Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Hilkhot Rav Alfas

ʿim kol ha-nimtsa be-sifre ha-Alfasi she-nidpesu le-fanaṿ ʿad ha-yom ḥadashim gam yeshanim

Ḥeleḳ rishon me-Hilkhot Rav Alfas

Alfasî, Yiṣḥāq Ben-Yaʿaqov
<יספלא> בקעי וב קחצי

Amśṭerdam, 480 [1719 oder 1720]

י"שר 'יפ סעי סיסנ וניבר ברה יפ סע סיחספ תכסמ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10380

Visual Library

אור

לי"ל ליל י"ג שחרתו י"ד : ולא סבי לן מירושלים דליבנא לי חבינן אור לי"ד לי נמי לאור י"ד דמוכח בגמרא דבכל חד מתני

תלא ליבנא לוכא לפרוסי ליל י"ג שחרתו ד"ד ולא"ב לאוכא לפרוסיכו נמי ליל שלאחר י"ד שחרתו ש"ו דסבי ליסני משמען הכי ומסמען לי

כמי אמ"ב כל חד וחד מוכח מעשבותיה לפוס הוכחים והכא על בדאין אים לן לפלוגי ליל י"ג שחרתו ליל י"ד שחרתו

ש"ו שסרי כבר הל זמן אסורו כדמוכח בגמרא (דף ג) ומנלא עוברי בכל ירלה ובל ימלא והקטו

בקוסמו' דהא קיימ' לן דמלקוריים' ואין איסור אלא לה אלא בנבל ובנבלה בעלמא סבי בדאיקא בגמ'

וסוף סוף לא סבי בלא ביטול בדאמרי' בגמ' (דף ז) הבודק צריך בל ביטול שבטל וכיון שכן הוא דיבי אדקא

בדיקה כדי שלא יעבור עליו בכל ירלה ובל ימלא ואיכ"ם אבא אבלו ולא בכבש

ירלה ובל ימלא הא לא פעי בפסיק מחמת זמן בלא מנוסה לבעבר

בלא ביטול ובביטול לחודיה סבי ו"ל דמלקוריים' בחד מיניהו סבי בלגמ' אסור מבקבוק ומבן אבנים

לו בבדיקה לו בביטול דבדיקה לחודיה נמי מהבינא בדאמרינן עלה בגמ' (סס) לאו' בבר מבא לוקסטוינ' אחיש מסמא שבוא אחבי

ליה מקרלי אלמא דבדיקה נמי סיום ואילך אבאמר בו בין מלקוריים' הוא וכל שבדק מן אסור' בערב ובשמוש לא מסבת

אינו צריך לבטל הילבך אפיר אינא אינא שב אחר בעשה בלא תעשה

למיס' דבדיקה אחי בבי שלא יעבור כמו שבאמר בערב אמיר

עליו בכל ירא'שם אבלריבו חבמים בטול אחר הבדיק' אינו לא מבדיבים

שמא ימלא בלוסק' יפיפיס ובעתי' אילוה בלאיתא בגמרא (סס):

וכפני ארלאיתי בעניני בדיקה

וביטול דבריס מעורבין

רלאיתי לפרסן יפה יפה : הרי שאמרה תור' (סמו"ב) בין' הרלאשון

תבביתו אסור מבקיבס ואמר בגמ' דמלקוריים' בביטול בעלמא סבי

ובעקא לן מלבתי' תבביתו ולא בתיב

תבערו לו אבבר בעניין אבריס

אלא ארבעה עשר לבודקין את החמץ לאור הנר וכל מקו שאין מכניסין בו חמץ אין צרי' בדיקה ובמה אמרו שתי שורו במרתף מקו שמכניסין בו חמץ ב"ש אומרים שתי שורות על פני כל המרתף ובית הלל אומרי' שתי שורו' הרחיצונו' שהן העליונות : גמ' מאי אור רב הונא אמר נגהי ורב יהודה אמר לילי דכולי עלמ' בין לרב הונא בין לרב יהודה אור אורתא היא ולא פליגי מר כי אתריה ומר כי אתריה באתריה דרב הונא קרו איר נגהי ובאתריה דרב יהודה קרו לילי ותנא דידן מ"ט לא תני לילי לישנא מעליא

אור

לי"ל ליל שלפני י"ד

בודקין לאור בבר בגמ'

אבל שעמא : בודקי' שלא יעבור בכל

ירלה ובכל ימלא : ובמה אמרו כו'

בלשר אחרי שאמר בל מקום שאין

מבכיסין בו חמץ אין צרי' בדיקה' למה

הלריבו חבמים לקבן במקבי' לבדוק

שרו' במרתף ומברס לא אמרו אלא

רק במרתף שמבכיסי' בו חמץ בבבן

מרתף המסקבק ממנו יין לשולחנו

ובמבים בשאר עומ' לשוב יין ובתו

ברבו בירבו ובסיין בלה נבבס למרתף

לבניא יין : בהיצונות שבן העליונו'

לסיינו חיצונה שלבניס הימיבה

בשמוש בגמ' מי' דרך אור יין לבדר

תבילוקין שורות שרו' בבר שמלאין

בל מרתף המרתף ותוחרין ומניחין

מבאוס בל הבינס בבר הקור' ואחרי

ב"ה שרס הבינונס חבית אחת בל

מי בל רוחב המרתף ובן שניים

בסמוכה לבנים הימינס לרי' בדיקה

אבל שור שלישית לו שרו' שתחתיבן

אין לריבן בדיק' : דבר

בפ"ח בשחת שרוף ובלה בדברי רש"י ז"ל ולפי' תרגם אונקלוס תבביתו תבעלון ח"נ נפקא לן מדבתיב לא ירלה לך בדברי רבותי' בלרפתים ז"ל ובכי

תניא בסיפרי לא ירלה לך שאור בעל בלבך : ומיהו עבין בטול זה מוכח בגמ' (סס) נבי הא דאמרי' בבודק צריך שיבטל מדין הבקר הוא

ומיהו דמייבי' בלה הבתיל דבוכי תלגים דבהיא מתורה הבקר בגמו בה ולא"ב דהבקר בי הלי בונא לא מהבי דולאי מאן דאמר בנבסי דידיה דלבטלו

ולהו בעברא לא אבמע דהוי הבקר ואם דבגמ' מבבטלו בלבו ובולאי דלעבין הבקר ממונו הבקר בלבו לא מהבי דדבריס בבלב אינס דברי אחו למאן

דאמר הבס בבדריס (דף מב) אליבא דר' יוסי דהבקר בתבקבו מה תבקבו עד דאיתיה ברשות עבבה לא נפקא מרשות בתן ה"נ בהבקר וכיון שבן בטול

חמץ לר' יוסי הבי מהבי מדין הבקר ודא לא אתי לרשות אובה אלא הייבו עבמא מבשם דבבי דמאי דבמי מבקר ליס בי הלי בונא

חמץ שתי לפי שאינו ברשותו אל אדם אל שבעשו הבתוב בלו הוא ברשותו וא"ה בבלייי דבתא בעלמ' אלא ביחא ליס דליהוי ובוקא בבוחיס בלל בבי ווהבבי

אבי לאמר יהוב בדאמרי' בגמ' בלוסקא יפיפיס דבבתיב עילויס ובתלמיד הוא בב לפני רבו ומבר שיס לו עיבה מבלבלא בתוך ביתו בדאיס' בגמ' (סס)

ותנן נמי לקמן בפ' אלו מוברים (דף מט) בהולך לבחוב אל בבתו ובו' ומבר שיס לו חמץ בתוך ביתו אם יבול למאור ולבער למלותו יחאור ואם

לאו יבטל בלבו : שמא תאמר א"ב אין לנו מן התורה אל בטול ואם ואין לבדיקה ובישור חמץ שיבר מן התורה בלל אי אינבר לך לומר בן דהא בבי'

בגמרא בדיקה לאור הנר מבא לן ואוכחי' לה מקראי' וב"ה דאמבתא בעלמא בינבו ליבא הבא חזינן הבאי דאיבלבו (דף בב) חמץ זה במה מבערו ואינ'

מ"ד דאין ביטול חמץ אל בריבה ור' יהודה דבבריה ליס הבי (דף בח) ודבו מבוקר ואם אתה אומר אינו בטול מהו ביטול זה שבאבלבו

בבין ואוכח בהיא בגמרא דבבל תורה בחלבו בדאמר' עקיבא (דף ס) מבינו לבבערה בבאיס אב מלאבה ובתורה אמרה בבאיבו אסור מבבאיבס :

אלא בך הוא מיקבן של דבריס שם שאמרה תורה תבביתו יבול להתקייס בא' מב' דבריס אם ביבטל בלבו בל חמץ שיס ברשותו ויוציאנו במחבבתו

ברשותו ובבי בבבי מדאורייתא אבי' בחמץ הידוע לו אם אם לא בטלו בלבו בלל בריך מן התורה ביבטול בבל מקום שהוא רגיל למצא שם

ובבבבו מן הבולם ובביבור זה הוא שבתלבו בתה יבבבו ולביבך בל שאינו מבטל הוי' לבחוב בדי שלא יעבור בבין ירלה ובל ימלא [ולביבך בתב

רש"י ז"ל שבודקין אם החמץ בדי שלא יעבור עליו בבל ירלה ובל ימלא] ובייבו לבי שאינו מבטל אבל לבי שבטל בבי בהבי אלא מבבי שבטול זה בלוי

בתתבתן של בבי אדם ואין דבריהבן שוה ואיבבר שיבלו בבך ולא יוציאוהו מלבן לבתרי לאו בבבי יפפיס בטול ובלבבו בדיבה ובישור

שהוא מבפיס בם בן מן התורה או מבבי שהשבו שאם ישהבו בתוך ביתו יבא לאבלו ומשמע דבבא המתני' לא בבי בטול בלל אל בדיבה ובהבי בבי ליס לבי

שבונין שבדק ולא יבי הוכחו ואם שבא ומבא אחר בך בלוסקא יפיפיס ובבבבה לאלבר שאל אחת' לבתרב עבר עליס ליבא שבבי אמבה הוי' על החוקו'

ולל שבדק אוהן מקומות שבינל לבמצא בבן חמץ ובא"י ח"ו ואין לו לאוס לבבר בשבי הקור' ולבבי' בבא המתני' לא אזבור בטול אחר הבדיבה בלל אל שבא רב

יהודה אמר רב ואמר הבודק צריך שיבטל ובשאר שבא חמץ ובא"ה בבבי בבבי הקור' ולבבי' בבא המתני' לא אזבור בטול אחר הבדיבה בלל אל שבא רב

שבעבין עילוי יבבה אוקה מלבערה ובמצא עובר עליה בלו' מבשם מביאה' ולילך אבל מקומי הבי לא אבבר יבא ח"ו בבדיבה בבבבהיבבא : ובמצאה

אוקה אומר לבי דבא זה שבהוה שאמרה תבביתו פיינו לו בבטול לו בבדיבה ובישור ובייבו בחמץ יהוב לו מבבי חבם מקומות שבוה רגיל לבמצא בהן

אבל בל אין לו חמץ ולא מקומות שבוה רגיל לבמצא בבן לא אבא אלא מלות הבבבה שבבי אוקה אומר שבבל אף ע"פ שלא בטל ובשבירה בידו

בלוסקא יפיפיס אינו עובר עליה אלא בשביים' מבשבת מביאה ולילך אלמא אין מלות הבבבה אלא על חמץ יהוב לו מבבי מקומות שרגיל לבמצא בבן ולא

אומר לבבי שבבל שבדקו ולא בטל ח"ב מלא בלוסקא יפיפיס עובר עליה לבמרבן אם בן אבי' בדק הוא מחוייב מן התורה לבטל מבבי בבק חמץ שאינו

מלוי וכיון דמלאורייתא בבטול בעלמא בבי לו אוקה מולא בדיקה ובטול מן התורה לא בלאמרן ומה דעתי' הוא בדעתי' הוא בבבב

מעליא נקט דא"ר יהושע בן לוי לעולם אל
יוציא אדם דבר מגונה מפיו שהרי עקיבא הכתי'
שמונה אותיות ולא הוציא דבר מגונה שנאמ'
"מן הבהמה הטהור' ומן הבהמה אשר איננה
טהורה ותאנא דבי ר' ישמעאל לעולם יספר
אדם בלשון נקיה שהרי בזב קראו מרכב
"ובאשה קראו משכב ואומר "ותבחר לשון
ערומים ואומ' "ודעת שפתי ברור מללו: הנהו
תרי תלמידי דהוו יתבי קמיה דר' חד אמ' מפני
מה בוצרין בטהרה ומוסקין בטומאה וחד אמ'
מפני מה בוצרין בטהרה ואין מוסקין בטהרה
א"ר מובטח אני בזה שמורה הוראה בישראל
ולא היו ימי מועטין עד שהורה הוראה בישראל
ומנו ר' יוחנן: והשתא דק"ל אור אורתא היא
ודכולי עלמ' מידא חמין לא איתסר אא משש
שעות ולמעלה כדבעינן למימר לקמן אמאי
מקדמינן ובדקי מאורתא נשתהי עד לטהר
ונבדוק בשית וכי תימא זריזין מקדימין למצות
"בדברתיב "ויום השמיני ימול בשר ערלתו
מלמד שבר היום כשר למילה אלא שהזריזין
מקדימין למצות ושנא "וישכם אברהם בבקר
ויבדוק מצפרא אמר רב נחמן בר יצחק בשעה
"שבני אדם מצויין בבתיהן ואור דגר יפה
לבדיקה אמר אביי הולכך האי צורבא מרבנן
לא ליפתח בעורניה אורתא דהליסר נגהי
ארבסר דילמא ממשכא ליה שמעתא ואתי
לאמנויעי ממצוה: "המשכיר בית לחבירו בי"ד
אם עד שלא מסר לו המפתח הרי ז"ד על
המשכיר לבדוק ואם משמסר לו המפתח הרי
ארבע' עשר על השוכר לבדוק: איבעיא להו
המשכיר

הגהות אור

ג"ל שאבי' שלוי לספר
בלשון לא ונקי אמרי' אמו שכי פתח
הגת דמתניתין לשון אור בדבריהם
(תלים קיט) פתח דגריך יאיר
וכת' הרא"ש בדו"ל דמ"ה נקט אור
לומר שמתחלת הלילה שיש בו אור
בליין ראוי לבדוק כדי שלא יפרסל
אז שלא יבאה ובין דאוהה שבא
קושטא היא שיש בה אור הגת אור
אשום ליגאל העליה ולא הגת
נתחלק ליל י"ד בדקי' אם המפן
ואם לא מפני עשם זה אשום ליגאל
מעליא לא היה שם החגת אסר
לאור ומבלין אתה לאד שבגינו' לרי'
להקיימו עם אור היום כדי שלא
יתרסל אלו דברינו ז"ל: שהרי עקש
שהרי הוסיף: אשר אינגה עשורה
ולא בקב אן הבהמה הטמאה
כתרגום הרי ה' אומרי' עקש פעמת'
ה' אותיות אשר אינגה עטורה י"ג
אותיות: ובגמרא מרגין אמו
בדאורייתא אי לא כתיב עמא כלומר
למה לא ביקש לכתוב אשר אינגו
עטור' ופרקינן דבל ביכא דכי הדרי
ניגמו בלום שלין צריך להזריך בזה
יוכר מזה שאתי בלשון כנוד [אבל
הכי] דלא כי הדרי ניגמו אשתמי
בלשון קצר בלומ' אם"פ שאינו לשון
נקי ואם"ה עקש בקרא דאשר אינגה
עטורה לבלמנו שראוי לו לאד' לאמור
אחר לשון כנוד ונפקא מינה לסיכא
דכי הדרי ניגמו ואם לא עקש בגוס
אוקום לא הייגו לעדים שיהיה ראוי
לאחר אחר לשון נקיי כלל: שהרי
בזב קראו מרכב ובאש' קראו משכב
לאו לאמירת דמרכב גופיה קראו
משכב שהרי מרכב ומשכב אין דינם
שוה שהמנע במרכב אינו שמן
בגום בגדים כדאיתא בתורת כהנים ובמסב' בלים מ"ב במשכב שמגבו
שוה לאשה ושמן בגום בגדים ולמיכך אי איפסר לומר דמרכב גופיה
קראו משכב דהא אתי לאמאי ומשלשון בזב' לא אמרי אמשמעותה
ובכי מוכח בגמרא אלא לומר שלא בתב מרכב בכדי' בגי אבא כי היכי
דיקבי' בני אים לא דסמבי לאמשכב ומרבויא בלאוד אתי ובכי איתיה בתורת בהנים אשר היא יושבת בעין זה משכב בלי זה מרכב ובאיר מרכב הוא מבן
שהוסים בו אדום בשבה מרוכב בבקרא אר"בן אבל משכב שבמרכב שלדם שומר בלוי בבקרא דגלים דינו כמשכב: ביפני אם בעלין בשרה בגלים
שהורים ואין מוסקין בשרה נוהים קרי אסיקה: ות"ג בלאסקין בגלים שהורים בדאמרי' בשבת שבת (דף יז) דלא אסיר מוסל אחון לבבאר
שאינו שמן נאור אלא הוצאה על ידי בוכד בכדי בלבד אבל אבל אין בזה מבעבנים מבשר בנים' ליה בי: מודעת אני בזה שאחר אין מוסקין בשרה ואם ב"ג
דאיתיך בקש לשון קצרה אם"ה לא מתרן ליסניה דאחר ומוסקין בשמאלה ומשמע הלא אבי הילכך ליסנה דהאי דאחר ואין מוסקין בשבר ריחן
שבי בלומר שאין מקפידין לאסקין בשהרה ובטומאה בתנו דאיסור שבל ה' תו שאחר לשון קצרה קאמר אבי ואין בראה: והשתא זה"ל ובו' ב"ק
דרזוק אקטיאין לאמאן בדבריהם ושבם אחרים בנקר שבאים בנקר ולא שאתיה בעד שיהא בזוב בגזל: נגזוק מגמרא דמשמע ליה אבגרא שבבי ליה
בהמה: ואיבא מ"ד שאם בגי אדם אצין בנתיקין דהייגו בלילה ובאיכא אור הגר שהרי אדם להשאים בו בלילה שבוא יבאו לבדיקה בשם אחר שאור
ואמרי' עלה בירום' וכי יש חשה בלילה הבא אחרה אבי' ביום צריך בדיקה לאור הגר אבל אין בודקין לא לאור בחשה אלא לאור הגר מיוקדים
אם שבגר ולא בדק ליל י"ד אם שבא להקדים בי"ג ובן דבא הר"ז בלי ו"ל אליבא דהתם בירושלמי אשמע שאם בא להקדים ביום י"ג אינו רשאי לאסיקן
בהם ולאה בלילה ת"ר יבאי שאין בדיקה הגר יבא אלא בלילה ואמרי' אם בהם הבוקות שאלים מבו לבודקין בהלה ביום לאור הגר מילמן הבבא אבא
שבא לא בבה דבגר בלילה אבר אין בדיקה הגר יבא בלילה ת"ק בשבה שבני אדם מצין בבתיהן בבדיקה שבם מבויים ובשבה שאור הגר יבא בבדיקה
בדאמרי' שאורו מבהיק בלילה אבר מן הבהם ולמיכך אם בא להקדים לבדוק ביום י"ג לאור הגר אינו רשאי: אבר אבי הילכך האי מבבא מבבא
ובו' בלאבר כיון שאחרת שאור הגר יבא לבדיקה בלילה אבר אבר בבבא הגר לא ליסקה בעבדניה לא יהיהל להתבטל בשאמרה בשאמרה
דקליסר בבבו הרביסר ליל יליאת י"ג בבבאה ר"ז ובאה ליל בדיקה הגר עד מיבדוק דלמה מבבא ליה שבעתים ויבבה הלבדוק: הרבשבר בא
לאבירו בי"ד לבדק י"ד ותמבו ואילך אם עד שלא אבר לו אבקה אל י"ד ובו' לאו לאמר דבשבירה אבקה הבא אחרי' בבבא בבא (דף בא) דלא
בבאה לא בבבה שבבדקה בבבא ובבבה בן אבירות בבבה בבבא ובבבה הבלו ואם"ה אחרינן דבבי דבבאר אבא אם"ה בבין אבבה
של אבבר אחתן שלו בדין הבים מבבבה אבלו אחין הבבר בבבא בבדו בבבא אבבר לבבדוק ואם אבר לו אבבה בבבה בבבא
בין אבבה בבינו ובינו לבבים יוניא ובבבם על הבאר לבבוק: גרסינן בגמרא בבו מבים הרב בחתן בר יהחן הבבבר בין לאחיו בי"ד אוקמו
בבוק אם אין אוקמו בבוק לאחי בבבה מיניה לבבים לאחר דאי אבבר לבבבר אבבר בבבבה מיניה אחרי דאבבי' נשאל הבוקמו בבוק בל

הבבא הבבא

רש"י

דבר מגונה לאו מגונה מלילי דבר מגונה כגון ובא דרבי יהושע בן לוי בעלמא אימר ומיהו שאבי' שמיע דדרך חכמים לחזור אחר לשון נקי: אבר אינגה עטורה אלא כיסה מן הבהמה הטמאה: כי אורחיה: בזב בגיב כל המרכב אבר ירכב בלא ובגשה בגיב אם בל הבלי אבר אין יהבבת עליו לבי אין לשון בגון לאוכר רגיבה ובים בבבלים בבי אבבה ואם ע"פ סמרבה ומוסב שבבבים בשמאלה: ובקרב לשון ערומים אלוה בלבר בך: בהר אלא לשון נקי ומבורר: מבבי מה בלבין בבבבה בבבבי קרוי אבבבה: ומוסקין בשאלה אין לריך לבבבקן בבלים שבבים אלא חבוב אבבה בה אבבבא בבבבה בבבבבה בבבבבה בב

רש"י

מי הוי כמקח טעות ואם כן אם השוכר לחזור ע"י עגלות ולומר לא כך סברתי ולא קיים הגוי שלנו מהו לומר: ניחא ליה לגוים כו' ולומר הוה יודע ולא בדוק לא היה מניחו נכן ואם אדהכי כיון משום שילתא דספיר מיגיה: תנן התם גרסינן לא מי מ"ם כמכירין הוא: וטורפין לאוקי מי בתחילה שם ולא יתתין על החילה ג' אמות אסור מן הטורה לפי שאדם עושה נשמות: ר' יהודה אומר אדם עושה יוקר מכאן ונריך להתרחק ר"ל מן מסבירה ולא יאכל מעוקר מן המעלה: כדולי עלמא מיסת מתן מעלה: מכם ולמעלה אסור מן הטורה לפי שאדם עושה יוקר מכאן ונריך להתרחק לפי מה לא אסור עד שורקא לא נזרו ביה רבנן דגזר ישמעאל לגלגל לא טעו פיגמי: שבעת ימים לא ימצא אפי' שעה אחת תוך ו' ובתיב תוך ביום הראשון תבערו הרי שבה בו שעה: הא כיצד לרבות בו דבר בראיתך הלי הראשון הקדם לבל השבעה קחמר דהיינו י"ר: אך חלקאכין ורקין מישושין מקלקן היום מוחר ומקלקן אסור ומעבה עם לגו לחלק הגיו לאיסור ואלו לאיתר וי"מ אך מן נגישעריה לחם" ס בע"ע: ובלא כגר נאמר לא ירחה לך אשור בבל גבולין ובתים בכלל גבולין: של אחרים בתיהם: ובל גבוה אם הקרקע לבדק הבית: יכול ילמוד מן המקרא הזה שימתין אם אלו בבלים הלא ירחה בתיב ויקבל פקדונות מן הבתים הבאה לא בתיב לך: אין לו לחלק בתיבי אלא בבשרו בא לשון אמר לאמר לאיסור אלא מקרא דבר אחר לאמר לאיסור אלא מקרא דבר אחר לאמר לאיסור אלא מקרא דבר אח

רבינו נסים אור לארבעה עשר פרק ראשון

ובל יטמין ובל יקבל פקדונו מן הכותים דמתסרת נמו לא כתוב נמו ראיה אלא מגילה ולקבל פקדונות נמי מיקסר דלא כתיב לך אבל
דנבולין דכתיב לך בדין אמי אומר נמן ליתן קולא של זה אחרים ושל אבוה מנין ליתן קולא של זה בזה ואומרת של זה בזה נאמר שאור בבכורים
לקמן דתמורי דכתים שמין אבנולין אבנולין כשקבל עניו אחריות וקולא דנבולין מגיגן אבנים נאמר קבל : ותא שמיע לי כי היכי דילפינן קולא של אחרי
מנבולין אמרתי לא ילפינן אינו אינו קולא דטעמא בלשמרינן בריתא דבריתא יטול להטמין וטיבא [לא] מקיימין היקרא דטעמא דמשקמא דנבולין

ר"ש"י

ובל יטמין ובל יקבל פקדונו מן הכותי בנבולין
שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של
אחרים ושל נבוה מנין ליתן את האמור של זה
בזה ואת האמור של זה בזה ת"ל שאור שאור
לנזרה שיה נאמר שאור בבתים ונאמר שאור
בנבולין מה שאור האמור בבתי' עובר משום
בל יראה ובל ימצא ובל יטמין ובל יקבל פקדונו
מן הכותים אף שאור האמור בנבולין עובר
משום בל יראה ובל ימצא ובל יטמין ובל יקבל
פקדונות מן הכותים ומה שאור האמו' בנבולין
שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של
אחרים ושל נבוה אף בבתים כן אמר מר יכול
ימטין לייקבל פקדונות מן הכותים ת"ל לא
ימצא והאמרת רישא שלך אי אתה רא אבל
אתה רואה של אחרים ושל נבוה לא קשיא
הא דקביל עליה ב אחריו' הא דלא קביל עליה
אחריות אי קביל עליה אחריות אסיר דרבו ליה
כדידי כראמר לרבי רבא לבני כיתיזא בעזרו חמירא דבני חילא כיון דאילו
מיגניב או מיתביד ברשותייכו קאי ובעייתי רשלומי כדידכו דמי ואי לא קביל
עליה אחריות שרי אמר רבא ברמת ארנונא פטורה מן הבכורה ואע"ג
דמצי מסליק ליה בזוזי ב עיסת ארנונא חייבת בחל' ואע"ג דלא מצי מסליק
ליה בזוזי מ"ם בהמה אית לה קלא דלכותי היא ד עיסה ליה לה דלכותי
היא אמר רב יהודה אמר רב המוצא חמץ ה ביום טוב טופה עליו את הכלי
ואמר רב יהודה אמר רב תמצו של כותי עושה לו כחיצה ו טפחים ואמ"ר
יהודה אמר רב המפרש בים והוצא בשיירא

ר"ל שור שע"ג

לשון רש"ל

ל"ל שור שע"ג

ל"ל שור שע"ג

ל"ל שור שע"ג

ולחרים פירשו דטוסה לו מתחלה עמרם וסני בהכי אע"ג דקבל עליה אחריתא שכתן שייחד ליה מקום תו לא מיקרי נגבור ועל הדרך שפירשתי אומו כיון כתב לוס ותיקלא מן הישוב במדברות קודם ל' יום ולקמן מפרש אמו לשאין ודורשין בהלכות הפסח קודם לפסח ל' יום הילכך מהכיתי שעתא תלה עליו חוכת ביאור פרש"י ז"ל שלין דעתו לחזור בתוך הפסח אבל דעתו לחזור בתוך הפסח לפי קודש ל' יום וקוקן לבער כדי שכשיחזור בימי הפסח לא יהא חתן בתוך ביתו ולפי זה לא למיתר ולא לחרן בלא בדעתו אבל אין דעתו לחזור אבל דעתו לחזור בתוך הפסח לפי קודש ל' יום וקוקן לבער כדי לחזור לפי קודש שלשים יום וקוקן לבער ולא לבער ל"ק לא שאנו שלין דעתו לחזון בכל עד אחר הפסח אבל דעתו לחזור בין בתוך הפסח בין קודם הפסח לרוך לבער שאם יחזור ערב הפסח בין הסמוכות ולא יפיק לן פלאי לבער ובן בתב הר"ם נמו"ל בפ"ב מהלכו' חתן ואלה ובירושלמי לא אמר' לכי: ורבי' בירושלמי ובמתק אבל ולאי לפי' מר"ם כלומ' דבי אמרי' קודם לפסח ל' יום אין זקוק לבער הני מילי בסתם אבל ים שם חתן יזוב אבל ים שם חתן יזוב בולאי מרחק הנה זקוק לבער ואינו נראה כן לפי גמרתינו דמלמא ליכא לאין זקוק לבער ולא אמר אין זקוק לבדוק מבמע דקודם ל' יום אפילו ים שם חתן יזוב אין זקוק לבערו לפי שעשאוהו החתן שנכל' עליו משלח

דסני ליה בנטיעל בעלמא:

הרעוטה אתן ניתו אולר שבכני

שם תנוחה ותהתיה חתן ואתריע לקבן החתן שנעלה עליו מטול' כבי הוא כמנוכר קודם ל' יו' לא אלה עליו מוכח ביאור וכי מעי הכו' בעת' לא מיהייב כדאמר' דבא נעלה עליו אמולה תוך ל' יום זקוק לבע דלכתחל לא הו ביעורו: אבל דבקו לבמנין בתוך הפסח: הני מלמי יום מתנים ומנו: שמיר לבקר בתוך הפסח קודם לפסח שלשים יום כלומר בתמנון ליה שוחל בבנין וקיימת לן בעלמא

ודורשין בהלכות הפסח לפסח שלשים יום כלומר בתמנון ליה שוחל בבנין וקיימת לן בעלמא

רש"י

בשיירא לקיד' שלשי' יום אין זקוק לבער תוך שלשים יום זקוק לבער אמר רבא הא דאמרת קודם שלשי' יום אין זקוק לבער לא אמרן אא שאין דעתו לחזור אבל אם ידעתו לחזור אפי' קודם שלשים יום זקוק לבער ואזדא רבא למעמיה דאמר רבא הרעישה את ביתו איצר קודם שלשי' יום אין זקוק לבער תוך שלשי' יום זקוק לבער ולא אמרן אא שאין דעתו לפנותו אבל דעתו לפנותו אפי' קודם ל' יום נמי זקוק לבע"הני ל' יום מאי עביד תיירו בדתני' שואלין בהלכות הפסח קוד' הפסח שלשי' יום מ"ט שדרי משה עומר בפסח ראשון ומזדיר בפסח שני אמ"ר יהוד' חבור צריך שיבטל היכי מבטל דא' הבי כל חמיר דאיכ' ברשותי דלא חמיתי ולא ביערתי ליבטיר ולהוי כעפרא מ"ט אמר רבא גזיר שמא ימצא גלוסקא יפיפיה דדעתיה עילוי וליבטיל כדמשכח לה דילמ' משבח לה בתר איסור ולא מצי מבטל לה דלאו ברשותיה קיימא דא"ר אייבו משום ר' שמעון שני דברי אינן ברשותי של ארם ועשאן הכתוב כאי הן ברשותי ואי הן בור ברשות הרבי והמין משיש שעות ולמעלה ויבטליה בשית פיון דאיסור הרבנן עלי לא מצי מבטיל לה דלאו ברשותיה קיימ' דאמר רב גידל אמר רב "המקדש אשה בחמין משיש שעות ולמעלה ואפילו בחיטי קורדניית דשרורן ויבישן אין היששין לקודישין דאיסורי הנאה נינהו וניבטלי בארבע ובחמש כיון דלאו זמן איסור הוא ולאו זמן ביעורא הוא דילמא פשע ולא מבטיל לה והא דתניא היה יושב בבית המדר' ומזכר שיש לו חמץ בתוך ביתו מבטל בלבו אחד

ר"ת בפירוש

ל' יום אין זקוק לבער ולא אמרן אא שאין דעתו לחזור אבל אם ידעתו לחזור אפי' קודם ל' יום זקוק לבער ואזדא רבא למעמיה דאמר הרעישה את ביתו איצר קודם ל' יום אין זקוק לבער תוך ל' יום זקוק לבער ולא אמרן אא שאין דעתו לחזור אבל אם ידעתו לחזור אפי' קודם ל' יום זקוק לבער ואזדא רבא למעמיה דאמר הרעישה את ביתו איצר קודם ל' יום אין זקוק לבער תוך ל' יום זקוק לבער ולא אמרן אא שאין דעתו לפנותו אבל דעתו לפנותו אפי' קודם ל' יום נמי זקוק לבע הני ל' יום מאי עביד תיירו בדתני שואלין בהלכות הפסח קוד' הפסח שלשי' יום מ"ט שדרי משה עומר בפסח ראשון ומזדיר בפסח שני אמ"ר יהוד' חבור צריך שיבטל היכי מבטל דא' הבי כל חמיר דאיכ' ברשותי דלא חמיתי ולא ביערתי ליבטיר ולהוי כעפרא מ"ט אמר רבא גזיר שמא ימצא גלוסקא יפיפיה דדעתיה עילוי וליבטיל כדמשכח לה דילמ' משבח לה בתר איסור ולא מצי מבטל לה דלאו ברשותיה קיימא דא"ר אייבו משום ר' שמעון שני דברי אינן ברשותי של ארם ועשאן הכתוב כאי הן ברשותי ואי הן בור ברשות הרבי והמין משיש שעות ולמעלה ויבטליה בשית פיון דאיסור הרבנן עלי לא מצי מבטיל לה דלאו ברשותיה קיימ' דאמר רב גידל אמר רב "המקדש אשה בחמין משיש שעות ולמעלה ואפילו בחיטי קורדניית דשרורן ויבישן אין היששין לקודישין דאיסורי הנאה נינהו וניבטלי בארבע ובחמש כיון דלאו זמן איסור הוא ולאו זמן ביעורא הוא דילמא פשע ולא מבטיל לה והא דתניא היה יושב בבית המדר' ומזכר שיש לו חמץ בתוך ביתו מבטל בלבו אחד

ר"ת בפירוש

ל' יום אין זקוק לבער ולא אמרן אא שאין דעתו לחזור אבל אם ידעתו לחזור אפי' קודם ל' יום זקוק לבער ואזדא רבא למעמיה דאמר הרעישה את ביתו איצר קודם ל' יום אין זקוק לבער תוך ל' יום זקוק לבער ולא אמרן אא שאין דעתו לפנותו אבל דעתו לפנותו אפי' קודם ל' יום נמי זקוק לבע הני ל' יום מאי עביד תיירו בדתני שואלין בהלכות הפסח קוד' הפסח שלשי' יום מ"ט שדרי משה עומר בפסח ראשון ומזדיר בפסח שני אמ"ר יהוד' חבור צריך שיבטל היכי מבטל דא' הבי כל חמיר דאיכ' ברשותי דלא חמיתי ולא ביערתי ליבטיר ולהוי כעפרא מ"ט אמר רבא גזיר שמא ימצא גלוסקא יפיפיה דדעתיה עילוי וליבטיל כדמשכח לה דילמ' משבח לה בתר איסור ולא מצי מבטל לה דלאו ברשותיה קיימא דא"ר אייבו משום ר' שמעון שני דברי אינן ברשותי של ארם ועשאן הכתוב כאי הן ברשותי ואי הן בור ברשות הרבי והמין משיש שעות ולמעלה ויבטליה בשית פיון דאיסור הרבנן עלי לא מצי מבטיל לה דלאו ברשותיה קיימ' דאמר רב גידל אמר רב "המקדש אשה בחמין משיש שעות ולמעלה ואפילו בחיטי קורדניית דשרורן ויבישן אין היששין לקודישין דאיסורי הנאה נינהו וניבטלי בארבע ובחמש כיון דלאו זמן איסור הוא ולאו זמן ביעורא הוא דילמא פשע ולא מבטיל לה והא דתניא היה יושב בבית המדר' ומזכר שיש לו חמץ בתוך ביתו מבטל בלבו אחד

לשון ר"ת

עיסה מגולגלת שלא החמיצה : וכתב הרב בעל העטור ז"ל דאם אחר דגלי הסרה דליני מגולגל לא פרקו הוא דליני כה דקאי בס' הגאון (דף לו) לי שלומו של אדם כאוכל אדם דגשואל דגבי הסרה ונבי הגשואל לא פרקו הוא דליני כה דקאי בס' הגאון דבגשואל מתירים הסקר נגבי כה וכמו שכתבתי למעלה בליני ולא לא מלי מבטל אחרי לא אחר אדם לאחרו הסקר אחה נכסי אין בכך כלום : הבודק צריך שיברך ואם תאמר פשיטא ולמה לא יברך בשם שהוא מברך על המצות כולן ז"ל דאם ק"ל דאם הניעור חמץ עיקר המצוה אחי אבי

מר עוקבא

ארח שבת ואחר י"ט בשלמא שבת מצינן לדחויי כגון שחל שבת ב"יד אלא י"ט קשיא דהא בתר איסורא היא ואוקימנא רתבם בתלמיד הישב בבני רבו ונזכר שיש לו עיסה מעורבת בתוך בירנו ומתיירא שמא תחמיץ דליקדים ולבטיל לה קודם דתחמיץ אבל לבתר דאחמיצה לא מצי מבטל לה אמר רב יהודה הבודק צריך שיברך כאי מברך רב פפי משמיה דרבא אמר על ביעור חמץ רב פפא משמיה דרבא אמר לבער חמץ והילכתא ביעור חמץ ומיבעי ליה לאניש לברוכי בריש והדר לבדיק דאמר רב יהודה אמר שמואל כל המצות כולן מברך עליהן עובר לעשייתן אמר רב חסדא

רש"י

ולאחר יום טוב ו"ט לאחר איסורם הוא ולאחר הכי קאמר מבטלו בגנו : עיסה מגולגלת שלא החמיצ' ומכמי לאיסרם ובגרונו אינו יכול לקנו' ולילך ולאפות : דליקדים ומבטל לה בלבו דעדיין היא בראשונו ולא נאסרה עליו :

ריטב"א

ר"ל דלא יכול לבטלו אלא אם כן יבטלנו בפיו ולא בלבו ולא בלבו אלא בפיו : ר"ל אחר שבת ואחר יום טוב ו"ט לאחר איסורם הוא ולאחר הכי קאמר מבטלו בגנ

רש"י

חיין "מן לחטבילה בלבד מאי טעמא דאמרי גברא לא חזי תני נמי הבי טבל ועלה בעלייתו הוא אומר בא"ו אמ"ה אשר קדשנו במצותיו וצונו על הטבילה ומפרשי לה רבנן דבטבילת גר בלבד אמ' אבל שאר חייבי טבילות מברכין ואח"כ טובלין דהא קיימא לן גרה קוצה לה"ד חלתה ומחייבי לברוכי להפריש חלה ותנן נמי ב שראה קרי וגרה שפיטה שכב זרע צריכין טבילה טעמא דראה קרי ופלטה שכבת זרע ומתפללין ואין צריכ' טבילה: "בודקין את החמ' לאו' הגר וכו' מפני שאור לגר יפה לבדיק"ר אין בודקין לא לאור החמה ולא לאור הלבנה ולא לאור האבוקה אלא לאור הגר מפני שאור הגר יפה לבדיקה ואע"פ שאין ראי' לדבר זכר לדבר שנאמ' "שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם ואומר "ויחפש בגדול החל ובקטן כלה וימצא וגו' ואומ' "בעת ההיא אחפש את ירושל' בנרות ואומ' "גר יי' נשמת אדם חופ' כל חדרי בטן "יאבסדר' דנפיש נהורי בודקין אותה אפי' לאור החמה: כל מקום שאין מכניסין בו חמץ אין צריך בדיקה הא "דאמרי בית הלל שתי שורו' החיצונ' שהן העליונ' פליני בפירוש רב ושמואל והרב' כשמואל דאמ' עליונ' דישלפני היכנה דהוין לרוי תרוידהו עליונות ת"ר תורי הבית העליונים ותחתונ' וגג היציע ורפת בקר ולולין ומתבן ואיצרו' יין ושמן אין צריכין בדיקה ותניא איצרות יין צריכין בדיקה התם במסתפק מהן תנייר חייא

(א) נ"ב אם יש לשון הרמב"ן ז"ל בפי' המשנה כתב דרבינו המשנה דבר זה מפשט

ויחפש הכהנים ולפיכן מצינו שאמר' אלא הכהנים בכנגיה אלמר הכן מצליחה לתורה בכנגיה בנגעים ומצינו שנאמר נגעי על ידי חיפו אם מצליחו חשן נגעי על ידי חפוש ותחור ולשון חיפוש זה מחיפוש האמורה בטיולים שסיקה בנדרות ומנר ומפני שנאמר נר אלהים ב: מורי הבית שבנוסל בעליונ' שבבנין יוקר מדלי: והקתקוטים שבמוכין יוקר מדלי ולין נותין לבשמים: בב הלים וגב המגדל שהן משופני' לכך אין לריכין בדיקה אבל הוכו בשר בדיק "מגדל שקורי' ספרי"ש: ודרש בקר אלה היה שם תמן בתמו' אבל אלכסו שלולין מקו' דיר' הרבנלין: מתבן בית התבן דמה דרך תמן לשם וכן אוצרות יין ושמן: במסתפק אומר שהוא מסתפק אמנו יין לשולחנו ואם נירו לשולחנו בכשר לבטיל יין לשולחנו בבטלה על שולחנו ואם נירו אבל תוצרות שהן אפילו במסתפק אין צריך בדיקה לפי שיש קבע לתרומה וקרוס בשולחן יודע כמה נדרי ולפיכו צריך לעמוד מן השולחן אבל יין אין קבע לשתיה לפעמים שתיית כוס מדוע מאל מקמול: בדרברבי אין צריך בדיקה שיש להן קבע ותנן צריך לעמוד ולכניס: בי מילחי בית מלח: בי קיירי בית הקיצוה: צריך בדיקה לפי שעשה מקום הקיצוה להניח מלח וגרוס: כל

עשו אוצרות שכר בבבל כאוצרות יין בארץ ישראל במסתפק מהן: וכבר בשמי קורה לא סני בביטול אלא צריך סולם להורידו דילמא נפיק ואתי למיכלי אמר רב חסדא בי דנים אין צריך בדיקה ותניא צריך בדיקה לא קשיא הא ברברבי הא בזוטרי אמר רבה בר רב הונא בי מילחי ובי קיירי צריכין בדיקה אמר רב פפא בי ציבי ובי תמרי צריכין בדיקה תניא חור שבין אדם להבירו זה בודק עד מקום שידו מגעת והשאר מבטלו בלבו תני' חור שבין יהודי לארמאי זה בודק עד מקום שידו מגעת והשאר מבטלו בלבו

פלימו

גר מקום גבולה שיכנס לאחר עגילה וכן נראה שהרי בטלן מגרש על מבני שמה לאחר שעייתן אבל בעת הרב אלפסי ז"ל והבאתוניס אלא אמרתן אלא בגיתה שעגילה מגברת לא חוי לגרבה אבל לא לאחרות אבל לא לאחרות דק"ל דבשלה לעגיל' בעל קרי בדאיקה בפ"מי שמתו (דף כב) לא מקוקמת אלא לא בשמיעלה בר בלבד לאקמי בגרת לא חוי דמלא אלא בלבד אלו לא אל ולאינו יכול לחזר אקב": אבל שאר חייבי עגילת מגברין ואח"כ עובלים דבא קי"ל נדה קוצה לה אלא ומגרבת בכרכם אלה קוסם עגילה ואע"פ שהיא חייבת עגילה והוא הדין לגרבת עגילה דילה אם לא ראה קרי ולא פלטה שכבת זרע בקרון ותפללין ואין לריכין עגילה אלא לגרבי: דמקמי שאר חייבי עגילת לריכין בר הבעל לדילן בתר דבעלים לעגיל דבעל קרי אם"ה נמי דאמרי אלא בעגילת בר בלבד נגרך בלשון י"ל אלא רבי לתקנין לאם שהי מעבבות ולינן מבטלות בר לריך לגרך בעל [אם כשבעים לבני העגילה לריך לגרך בעל] ובן בר"ו מפני שבעי שבעים לברכות (אבל כשמברכין לבני העגילה קבוה בעל) ח"ר אין בודקין לא לאור החמ' אקשין מירוה ובי ים התם בגילה ומאני תפקר בגל לא בדק בתקון לא בדק תנר הרבנה מבר בודק לרבנה עבר אחרים בלא אמרם אמי' אנש לריך בדיקה לאור סגר: ולא לאור בתוקה אם' עשמת בגמרת אנש הנר יכול להבנו מנתורין ומסתקין אם אין בן בתוקה ואיכא נמי שמעת אחרינא בגמרת אם בני לא מצינו לבנר בדברי קרם מדברי קבלה לא ילאין זבר לבנר אם אבקת בעלמא ואומר ויחפש בגדול החל ובקטן כלה ומצאת אם לאמן חמץ עם מצוה בתוקה לא בתן הרשום עם מצוה ולין חמץ אלא בגר מבלבר בעת מבלה לא אחבק בעלמא ולא ירושלים בגרות ואומר גר אלהים בשאם בל חברבנן ובגמרת לריך הלי קרם בתרא לאם בי ותמצי לה: דאמרי הכהן העליונים יותר מדלי והקתקוטים יותר מדלי ולין נותין לבשמים בדיקה בר הילוש אוחל והוא תמוכה לין לריך לבדוק אבל שאר בגדי שלהן לא הוי מעכבין: רבא בר הילוש אמר אמר רב אמי מקום דוחק בשבת אחר בדבר בל אמר בל בתן בשם בשמים בבנים בשם בשמים בבנים בשם בשמים בבנים

על גב דשלוחי מלוה אין נזקקין כוכא דמכיה דמיזק מתני' : הצר. איכה צריכה בדיקה תחלתי של אור לכל חורין צריכין בדיקה וכן דעת הר"ם נמו"ל גם מני מהלכות חמץ ומצה [ומכי איכא בירושלמי] ונמתי מרדכי הדשים מי מעורות ומכי נמשים צריכין בדיקה וש"ה צריכה להן בדיקה מכון נמנסין גם בעבריים ומרדכי הדשים מי מעורות לקום הדם ונמנין עצר מעם ולדיקן נמי מכוס קיבוקין מכנסין מם ומכן ביקן : כיתנ"י

ובודקין. אור י"ד וכו' מסקינן בר מצוה

נגמ' דס"ק חס לא בדק אור י"ד בדק י"ד מחרים ואם לא בדק מי"ד מחרים בדק בשבת הכשר דמיינו מעם מפי אכל מיכלן ומילך לינו בדק בחיים ר' יהודה דילמא אמי לאיל מינו מרבנן לא בדי לבין דכון בלמו מחור מחרים לגרמו לא אמי לאכל מיניה : יבדוק בחוך המועד פרס"ז ל' נעשה מעמת ולא נמיקרא דמאי מכת דר יהודה קרי לי מעמת הכשר ורבנן קרי ליה חוך המועד ולילכ לאיסר דמעמת הר' יהודה לינו בדק מכלן ומיל מיקרי מעמת הכשר אכל לרבנן דס"ל מסמו בדק בחוך המועד לא מיקר לנו מחר מכלן לא מיקר לנו מע"ב הכשר ומלכי לא נמיה לרבנן מרס"ר ז"ל מי לא בדק בחוך המועד יבדוק לאחר המועד לסיינו לאחר מכלן לא מיקר לנו עד שקחנך ומילכ ומחחנך ומילך למה לא יבדוק ומסם הסיינו מעמת מעמת הכשר לאחר מכלן לא מיקר לנו ביכל לעמעם כדם אמי מאור מלינו לפרמו מיסיק דלמת אמי לאכל מילכ ולא מיקר מקסיק עמ"ל כד מקחנך לילכ נרק אכל מנמן נמו מכי"כר ל"ל מסי ל"ל מינמו לי"ל מיינו גל יום לרבנה עבר לא בדק בחרבמה עבר כלל יבדוק. בחוך הסועד לסיינו בחוך הכם לא בדק בחוך המועד לסיינו בחוך המסח יבדוק לאחר הכסח אמ"ב ל"ל מיסר לא מדר בנבי מיכי דקבו' רבנן מקום הכנר עלום. בכל ירמה וכל ומלא לאסרו ולאמי בהנאה מסו מוק לבדיקה כל חורה בהנרמו אם בדיקה: ובוד משאיר בגילם לגרמו מיחכל בגילה ובם בבקר ומנמנו בלינמת בחקום מולב' ומסור מסת הכנה הולדים ומשל מעמו ביה' לריך בדיקה אחרון אם מסת יומה ' ומאלת הסב ובכי כלי בנגם מוכנת מילכה דבכרת נמלו אכל מס לא ידם כמה הם ולא מלנמנו אין לריך לחזור ובכמה ומילכ לריך לבדוק מעם אחרת לריך לבע' מעם אחרת סברי בקן זה מרדכי הולדים מחוך הבנים לא נכנסל מילבן לריך נעול : ובבכ' מקלנן ומרנן בנוני מנת בנבורו חמן ומב' ולחק בבכר ומקל ולא ומבמנו חמן מקל חל מלם מקל ומסמ מל ומסמ לא מל ומבמנו חמרמי מלמי ל"ל ולא ידמי לבחמן מכני מקן דברי מרמי בקבוק בחל בבוני כבמר' : ומצא מיחרין מ"ל בדיקה בבמלם מיחרין כדי בל הבכר מקן דרכו מל מבכר לפרר ומקי' מלא מיחרין כדי בל הבכר לריך בדיק' : ושורפין בתחלת שם דלם"ב מלמי מס מלם"ב מלמי מס מלם"ב מלמי מס מ

פרק אור לארבעה עשר

אור לארבעה עשר סוגיא דאמתניתין בכל היכא דכי הדרי טיהרו מתחילה מכל מקום דנפשי כלומר כבוד והיכא דנפשי דרך קבר ובלבד שלא יגיע לשמן אבוקה ואמתא דכתיב בהריתא דתנינו לשון מגונה לפי שנריך הכאות לטהרו לטהרו את יחד בני ישראל וכו' וכדרשת דדרש בני ישראל כתיב כאן ר"ה אלמלא לא נאמרו לא נאמרו את ישראל ובהפרשים מכל טומאות כדכתיב והזרתם את בני ישראל וכו' וכדרשת דדרש בני ישראל כתיב כאן ר"ה אלמלא לא נאמרו את ישראל מתחברים אלא בכביל דבר זה דייס אבל בכרבת המבול שלא כן בכתוב לטהרו מן הטומאה אלא לטרחתה מין שבעה ומין שבעה שיקה בכתוב ואחר אחר אינגה טהורה וכן בתה שכתוב כי יהיה בך חיים אשר לא יהיה טהור מאחר שבכבר הזהרה טומאתו בנקיים אחר והתחיל לטהרו ולומר ובשרתם מבכל דבר דבש מלא יהרוה לחם ביום ובלא לידי טומאה בגילה ולפי שהוא שבעין מגונה נמי שלא נזהר לידי כך שיקה בו הכתוב ואחר אחר לא יהיה טהור וכן כדור דתני' ביה כי אחר מקרים הוא בלתי טהור ותנא דמתני' לפי שפחה בדברין בהכנות בנקיות מתן תפש לשון אחר בדכתיב בפתח הבריך אחר ובתנא דבי שמואל דאחר ניל אחרכשה עבר מלא אחר ניל אחר בדרכיו: הא דבעינן מינו' תרב נתתן בהתבור בית לאחרינו כי' ד' חזקתו בדוק אל אינו בדוק לא כתבה הרי' ר"ן ד' ובגמרא אמר לעולם אינתא לך חזקתו בדוק וכיון בבדיקה אחת דרבנן נקטינן נקולא ובינה דתוחזק הלא בדוק הוא ואתו בנים ועבדים ונקטינן אחרי מנן בדקנוה בתבינו רבנן בדרבנן אלו אנא מהדר בהתירה נעסיק קרא לאסורה מטום סנא לך לך תרי זיתני כי' דכיון דלו לא כתיב לא יאכלה משמע שיתרה בחתן בל הרחים אפי' דקבל עליה אחרות מדכתיב לא ירחה לך בהאחרי' יכול ישתון ויקבל קדקודים מן הכותי' ובריאנא בגת' דקבל עליה אחרון' ואו היה זה שוחר כ"ם חתן דכותי' שבכשהו תנא דהא בהכתקנה קיימי' כן חתן בל אחרי' דקבל עליה אחרון' לאיסור והכותי' שבכשהו לבתיה' אלמא שזה חמור וזה קל וח"ל לאחר דכותי' שלא בכשהו שהכל היה בתשוב' ביתר מדבתיב לך הלכך זה שבינה עליו הכתוב ואחר לך לך תרי זיתני אם לא כתיב לא יחלה הוה אמינא אין מישות אחר תישות אלא לרבות אחרות אין בשבכשהו לאיסור אין בשבכשהו אלא בכשהו לא שנא קבל עליה אחרות הבתה בכתיב לא יחלה דבלי לן איסור לא יטמאו וכל יקבל אחרות מן הכותי' ובריאנא בגת' דקבל עליה אחרות ובלא אחר לא יחלה לך תנוי בידך שאתה חייב בהתרותו מכלל דלך לך לאו לאיסור' דרבי' לבו בתיבות אחר מישו' שאלנה כן לא ישתון ויקבל קדקודים מן הכותי' ובריאנא בגת' דקבל עליה אחרון' ואו היה זה שוחר כ"ם חתן דכותי' שבכשהו לבתיה' אלמא שזה חמור וזה קל וח"ל לאחר דכותי' שלא בכשהו שהכל היה בתשוב' ביתר מדבתיב לך הלכך זה שבינה עליו הכתוב ואחר לך לך תרי זיתני אם לא כתיב לא יחלה הוה אמינא אין מישות אחר תישות אלא לרבות אחרות בהתרה בהתרה בכל הכתוב אחר לא יחלה לך אחר לא יחלה לך אחר לא יחלה לך

תוספות אור

כל שעה שמותר לאכול מאכיל לבהמה ולהדיה ולעופות ומוכרו לנברי ומותר בהנאתו עבר זמנו אסור בהנאתו ולא יסיק בו תנור וכירים ר׳ יהודה אומר אין ביעור חמץ אלא שריפה וחכמים אומרים מפרר וזורה לרוח או מטיל לים: גמ׳ מתני׳ דלא כר׳ יהודה דאי ר׳ יהודה הא איכא חמש דאינו אוכל ומאכיל וכבר פסק רב הלכה כר׳ יהודה: ומותר בהנאתו פשיט לא צריכא שהרכו קודם זמנו וכדרבא דאמ׳ רב׳ חרכו קודם זמנו מות׳ בהנאתו אפי׳ לאחר זמנו: עבר זמנו אסור בהנאתו: לא צריכא לשעות דרבנן דאמ׳ רב גידל אמר רב חייא בר יוסף אמר רב מקדיש משיש שעורת ולמיגלה אפי׳ בחטי קורדנייתא אין חיישין לקדושין. אמ׳ חזקיה מנין לחמץ בפס שאסור בהנאה שנאמר לא יאכל חמץ לא יהא בו היתר יאכילה אמר ר׳ יעקב אמר ר׳ יוחנן בכל מתרפאין במקום סכנה חיין מעצי אשרה דתניא ר״א אומר אם נאמר בכל נפשך למה נאמר בכל מאדך ואם נאמר בכל מאדך למה נאמר בכל נפשך לומר לך אם יש לך אדם שגופו חביב עליו כגופו לכך נאמר בכל מאדך ואם יש לך אד׳ שגופו חביב עליו ממונו לכך נאמר בכל נפשך כי אתא רבין א״ר יוחנן בכל מתרפאין

רש״י

כל שעה שמותר לאכול לאיזה לעיזה לעופות שעה שאינו מותר לאכול אינו מאכילו נבו׳ ומוכר בהנאתו קס״ד דאסור שמותר לאכול קלי לבר מרי׳ פשיט׳ דהא תמרת מאכיל ומוכר ומיגו בהנאה: לא צריכא שהרכו מיגו לא מאכילו מוכר אלאחר זמנו דאי קלי וכגון שהרכו יפה קודם זמנו שלגל שעשו ומרליתו: לא יאכל מלגלה קרינן לא יאכל מאסור לא יהא בו סוס היתר המבית לירי סוס אכילה ומת׳ המלות לירי אכילה בתו׳ שלוקת נדמי׳ בר מאכל: בכל מתרפאין אפי׳ בחטי׳ שלוקת הנאה: לחם נאסר בכל מאדך יאמ׳ בחביב שבגופן ודין ומטרים לפי שפטרים סוס הביב ומשמים סוס לכך הוצרכו שניהן לום׳ מחביב לכך הוצרכו שניהן לום׳ מחביב עליך מאד לכך נרא׳ כמודה מאיר ר״ל: ומשמים קר״ל

הדרן עלך אור לארבעה עשר

כל שעה שמותר לאכול מאכיל לבהמה ולחיה ולעופות בנמרא ברבנן לחם ליה לעיזקנין כהמה ולחם ליה לעיזקנין חיה: ומוכרו לנברי בנמרא אמרי׳ לאשוקי מכלי קנין דקנין ג״ם שומרים לא יסבור אדם חמצו לנכרי אלא קודם הפסח: עבר זמנו אסור בהנאתו כנ׳ ולינו מאכיל ולא מוכרו לנברי מיהו אם מוכרו דמיו מותרין שלינו קודם (דף נו) אסרן בגמרא כלים מקדם (דף נו) אסרן וקדם בדמיהן מקודשין אחרין ובנמרא אמרי׳ לאשוקי מכלי קנין דקנין ג״ם דרב בדל דאמ׳ המקדם מו׳ שב׳ ולמעלה אפי׳ כלי׳ הנמצאין לקדוש בנמ׳ דאמ׳ ר״ם דמדיוקא דרישא שמעי׳ ליה מתנאה יקרה דשמעינן הא דרב בדל דאמ׳ המקדם מו׳ שב׳ ולמעלה אפי׳ כלי׳ הנמצאין לקדוש ובכי קאמר עבר זמנו אסור בהנאתו ובמקדם מיגמ׳ אפי׳ בשאם מישראל לנכרי ומותר לנכרי

ונכל אחד כענין שכתוב אחר שב אל ה׳ בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאודו ונלפתוקי מדרבי ישמעאל מיתיסך בריתקא דר׳ אליעזר דאלעזר רבי ישמעאל לא ת״ל חיים׳ כלא הם רבינו
קשיא ליה מידי לא אריחיה בקרא הוא אבל לר׳ אליעזר דקשיא ליה אאת משמע שמיינו ליתן נפשו ומאודו באסכתא של הקב״ה ומשום הכי קשיא ליה ראמר דשמעון דשמעון ומאודו ומאודו ומאודו

עלין הפסח וכלאי הכרם בחולה לארן אפי׳ בחולי שאין בו סכנה ומיהו לענין אכילה אין לנו דאפשר שבשאום בכל הורה אלא להתרפאות בהם אלא בחולי
סכנה ואני אומר אלם באמו באלה לחלוק אפשר שאין מקרפאין לף בחיסור הנאות של דברים בדרך הנאתן דלילמא קילי שפי לאיסורי הורה אלא בדרך הנאתן
מלוקת הקאקות ובכי הלי גזרת אפי׳ הוא מכוון לה אבל כרחו מקריבין הפא הקליק ומריבן בשאעמין בלאפר וקא מכוון אלא אפשר וקא מכוון לה לגבל
ומתכוין ליטבי׳ מלוקת ריש לו אפי׳ לו אפשר לו ליגבל ומיהו מתכוין הוא ליהנות כולי עלמא לא פליגי דאסורין אלא דשרי כיון דלא מכוון לאיסור לו ליגבל ולא מכוון ליהנות לאיסור אלא דשרי דשרי כיון דלא מכוון ליהנות לאיסור אלא דשרי כי פליגי דאיפשר ולא קא מכוון איבא דאמרי איפשר ולא קא מכוון היינו פלוגתא דר׳ש ור׳ יהודה לר׳ יהוד׳ דאמ׳ דאמ׳ דבר שאין מתכוין אסור אמ׳ לר׳ש דאמ׳ דב׳שאין מתכוין מות׳ מות׳ כי פליגי דלא אפש׳ וקא מיכוון אביי אמר מותר ורבא אמר אסור וקיימ׳ לן כרבא: ולא יסיק בו תנו׳ כירים: ת״ר תנו׳ שהסיקו בקליפי ערל׳ או בקשין של כלאי הכרם חדש יות״ן ישן יוצן אפה בו את הפת ר׳ אומר הפת אסורה וחכמים אומרים הפת מותרת בשלה על גבי גחלי׳ דברי הכל הפת מותרת ותתנ׳ בין חדש בין ישן יוצן לא קשיא הא דתניא יות״ן רבי אליעזר היא דסבר זה וזה גורם אסור והא דתניא יוצן רבנן דייא דסבור זה וזה גורם מותר והילכתא זה וזה גורם מות׳ כרבנן והבי אסיקנא בע״א בפרק כל הצלמים בענין זורעין תרתיה ירקות ביומות הגשמים דר׳ יוסי סבר זה וזה גורם מותר ואפ׳ רב יהוד׳ אמר שמוא הלכ׳ כר׳ יוסי ואמרינן התם הרמא גינתא דאנדבל בובל דע״א שלחה רב עמרם קמיה דרב יוסף כי ראי גוונא מאי אמ׳ליה הבי אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יוסי ולענין אפה בו את הפת הלכה כר׳ דאמ׳ הפת אסורה משום דיש שבח עצים בפת דהא אמ׳ רב יהודה אמר שמוא ר׳ אומר הפת מותרת וחכמי׳ אומר׳ הפת אסורה ומשום דבהא סבר שמוא דהלכה כר׳ ואפי׳ מתבריו אפפה ותניא לה כי היכי דתקו׳ רבנן לאיסור׳ הילכך קערות וכוסות וצלוחיות שבשלן בעצי ערלה אסור וקדרה נמי אסור׳ דקא מקבלה בישולא מקמי׳ דנייתו עצים דהתירא כי פליגי בתנור לימאן דאמר זה וזה גור׳ אסור אמ׳ ולמ״ר זה וזה גור׳ מותר מותר וקימא זה וזה גורם מותר כדפרישנן: (וחכמים אומרים מפרר וזורה לרוח או מטיל לים: ופרישנ׳ מפזר וזורה לרוח מפזר ומטיל לים אלמא אפילו לים בעי פירור וכל שכן לשאר נהרות וחטים של חמץ בעון שחיקה והדר מטיל לים:) מתני׳

אישתא צמירתא כשעת הסכנה דמי׳ ואיכא דאמרי הכי קאמר ליה מידי דרך הנאתן קא עבידנא אמר אביי הכל מודים בכלאי הכרם שלוקין עליהן אפי׳ שלא כדרך הנאתן דלא כתיבה בהו אכילה איתמר הנאה הבאה לו לאדם בעל כרחו אביי אמר מותרת ורבא אמ׳ אסורה איפשר וקא מכוון כולי עלמ׳ לא פליגי דאסיר לא איפשר ולא קא מיכוון כולי עלמא לא פליגי דשרי כי פליגי דאיפשר ולא קא מיכוון איבא דאמרי איפשר ולא קא מיכוין היינו פלוגתא דר״ש ור׳ יהודה לר׳ יהוד׳ דאמ׳ דאמ׳ דבר שאין מתכוין אסור אמ׳ לר׳ש דאמ׳ דב׳שאין מתכוין מות׳ מות׳ כי פליגי דלא אפש׳ וקא מיכוון אביי אמר מותר ורבא אמר אסור וקיימ׳ לן כרבא: ולא יסיק בו תנו׳ כירים: ת״ר תנו׳ שהסיקו בקליפי ערל׳ או בקשין של כלאי הכרם חדש יות״ן ישן יוצן אפה בו את הפת ר׳ אומר הפת אסורה וחכמים אומרים הפת מותרת בשלה על גבי גחלי׳ דברי הכל הפת מותרת ותתנ׳ בין חדש בין ישן יוצן לא קשיא הא דתניא יות״ן רבי אליעזר היא דסבר זה וזה גורם אסור והא דתניא יוצן רבנן דייא דסבור זה וזה גורם מותר והילכתא זה וזה גורם מות׳ כרבנן והבי אסיקנא בע״א בפרק כל הצלמים בענין זורעין תרתיה ירקות ביומות הגשמים דר׳ יוסי סבר זה וזה גורם מותר ואפ׳ רב יהוד׳ אמר שמוא הלכ׳ כר׳ יוסי ואמרינן התם הרמא גינתא דאנדבל בובל דע״א שלחה רב עמרם קמיה דרב יוסף כי ראי גוונא מאי אמ׳ליה הבי אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יוסי ולענין אפה בו את הפת הלכה כר׳ דאמ׳ הפת אסורה משום דיש שבח עצים בפת דהא אמ׳ רב יהודה אמר שמוא ר׳ אומר הפת מותרת וחכמי׳ אומר׳ הפת אסורה ומשום דבהא סבר שמוא דהלכה כר׳ ואפי׳ מתבריו אפפה ותניא לה כי היכי דתקו׳ רבנן לאיסור׳ הילכך קערות וכוסות וצלוחיות שבשלן בעצי ערלה אסור וקדרה נמי אסור׳ דקא מקבלה בישולא מקמי׳ דנייתו עצים דהתירא כי פליגי בתנור לימאן דאמר זה וזה גור׳ אסור אמ׳ ולמ״ר זה וזה גור׳ מותר מותר וקימא זה וזה גורם מותר כדפרישנן: (וחכמים אומרים מפרר וזור לרו׳ ר׳ אי מטיל לים: ופרישנ׳ מפזר וזורה לרוח אי מפזר ומטיל לים אלמא אפילו לים בעי פירור וכל שכן לשאר נהרות וחטים של חמץ בעון שחיקה והדר מטיל לים:) מתני׳

ר״ש׳

לר׳ דסלי ים שנתן עלי׳ בקן וסנאתו בלא גורם שני׳ דלא גורם שני׳ דלא מעי׳ לקבל׳ דלא מעי׳ בגאתה לגומר׳ דלא מעי׳ לקבל׳ מ״ד גורם דלא גורם שני׳ דהא מקבלה בישולא שנתון בו מים ומעי׳ ואחר שנתנו בו מים ולא קבלו לין נתנתן בו מים אבל קבלו לין נתנתן בו מים אבל לא גורם לאחר פיסק של גורם פיסקו: מתני׳

לישתא לאיר׳ מולי קדרה: דרך הנאתן הוא לאחר שנתבשלו ואפשר יצא בנבית הבד: מוקרים לומר לרוחם ביומה: אישר לגבל הוראה ולא מכוון ליהנות שמתקרר כדי ליהנות מתנו בגון ריש ס״ל ולא מכוון ומיהו מתכוון וחביב לו ליהנות: לא אסר לו לגבל ולא קא מיכוון ליהנות לאיסור׳ דכ״ע לא פליגי דשרי: כי פליגי דאסר לו ליגבל ולא מכוון ומיהו לא קא מכוון אלא לאחר כר׳ יהודה דאמר בני בריה מטה וסבל אבר שלין מתכוון אמ׳ דשרי כר׳ שמעון דאחר דאחר אתם דבר שלין מתכוון אמ׳ פלוגתא דר׳ יהודה ור׳ שמעון בסבל שבת בגרירת מטה בכפיסל: הדם יוצן בכלי ידי הישק זה שבל ערלה נגמר ומתקיים אלו יקר בכלאין הישק זה מדעיל לו לא שלמ׳ בו לא הכפת יוצן אלא לאכה בת בהיסיק זה: אסה בו לא הכפת בהיסיק זה ומוקי לה בהלמלת בשלחנות של ערלה הולקה בגנבה שבל שבה הכה הכפת לאכה בתנור היה הולק לאור בני הכפת אלו בתנור ולשבה שהיה נהנה מן האיסור בשבה שהיה מאיסור בכין בני אות׳ הכפת לאכל׳ דים שבת בעני איסור בגמ׳ וחכ״ל הכפת מאורר דקבדרי לין שבת אבל בכפת מתם ומות הדין נמי אינם לאו הדם יוצן אלא יוצן: ד״הכפת מוקר ולאכילה לר׳ בכי מהבני כפ מן האיסור בכר בלה ובשל ובגלים אילשריבת לים אלא קיומא אלא בכבן בתנו׳ בתנו׳ ולין לתוקה בגנבה: זה וזה גורם הנגמר על ידי אלו אישר לין מתנור עצמו בתבל אלא מוקר לאיסור לאחר שאתו בו בתנאלה בה הכלקה בגמרת ע״ו איסור ואיסור עלי איסור מגמרו מתנור ואלי איסור בגמרו אם בשבת בתנור אם בגמרו לבה יוצן בה ברגנן אם לרבנן בהיסק אסור ד״ם בדיעבד אבל לא בהיסק אסור: יים שבת בעצים בכפת בגמל בשלבלה בתנור אם בגמרו אם בגמרו אם בגמרו

הילכך קערות כוסות ולוחיות של חרס שנרסם בעצים אסור בתנוך כנגנו אסירי דסח ים שנת עצים כהן והנאתן בלא גורם שני דעל ידי גורם ראשון
הוא מסתעם כהן וקדירה נמי שנרסה כעצי חדשה בעלי איסור אסורה שמא תאמר הא אין יכולין לבטל בה אלא על ידי גורם דעצים אחרים ומאלא זה
הוה גורם הוא אמילו הבי אסורא דסח מקבלת טומאה [מקמי דליקי עצים לסקירה] ואיכא הנאת המזיב שנתעסקו בה בלא גורם אחר אבל קטור אין
מוקנין בו פת אלא בהיסוח לח׳ של גורם היסיר ולא אתמר׳ קערות כוסות ולוחיות אסירי ליה לכו הקנאתן כדרכן נמלוחל דאמר בעלמא אמר כולו

תוספות אחרת

לבוקי חוץ מדמי ליסו׳ שנו דסח לא
איסר שנו׳ דהוו לכו דברי הנקיי
מכוקו דהוסשין שמא יחוור ומוכרס
ליסראל ודר״ח נמי ליס לכו הקנאת
דאמר יוליך הנא׳ ליס המלה דאסר
דהקנאת דרבי אליעזר ליסה אלא
באיסורי ע״ח שכיון שהוסכין דמיהן
אינ״ם שאין לסם פריון ואין נקרין
בנך מכל מקום הרי הוא כמבוער
האסור עמו אבל בשאר האסורין
שאין הוסכין דמיהן כאסות שוליך
הנאה ליס המלה אם בכך ממון אחר
הוא שוליך ליס ולא דבר שהוא
נאסר מן האסור כלל ומשום הכי
קערות כוסות ולוחיות אסירי ולית
להו הקנאה: כתני׳ חמץ של
נכרי שעבר עליו הפסח נגמ׳ אפר׳
לה נכרי שהטה את ישראל על המלוי
אחר הפסח לפנינו אפרס אוקמ
גס״ר: גמ׳ הא דקתני חמץ של
נכרי ומתני׳ ר״ש היא דאמר חמץ
בין למני ומנו בין לאחר זמנו אינו
עובר עליו בולא בלום דאין ר׳ יהודה
אמר חמץ של נכרי שעבר עליו הפסח
אסור כדאיתא בגמ׳: קנסא הוא
קנים ר״ש הוחיל ועבר עליה בבל
ירחה ובל ומצא ומתני׳ הכי קתני
ובל ישראל אסור [בהנאה] שנא׳ לא
ירחה לך כלומר דקנסין ליה הוחיל
ועבר עליה בבל ירחה ובל ומצא׳ אי
מדאוריתא כגון שהשהו בניסו׳אי
מדרבנן כשהפקידו אצלן בוקי
דאמרו מדרבנן

ר״ש

מתני׳ חמץ של נכרי שעבר עליו הפסח מות׳ אסיר
בהנאה ושל ישרא אסור שנאמ׳ לא יראה לך
חמץ נכרי שהלוה את ישראל עד המצא אחר
הפסח מותר בהנאה וישראל שהלוה את
הנכרי עד המצא אחר הפסח אסו׳ בהנא׳ חמץ
שנפלה עליו מפולת הרי הוא כמבוער רשב״ג
אומר כל שאין הבלב יכול לחפש אחריו: גמ׳
האי דקתני חמץ של נכרי שעבר עליו הפסח
מותר בהנאה לאו למימרא דבאבילה אסיר
אלא משום דקא בעי למיתנא ושל ישרא אסו׳
בהנאה תנא נמי נכי נכרי מותר בהנאה אבל
חמץ של נכרי שעבר עליו הפסח מותר ואפילו
באבילה ומתני׳ ר״ש היא דאמר חמץ בין לפני
זמנו בין לאחר זמנו אינו עובר עליו בולא כלו׳
ובדין הוא דאפי׳ של ישרא נמי לאחר הפסח
מותר אלא האי דקתני ושל ישראל אסו׳ קנסא
הוא דקא קנים ר שמעון הואיל ועב עליה בבל
יראה ובל ימצא וכי קא קנים ר״ש בעיניה אבל
ע״י תערובת לא קנים הילכך חמץ שלו בידי
דלא עבר עליו בבל יראה ובל ימצא מות׳ אפי׳
באבילה וכן הילכתא אמר רבא הלכתא חמץ
בזמנו בין במינו ובין שלא במינו אסור ומדלא
קא יהיב שיעור לחילתי׳ ש״מ דבמשהו כרב
ישלא בזמנו בין במינו ובין שלא במינו מותר כר״ש דהא ר׳ שמעון לא קנים
אלא בעיניה אבל ע״י תערובת לא: אמר רב קדרות בפסח ישברו
ושמואל

דחמצו של ישראל האופקד אצל כוכי מדרבנן לריך ביטור כמו שכתבתי למעלה ומשום הכי לאחר הפסח אסור [וכך אמרו בירושלמי הפקיד חמצו
לאחר הפסח אסור]: דאמרי׳ קנסא הוא דק׳קנים לאו לדידיה בלאוד דבעיר אישראל הוא דק׳ קנים אלא אבי׳ לאחרינו נמי אסור
ודליה לדבר מדאמרי׳ פרק קמא דחולין חמלן של עוברי בעירה לאחר הפסח מותר מיד אמנם אסו מהלכין בדרכי אמנם אלו אסור
הכי אסור וגם״ר בחמץ של ישראל שעבר עליו הפסח לב״ע אסור: וכי קנים רבי שמעון בעיניה אבל ע״ר הערובה לא קנים לא אמר
שנתבטל בפרק בל תראה בפסח אלא שאם נתערב בפסח בתנאי שבטלין אותו ולא אמר לאחר הפסח אלא אם כן נתבטל בפסח
בכדי אכילת פרס כמו שיתבטל אבל אם נתבטל בפרס אחר הפסח אבל אם נתבטל בפרס אחר הפסח אסור
אבל אם נתבטל בפרס אחר הפסח אסור

לא לאסור רחוים לגר וחיינה קרויה נבלה אלא משום מסכת בפסח לפי פנים אסור לאו רחוים היינו דלענין עומאה אוכלין היינו טבעא משום דעומאה אלא עד [מתפסל] לגבלה כדאיתא בנבורות ונסרפת עם העומאה בפסח היינו טעמא מפני שהיא רחוים לאחרים ולהשיב בה דמה ביאסות אחרות כדאיתא התם פרק אלו עוברין אבל ודאי כי היכי דנותן טעם [לפנים] שרי בשאר אסורין ה"נ שרי בחתן בפסחאכיון שכן הדרא קושיין לחוכיה דמאי לא פשטינן התם מיהא דרב זס"ל דנותן טעם לפנים אסור לאו קושיא הוא דאמילו למאן דאמר נותן טעם לפנים מותר הני מילי דישבר אבל לכתחלה אא"ב

ר' אבוה

ר"ש"י

ושמואל אמר אל יושברו אבל משרו להו עד לאח' זמנו ועביד בהו בין במינו בין שלא במינו והילכתא כותיה דשמואל דקאי כר' שמעון: תניא "אין לשין את העיסה בחלב ואם לש כל הפת כולה אסורה מפני הרגל עבירה כיוצא בו אין טשין את התנור באליה ואם טש כל הפת כולה אסורה עד שיוסק התנור ואי שני להו ועביד להו כעין תור שרי דכיון דשני בהו מידע ידיע דלהיכר עבד להו הכי דלא ליתו בהו לידי תקלה ולפיכך מותרין: ואי בוכי דאפי בה חמירא כוליה שתא אסירא למיפא בה מצה בפסח משום דהסיקו מבתיין הוא ואי מלייה גומרי והסיקו מבפנים שפיר דמי והני נסכיני דפיסחא מגעיל להו ולקתיידו ברותחין ובכלי ראשון אמר רב הונא בריה דר' יהושע ועין פרור מגעילו ברותחין ובכלי ראשון קסבר בבולעו כך פולטו: נקוט

כל הפת אסורה לאכול אפי' בחלב ואפי' במלח: מפני הרגל עבירה שאם יבא לאכול עם בשר: אין עשין לשון שם: מוכי כלי הוא העשוי מרעפים שקורין טי"בלס ואוכין ומטגנין בו: חתיכת התנור: בין פרור שמגיעים בו אלא הקרוים דאבאל

אפי' בלא אפיה חתיכת תנור מותר בפרור

ר"ש"י

לא לאסור רחוים לגר וחיינה קרויה נבלה אלא משום מסכת דחתן בפסח אפילו פנים אסור לאו רחוים היינו טעמא משום דעומאה אלא עד [מתפסל] לגבלה כדאיתא בנבורות ונסרפת עם העומאה בפסח היינו טעמא מפני שהיא רחוים לאחרים ולהשיב בה דמה ביאסות אחרות כדאיתא התם פרק אלו עוברין אבל ודאי כי היכי דנותן טעם לפנים [לפנים] שרי בשאר אסורין ה"נ שרי בחתן בפסחאכיון שכן הדרא קושיין לחוכיה דמאי לא פשטינן התם מיהא דרב זס"ל דנותן טעם לפנים אסור לאו קושיא הוא דאמילו למאן דאמר נותן טעם לפנים מותר הני מילי דישבר אבל לכתחלה אא"ב

ר' אבוה

ר"ש"י

ושמואל אמר אל יושברו אבל משרו להו עד לאח' זמנו ועביד בהו בין במינו בין שלא במינו והילכתא כותיה דשמואל דקאי כר' שמעון: תניא "אין לשין את העיסה בחלב ואם לש כל הפת כולה אסורה מפני הרגל עבירה כיוצא בו אין טשין את התנור באליה ואם טש כל הפת כולה אסורה עד שיוסק התנור ואי שני להו ועביד להו כעין תור שרי דכיון דשני בהו מידע ידיע דלהיכר עבד להו הכי דלא ליתו בהו לידי תקלה ולפיכך מותרין: ואי בוכי דאפי בה חמירא כוליה שתא אסירא למיפא בה מצה בפסח משום דהסיקו מבתיין הוא ואי מלייה גומרי והסיקו מבפנים שפיר דמי והני נסכיני דפיסחא מגעיל להו ולקתיידו ברותחין ובכלי ראשון אמר רב הונא בריה דר' יהושע ועין פרור מגעילו ברותחין ובכלי ראשון קסבר בבולעו כך פולטו: נקוט

כל הפת אסורה לאכול אפי' בחלב ואפי' במלח: מפני הרגל עבירה שאם יבא לאכול עם בשר: אין עשין לשון שם: מוכי כלי הוא העשוי מרעפים שקורין טי"בלס ואוכין ומטגנין בו: חתיכת התנור: בין פרור שמגיעים בו אלא הקרוים דאבאל

אפי' בלא אפיה חתיכת תנור מותר בפרור

תוספות

מ"ש בלא אפיה חתיכת תנור מותר בפרור

ר"ש

מ"ש בלא אפיה חתיכת תנור מותר בפרור

מ"ש בלא אפיה חתיכת תנור מותר בפרור

מ"ש בלא אפיה חתיכת תנור מותר בפרור

רש"י

לחמא של עץ כלי עצים: תפרולת של ברזל: וזורמי דגלא כלי העשוין מברזל: שנשתמש בהן על ידי אור מגלגלין בהן: מגלגו ולא סני להו בהגעלה: שהרי ליה ליטול אפות בם שפה מנקר גבו קנם לחיו: סגיב כלי שיעלו ברותחין על שפתו סני: מדרבי מיה מוגבר: כגולעה ע"י רתיחו: מטולין על שפתו כך מלגו: בהגעלה: קוני פלומיר בלגו והוא של חרס ועוה נחב ירוקי פשוי מקרקע ירוקה שתוספרין ממנו צריף אלוס בלגו ונולע לטולם: קרטופני נקעים: דמגייחי

נקוט הא כלל ביד דמאני דאע' ומאני דפרזל' ושא'מיני מתכו' וזבורמי דגללי דאישתמ' בהו חמיר כול שתא בכלי א'צרי' למיגעלינהו בכלי א'והני דאישתמש בהו בכלי שני כגון קערו' וכוצא בהן כי שדי עליהו רותחין בכלי שני ומשהו להו בגוייהו עד דפלטן שפי' דמי דגמרי' להו מגעולי כותים דכתיב בהן כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהר ת"ר הלוקח כלי תשמיש מן הכותים דברים שלא נשתמש בהן כל עיקר מטבילין והן טהורין דברים שנשתמש בהן ע"י צונן כגון כיסות וצלוחיות וקיתונו' מדיחן ומטבילין והן טהורין דברים שנשתמש בהן ע"י חמין כגון יורו' וקומקמוסין ומחמי חמין מגעילין ומטבילין והן טהורין דברי' שנשתמש בהן ע"י האור כגון שפודין ואסכלאות מלבנן ומטבילין והן טהורין כיצד מגעילין אמר רב הונא מניח יורה קטנה לתוך יורה גדולה: ויור גדולה מאי עביד לה תא שמע דההיא יורה דהוה בי רב עוקבא אהדר לה לישדה אפיאמא ומליא מיא וארתח אמר רבא מאן חכים למעבד הכי אלא רב עוקבא דנברא רבא הוא וקסבר כבולעו כך פולטו מה בולעו בניצוצות אף פולטו בניצוצות והני מילי בשאר ימות השנה אבל בפיסחא דאסיר למעבד בלישה עביד לה גרנפא דטינ' ומרתח לה בעו מיניה מאמימר הני מאני דקוני' מהו לאישתמושי בהו בפסח ירוקי לא תיבעי לך דודאי אסירי ואוכמי היכא דאית בהו קרטיפני לא תיבעי לך דודאי אסירי כי

מגעילין והן טהורין כל מטבילין לחמרי' כיון דבריתא דוקא בכלי מתכות דמפרש מדין ילפינן להו דכלי מתכ' חמורין בפרשה אבל שאר כלי' כל שלא נשתמש בהן כל עיקר אינן צריכין כלום ואם נשתמש בהן מגעילין כגון שהשתמש אבל אין צריכין טבילה אבל שאר כלים אין צריכין טבילה כגון זוזא דקרבלא והכי איתא בסוף במדת דע"ש: מדיחין ומטבילין והן טהורין פירוש בירושל' שצריך להטבילן מפני שיצאו מעשותן של כותים [ובנבנו] לקדשה של ישראל וגריאה ולפיכך שצריך להכשיר אין מכשיר אלא מעשותן לו לבנון ואח"כ ישבילו אבל אם הטבילו אחלה הרי הוא [ע"ין] בשעת טבילתו בבריתא דקתני מדיחין ומטבילין מגעילין ומטבילין מלבנן ומטבילין ומיהו כתוב הרמב"ן ז"ל אלכתחלה הוא שצריך לעשות כן דקדוק ה"נ משמע מטבילין מלבנן ונתר כן ושכר הייתו טבילה אבל בדיעבד לו אינו לית לן בה דבכותא לא כתיב ומכל מקום צריך שיזהר מדבר המולך בו סברי הקדם מכתוב טבילה זו לטבילת נדה כדאיתא בסוף פ"ד לאמר אם אינו מדיחן ומטבילין מגעילין ומטבילין מלבנן ומטבילין ומיהו כתוב הרמב"ן ז"ל אלכתחלה הוא שצריך לעשות כן דקדוק ה"נ משמע מ

כי תיבעי לך דשיעי מאי אמר להו חזינא לרהו דמדייתי ומדמדייתי ודאי בלעי והתורה העיד' על כלי חרס שאינו יוצא מידי דפיו לעול' ובאי שנא הכא נגבי יין נסך דדרש מריכר קוניא בין ירוקי בין אוכמי בין חיורי שרו אמר להו זה תשבישו ע"י חמין וזה תשבישו ע"י צונן האי דדר' מריכר לענין יין נסך דקוניא ירוקי שרי לית הילכת' כוותיה דקיימ'לן כרב זביד דאמר ירוקי אסירי משום דמיצריף וכבר ברירנ' לה בכמס ע"א ודק מקשי' הכא מדאמים'לאו מירוקי קא מקשינן א"א מחיורי ואוכמי קא מקשינן אמ' רב חנן בר רב יצחק אמ' רב חייא בר אשי אמ' שמיאל בל'כלי' חרס שנשתמש בהן חמץ בצונן מותר להשתמש בהן חמץ בצונן תוץ מבית שאור הואיל והימוצו קשה אמר אביי ובית חרוסת בבית שאור שחימוצו קשה דמי אמ'רבא הני אנני דמחוז'הואיל ותדירי למילש בהו חמירא ומשהי בהו חמירא כבית שאור שחימוצו קשה דמי ואע"ג דרויחן ושלים בהו אויר אסרי והאידנ' נהגי עלמא דלא לאישתמושי בפיסחא במאני דפחרא עתיקי אבל בחדתי שפיר דמי: "נברי שהלוה את ישראל על חמצו אחר הפסח מותר ברגאה בגון שרדדינו אצלו ואמר ליה קני לך מעכשיו אי לא מיתינא לך זוזי מבאן עד יום פלוני ואי לא אמר ליה קני לך מעכשיו לא קני ליה כותי וקם ליה ברשותי דישראל ואסיר וכן הלכה חמץ שנפלה עליו מפולת הרי היא כמבוער אמר

רש"י

דמדייתי פולשין המשקין מהופכי הילון וכיון דמדייתי ודאי בלעי וכיון דבלעי שוב לא פלשי: שהרוח העיזה על כלי חרס שאינו יוצא מידי דפיו לעולם: שנגלה מולו ומיגו מולו ומיגו יוצ' מידי דוחק דבכלי עץ ומתכת כתיב תבערון באש ומורק ושוטף במים אבל בכלי חרס כתיב יאבר: זה חמץ המשמש עליו מחמץ כל הסנה אבל יין נסך לא נשתמש בהן אלא לנוי: כי שלחה שרה ומשתה בו לא הוה אסור ונקטו בעים' וכפמי' שהרוח הרוחות שם כל הלילה: וכיון הרוחות כלי מנוקין בו חומץ וכל דבר שיש לו קיבוי ודבלין לתוך בו קשה וכמו לעבל בו בשר כל הסנה והקשה מיד מקמתן מחמת הקיבוי: תבעי' מקנו: בריצות: מקנו'

ל"ת כתב סמ"ג בשם ר"ת דסבר מלתי דקונות מיירי דוחק מחיבן בה קו' שכוכית מכות מן מחול בכלי חרס אבל מיקור שבורת קדרי בעצמה בכלי מתכות ומכל מ"ל כתב בפרק י"ח מהלכות מאכלות אסורות לתוכמתא והיורק' דמסקי' בפר' לין עמודין (דף לב) דאמרו אמילו בבכניסן לקיום כמו שרו לפי שכלי' הללו אין מלעים בלל וכיון שלמדנו הרב ז"ל שיש כלים שאינן מכניסן לקיום נתרחה מפני מישהו כליתן ברח' לי לתקיר כלי וכוכיה לקי' בבכניסן לקיום ושיש וקשים וכלישתם משוש מבל הכלי ומלאתי כתוב בהכי לקיות בחמות דר'כתן כלי וכוכיה אין מולעין ואין מולעין חזינא להו דמדייתי בלוח מולעין המשקה מזוכן מחשון ות"ל כי קאמר דמדייתי לאחר הבעלה קאמר דלי לבני הבעלה כלי מתכו' נמי מדייתי וכיון דלאחר הבעלה קאמר למה ליה למימר ומקורה העיזה על כלי חרס שאינו יוצ' מידי דפיו לעולם הוסיף לי דהא חזינן דהבעלה לא מסגיא לה ר"ל לעול' לבני הבעלה קאמר ומדייתי דייתו מכתון בדמריסה ות"ל מוכח דכיון דבלישה עוברת לתוך אלמא בלנו

עמי וכבלי חרס דמו:

והתורה העיזה על כלי חרס שאינו יוצא מדבקיב (ויקר' ו) אשר תבושל בו אשר אפה ליה הקיבה וות"ל דבפרק דם חטאת מוכחים מרבינן קדרות בפסח אמלי ישבו ליה דרישו לבנשות

ומשני לין מוסין בבשות בירושלי אלמא אין לה הקיבה נבשות ומיבי דמרי' שאינו יוצא מידי דפיו לעולם": וחיבר ר"ת"ל דבי אלי נמלא לא מוקרי יוצא מידי דפיו לאחר בלשה אים מרי הוא דבלו בלי חרס ומיהו בהקדם אים לה הקיבה בכם מלה חון מבית שאור הואיל וחמוצו קשה כך הוא הבדרסה ברוב הבסרי ומשום לעבלה: כר הכלים שנשתמש בהן חמץ בצונן מותר להשתמש בהן חמץ בצונן מותר לבשל

מקום של חתן דם וכתי לא מקום לא מקום הפסח ועדין החתן קיים ולא מכיל ליה מיכל תמם שעות ולתשב"ר מזו מכלכתחלה אין לו לקיומה מנכנס
מקום מסי קיומה עליה מנות מקבלתו מתחלת שמה מקבלתו ולא מרגן ליה לכתחלה למיכל ולא ליהנות כו מכל אם עבר וקדש
מקום לקיומו אפי' כשעה מקבלתו ומתנות וכל מקבן כשם שמי' לא לחתרי כמתרה לא ר' מכר ר' יהודה לא כיון דלמקבלן מעשה דיומנו
מקום דמ"ל ר' מתנות לא ומכרה לבותים כר' יהודה לא אפשר לתרוצי ובכמה לא עבדינ' כר' וכרב ור' יהודה מחלוקת דמ"ל ר' מתנות לא ומכרה לבותים כר' יהודה לא אפשר לתרוצי ובכמה לא עבדינ' כר

טוטפין אינו של ערל. חפני סרוח פרי ותבור הדם סרפיקו קליפי שרב. כתבבד דמי לבני נפשיה דכיון דלא סני לה כלום בתיבה לא היה נמחר בעפר תרוכם הוא ולכיון דתנור בין בחדש בין בחדש בין ביום שמת סטורה סרוח דומה כאומר מודעו: ויש סברים מבתוב בהן וכן היה ר' אשער מושב בבל לאיסורין מבתורה אבר מן הנוסקלו הלנו דמפדיון קלי וכמדיון קי. כ' כר"ם וכר' סעד נרסת אז בתוך ה"ר שמואל ז"ל שהתיר כל איסורי הנאה כפדיון ואמנו אין לנו חוזרין וכוכר בתבנו דשתינו אזה בתוספת ע"ה וכיון דהסקינה הלכתה כר' לחתר ים סבה עבים בפת קערות וכוכו' ובלוחות ובדרות כולן אסורות ואפ"ם. מנתבנו בתנור בין יסן כיון דים סבה עבים בפת בתחלן דמיהי לאיסורי כעיני דחתי ולא לחתרינן בהה זה חם נורם מותר אסרי דוחה אני את הנה כאלו הוא

עני' דאיסורי הבל תנור מהסיקה בקלפי ערלה. כין חדש בין יסן יכון:

ופת מבשלה ע"ג נחלים לוחות הפת אסורה תדנרסי' בפרק כיצד טוחן בפת מעיה רב חיננא בר אידי מרב חנא בר לחבה תנור מהסיקה בקלפי פי ערלה ובדבו וכו' מדקא מיבעי' ליה בתנור סנרבו מבבל דבנחלי' לוחות מילת עפ"ת מה דבפת אסורה בבעיי' דמנו דוה מחה מהסיקו הרי"ף ז"ל ולא הזכירו כלום: הוכיחו לבו מפרר חזרה לרוח וכו' כיון דבעיני עלה רבה ורב יוסף ולא איפסיק הלכה כאחד מיניהו בקיטיגן הבח והב' לאחורה' ובעבודת חנור מוחק ומטיל ליב וכתבון מבדר ומטיל ליב כיון בים הנאה כיון בבחר בהרו' בין בחיטי כיון בדבמחה וכן כתב הר"ר אפרים ז"ל: מני מתני' בר' יהודה ולא ר' שמעון ולא ר' יוסי הגלילי דאינה חתן בין לאבי אמנו. בין לאחר אמנו וכו' עד ומשנה פחסור בחבילה אסור בחבילה אחתן לת. ק' מי דאי לר' שמעון לא חוה בריך לומר אם אינו אחר אמנו ביכלה ובכרת ומשנה בהבה ובדאיסורין ליה למתנה ומשנה פחסור בחבילה לא בה אם לחבילה לבני אמנו אחתן לת. ק' דאמר ר' יהודה ומסקנא לוקימנה דבה לחתני' כר' שמעון ומסקנא הלכתה כותיה ומסכיל העבדא דבי רב בחתן כותים מבחן מחוסר לחתני' דלא קיימה לן הלכתה כר' שמעון אם בלאחר אמנו בלבד אבל בלפני אמנו כר' יהודה קיימה לן ולא כר' שמעון ואיליף מפסר לאחר כן והלא כל פעמנו לא הרחנו אם לחמתיר מבמינו בחד מבנין מנחי דמבבחן בבריתא והם סגם מחלוקות ר' יהודה ור' שמעון ור' יוסי הגלילי ובלא אחרי מני מתני' לא חד מהלין מנאי ולחקינן לחוקמה לחתני' בחד מינייהו כדי שלא תהא לנו מחלוקת רבינות ואם לא עלתה בידנו הלכה כר' ם אם בלאחר אמנו ובלפני אמנו קיימה לן כר' יהודה מ"מ במחלוקת בדבר ומל חנם היה לנו כל הסורה שהרחנו בגמ' מבמינו אם ודאי אין לנו אלא מחלוקת ובדבר אמנו הם סגם מחלוקות ר' יהודה ור' שמעון ור' יוסי הגלילי ובלא אחרי מני מתני' לא חד מהלין מנאי ולחקינן לחוקמה לחתני' בחד מינייהו כדי שלא תהא לנו מחלוקת רבינות ואם לא עלתה בידנו הלכה כר' ם אם בלאחר אמנו ובלפני אמנו קיימה לן בלאחר אמנו

מלחמת ה׳

שהתירון רבי רבה לסוחר הלכה כדברי המחמיר היה אסור לו לחזור הלכתא פין כמינו פין
כמינו אסור לסוחר לבסוק הלכה כדברי המיקל סיס לו לחזור בן
כמינו כן כלה כמינו מותר מדברי לדברי כולם אסור פשם היינו מדבו כנוהן טוש חזור קרו
ים רבי ומחמר מי נתי ליומם כגיסמא קחת רבי יוחנן בן נורי אומר כמינו בנוהן טוש חזור
ים רבי ומחמר כר׳ יוחנן סבירה לה דבתר דאיסורין דשון כמינו בנוהן טוש כדאמר ריש פרק גיד
הנשה דרבה דרבה בתחן כולה תנאים נזדרה נסיב לה דכיון דחזן כמינו דחמירו עליו
דברים יותר מאיסור סמוא בפרת דאיסור אבו׳ כל ירחים וכל ימים וכל דברי מיקל מיקרי
מדברי ביה דבבן טוש מתחר מאיסורין אלו אחר לחזר לבסוק לן בן כל דבר שיש לו מתירין
מיבטל מלבן לא בטיל לן אף בתן בפשה ואינו מיבטל לשנים סדרי מבטל זה בתרגיר בו בתן ואין
אחר אסרו לא ר׳ ומה דיום אסור אחר אחר הוא מתחר ואחר שבאו בתינו מתחר מן התורה ולא קנם
ר׳ שמעון לקבל עליו ולכמה מתחר בתינו בין הדיבר לבסרו לון לו מתירין דבל המבטלו מיבטלו
מתירין ר׳ מאחר מעשה ומדברים לו מתירין הוא וכל סכן תחן בל בבדי אנפל לקדרה בל ישראל
אמר ר׳ יוחנן דבר שיש לו מתירין הוא ר׳ אם מכבי בן כמינו יהא אסור בתשמו אכל שלא כמינו
ר׳ יוחנן בן כנוהן טוש שהוא כל דבר שיש לו מתירין אלא כמינו בטל בתינן בסרק העודר מן
מתירין בן בתרומה בסרק העודר מן מרקן ומפורש סם עוד בירושלמי זה הבלל הוא ר׳ מאחר
אמר ר׳ אומר כל דבר שיש לו מתירין כגון בטל ומחבר פני והקדש ואדם לא נתנו בהם חכמי
אחרונה אלא מן המינו בל שהוא ואלא כמינו כנוהן טוש יש להסיב רבה נזר בתחן בתינו אלא
כמינו אבו אמר ר׳ יוחנן בן נורי אומר בל דבר שיש לו מתירין הוא אלא לחבר אחר מותר בר׳ שמעון ובתינו אינו אומר
ר׳ אומר בל דבר שיש לו מתירין בסרק הסוכר בחם ע׳ מ׳ מבל תנן בקדשים בל דבר שיש לו מתירין
אינו מבטל בל דבר שיש לו מתירין בכל בל דבר שיש לו מתירין אלא בל דבר שיש לו מתירין
בל דבר שיש לו מתירין בל דבר שיש לו מתירין בל דבר שיש לו מתירין

אמר רב חסדא ויצריך שיבטל בלבו : רש"בג אמר כל שאין הכלב יכול לרחפש אחריו תאנא וכמה חפישת הכלב שלשה טפחים : מתני' אלו "דברים שאדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח בחטים ובשעורים וכוסמין ובשבולת שועל ובשיפון ויוצאין בדמאי ובמעשר ראשון שנטל תרומתו ובמעשר שני ובהקר' שנפדו והכרגים בחלה ובתרומה אבל לא בטבל ולא במעשר ראשון שלא ניטלה תרומתו ולא במעשר שני והקדש שלא נפדו חלות תודה ורקיקי נזיר עשאן לעצמו אינו יוצ' בהן למכור בשוק יוצא בהן : גמ' תאנא כוסמין מין חטין שיבולת שועל ושיפון מין שעורי' כוסמין גולפא שיפון דשרא שיבולת שועל שיבולי תעלה הני אין אורז ודוחן לא מינא דהני מילי אמרר"ש בן לקיש ובן תאנא דבי ר' ישמעא ובן תאנא דבי ר' אליעזר בן יעקב דאמר קרא לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות דברים הבאים לידי חימוץ אדם יוצא בהן ידי חובתו במצה יצאו אז שאינן באין לידי חימוץ אלא לידי סירחון אמר רבה בר בר חנה אמר ר"ש בן לקיש "עשה שנלרשה ביין ושכון ודבש אין חייבין על חימוצו כרת מאי טעמא דר' שמעון בן לקיש דהני לדנו מי פירות אין

מחמיצין תניא

מין וקורמין מחשיבין כל הכוסמין : אורז ודוחן אין נכשרים בין ונכשרין ולא מכריתין : בין ונכשרין ולא נתן בהן מים : אין מחמיצין אותן לא מכריתין : אין

מתני' ידי חובתו ידי חובתו מצה ליצה ר"ש אומר מחייב לאכול מצה בזמנה בערב קאכלו מצות : שיבולת שועל דתני' ת"ל נתאכנה שבולת שלו עמוי כזנב שועל : מיסו' רוק"ת מ"ש בתאכנו : בדמאי הכוון: סבלקה מע"ש שמרי מלה לאדון ומסק עיסה ומסק לא מיסר וחייבו חכמים לפרים מעכ' מעשר מספק ואם לכל מצה ולא פרים מעכ מעכר ילא : ובמעכר ראשון של לוים שניטלה ממנו תרומתו תרומת מעשר לכהן ואם המעשר מוכר לזרו' ומכהני' בחלה ובתרומה אבל ישראל נקרוס לא אב' לא תאכל עליו חמץ ו' ימים תאכל עליו מצות מי שחיבו מוזכר על חמץ אלא מעשה כל תאכל חמץ יוקלין בו ידי חובת מצה ילא זה שיסורו מעשה יסור מחר : אלא נמשכר לפי זמן ולא יוצא בהן ידי חובתו : בפסח אלא בפסח לאכלן ומעמת מעשה שיסור לאכלן : אין נקרא עליהן לבכר בן ומעמת מעשה שבקיב ובחרים המלות דבעינן שיאור לפס מצה ילא זה מסתכר לפס ומה : לאכלו לשון חמצון בשוק יצא בהן לבל לשון חמצון ולא חיילין לאכלן לפס מצה : נכ' חשין לענין ס"ר קרון לאין חורמין חמין כל שאינן לאכלן לאכלו לאכלו לאכלו

תניא אין לשין את העיסה ביין ושמן ודבש מפני שקרוב לחמיץ ואין לרדם יפה לפיכך אם לש תרוף מיד ומעבר קאמר ולא כי"ת אלא בדרבינו אלא לאחר ערבים: אתמן לת"ק אין לשין כל מדרי דאקשפין בו לשה רבנן בקרוי מליני ואסרי: ושון אין לשין את העיסה ביין ושמן ודבש ולא אמרו לי דבר ואע"פ שאין לשין בו מקטפין בו אתאן לת"ק (א) וחכמים אומרים את שלשין בו מקטפין בו ואת שאין לשין בו אין מקטפין בו ושון שאין לשין את העיסה בפושרין הא מתני' אוקימנא בנמ"ביום שני אבל ביום ראשון לא ואפי' לר' עקיבא משו' דהוי לה מצה עשירה ומסתברא לן כר' עקיבא והרכתא כוותיה ביום ראשון דבעינן לחם עוני ואסיר אבל ביום שני דלא בעינן לחם עוני דהא ר' יהושע בן לוי כוותיה סבירא לי' דאמר להו לבניה יומא קמא לא תלושו לי בחלבא מיכאן ואילך לושו לי ולישנא בתרא ביומא קמא לא תלושו לי בדובשא מכאן ואילך לושו לי ובודאי דהא מתנית' בשמן על ידי מים היא שנייה (ב) דהא קיטוף שמן על ידי מים היא שלשין במים תחלה ומקטפי בשמנות ק"ד אסר בראשה שרי בקיטוף ורבן גמליאל (ג) ורבנן אסרי בין בראשה בין בקיטוף ואי לאי דעבד ר' יהושע בן לוי דהוא אמורא עובדא כרבי עקיבא הוה אמרינן הילכתא כרבנן דאסרי בין בראשה בין בקיטוף בדקיימא לן בכל דוכתא דלא איפסיקא בה הלכתא בהדיא ויתיר ורבים הלכה כרבים אלא השתא כיון דאשכחן דר' יהושע בן לוי דהוא בתרא עבד עובדא כר' עקיבא ש"מ דהלכ' כר' עקיבא ולא מצית למימר דלית הילכתא כר' יהושע בן לוי הדא דלא אשכחן אמורא דפליג עליה ועוד דהא גמרא אייתי ראיה מיניה ואי לאו הלכתא כוותיה היכי אייתי ראיה מיניה אלא ודאי הלכ' היא ואשכחן מקצת רבותא דאסרי בין בראשה בין בקיטוף בין בים ראשון בין ביום שני כרבנן ואיתא רבותא אחרינא דשרו ואנן כתבינן מאי דסבירא לן ת"ר לחם עוני פרט לחלו' ואשישה ליכול לא יצא אדם ידי חובתו בפסח אלא בפת הדראה בלבד תלמוד לומר מצות מצות ריבה הכתוב ואפילו במצתו של שלמה אם כן מה ת"ל לחם עוני פרט לחלוט ואשישה פי' פת הדראה פת סובין ואי קשיא לך הא דאמרינן האי חלוט דאמרינן מצה היא למאי הילכתא אמר רבינא לומר שאדם יוצא ידי חובתו בפסח שחלטו ברותחין הכא שחלטו בדבש דיקא נמי דקתני דומיא דאשישה ש"מ תניא ב"ש אומרין אין אופין פת מרובה ביום טוב ובית הלל מתירין והני מילי בשאר ימים טובים אבל בימות הפסח אסיר למיליש גולמיפא יותר מהמשת רבעים קמח ועוד היינו שיעור חלה והיינו דאמר רבא קבא לגלוגנאה לפיסח' תני רבנן יוצאין בפת בקייה והדראה ובסריקין המצויירין בפסח ואף ע"פ שאמרו אין עושין סריקין המצויירין בפסח אמר רבי יהודה דבר זה שאל ביתוס בן זונן לחכמים מפני מה אין עושין סריקים המצויירין בפסח אמרו לו מפני שהאשה שורה עירידן ומחמצתן אמר להם אפשר

ריש"י

אין לשין את העיסה ביין ושמן ודבש מפני שקרוב לחמיץ ואין לרדם יפה ומעבר לפיכך אם לש תרוף מיד ולא כי"ת אלא בדרבינו אלא לאחר ערבים: אתמן לת"ק אין לשין בכל מדרי דאקשפין בו לשה רבנן בקרוי מליני ואסרי: ושון אין לשין את העיסה ביין ושמן ודבש ולא אמרו לי דבר ואע"פ שאין לשין בו מקטפין בו אתאן לת"ק וחכמים אומרים את שלשין בו מקטפין בו ושון שאין לשין בו אין מקטפין בו ושון שאין לשין את העיסה בפושרין הא מתני' אוקימנא בנמ"ביום שני אבל ביום ראשון לא ואפי' לר' עקיבא משו' דהוי לה מצה עשירה ומסתברא לן כר' עקיבא והרכתא כוותיה ביום ראשון דבעינן לחם עוני ואסיר אבל ביום שני דלא בעינן לחם עוני דהא ר' יהושע בן לוי כוותיה סבירא לי' דאמר להו לבניה יומא קמא לא תלושו לי בחלבא מיכאן ואילך לושו לי ולישנא בתרא ביומא קמא לא תלושו לי בדובשא מכאן ואילך לושו לי ובודאי דהא מתנית' בשמן על ידי מים היא שנייה דהא קיטוף שמן על ידי מים היא שלשין במים תחלה ומקטפי בשמנות ק"ד אסר בראשה שרי בקיטוף ורבן גמליאל ורבנן אסרי בין בראשה בין בקיטוף ואי לאי דעבד ר' יהושע בן לוי דהוא אמורא עובדא כרבי עקיבא הוה אמרינן הילכתא כרבנן דאסרי בין בראשה בין בקיטוף בדקיימא לן בכל דוכתא דלא איפסיקא בה הלכתא בהדיא ויתיר ורבים הלכה כרבים אלא השתא כיון דאשכחן דר' יהושע בן לוי דהוא בתרא עבד עובדא כר' עקיבא ש"מ דהלכ' כר' עקיבא ולא מצית למימר דלית הילכתא כר' יהושע בן לוי הדא דלא אשכחן אמורא דפליג עליה ועוד דהא גמרא אייתי ראיה מיניה ואי לאו הלכתא כוותיה היכי אייתי ראיה מיניה אלא ודאי הלכ' היא ואשכחן מקצת רבותא דאסרי בין בראשה בין בקיטוף בין בים ראשון בין ביום שני כרבנן ואיתא רבותא אחרינא דשרו ואנן כתבינן מאי דסבירא לן ת"ר לחם עוני פרט לחלו' ואשישה ליכול לא יצא אדם ידי חובתו בפסח אלא בפת הדראה בלבד תלמוד לומר מצות מצות ריבה הכתוב ואפילו במצתו של שלמה אם כן מה ת"ל לחם עוני פרט לחלוט ואשישה פי' פת הדראה פת סובין ואי קשיא לך הא דאמרינן האי חלוט דאמרינן מצה היא למאי הילכתא אמר רבינא לומר שאדם יוצא ידי חובתו בפסח שחלטו ברותחין הכא שחלטו בדבש דיקא נמי דקתני דומיא דאשישה ש"מ תניא ב"ש אומרין אין אופין פת מרובה ביום טוב ובית הלל מתירין והני מילי בשאר ימים טובים אבל בימות הפסח אסיר למיליש גולמיפא יותר מהמשת רבעים קמח ועוד היינו שיעור חלה והיינו דאמר רבא קבא לגלוגנאה לפיסח' תני רבנן יוצאין בפת בקייה והדראה ובסריקין המצויירין בפסח ואף ע"פ שאמרו אין עושין סריקין המצויירין בפסח אמר רבי יהודה דבר זה שאל ביתוס בן זונן לחכמים מפני מה אין עושין סריקים המצויירין בפסח אמרו לו מפני שהאשה שורה

אפשר

כדתנן נמצאת חלה חמשת רבעים קמח ועוד חייבת בחלה הן וסוכן ומורסן תנן נעל סוכן ומורסן מקובה וחוזר לתוכה פעורין מן החלה לפיכך מי' הרמב"ן ז"ל שהדראה מלשון הכנה והדירה שנתבגדה שתמרו נמס: פרש ומיה הקולעת הנעשה' נתבגדה' והתבגדה הנתלבנת ממנה נקרא לה דראה [לף נתן נקרא לה פת הדראה על שם הדראה הכוסכין ומסלות נשתר נקבות] : תניא ג"ש אומרי' אין אופין פת מרובה כי"ע וג"ש מתירין בלתי כה פת מרובה לא יותר מכדי לרבו קתמר לתי הכי מ"ע דג' דברו וכי תימא שעמיטו דג"ה כר"ש בן לעזר דרי הקם בפרק שני בכיצה תניא ר"ע אומר מכדי לרבו מנני שסבת נאמרים יפה כומן שהקטר מלא מ"ה ה"ל לחרוטי דמקמ נתנור מלא דג"ש לוסרין לאמות פת מרובה בכת אחת מכדי שערתמו מרובה ולפיכך הניחו סוגיא זו בפרק י"ט שחל על אוקמ מצנה אם שנינו אם אין אוכין פתין גרוסין אלא רקיקין לפי שהוא כיוצא בה אבאם אשתרו כאן פ"ש אמילו נמה שאריך לו אעשם עירבתא יתירתא כך בוה אמרו לו כמו שאמרו אם בירוזשלמי אתרון שאתה מיבשו אלא הוא אינו אלא כדי לרבו אלא כדי לרבו בכן מתוך כשאין אלה מקרי לו הרבה בכת אחת אלא הוא מוכה אלא כדי לרבו וג"ה מקירין לא חייבין לחבי : אבל ביומות הפסח אסור למלט יותר מחמשת רבעים קמח: למיפת לאו דוקא שאם נלוש ע"י נשים הרבה שלוש אחת לא לשיפת ליבת נעלמת נקט : המצויירין מעט מצויירות ואף על פי שאמר לבתחלה אסור בדיעבד שפיר דמי : שהם עליהן לעיירן ואינם עוקרין מהר לקטר ומחמצן : תוספר

חדושי אנשי שם מהרן שפירא

[ובפסח דסמוך :

אין הדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

חכמים דסמוך :

אין הדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

ב אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

ג אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

ד אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

ה אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

ו אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

ז אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

ח אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

ט אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

י אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

יא אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

יב אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

יג אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

יד אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

טו אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

טז אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

יז אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

יח אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

יט אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

כ אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

כא אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

כב אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

כג אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

כד אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

כה אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

כו אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

כז אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

כח אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

כט אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

ל אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

לא אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

לב אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

לג אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

לד אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

לה אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

לו אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

לז אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

לח אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

לט אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

מ אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

מא אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

מב אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

מג אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

מד אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

מה אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

מו אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

מז אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

מח אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

מט אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

נ אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

נא אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

נב אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

נג אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

נד אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

נה אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

נו אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

נז אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

נח אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

נט אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

ס אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

סא אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

סב אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

סג אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

סד אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

סה אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

סו אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

סז אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

סח אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

סט אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

ע אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

עא אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

עב אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

עג אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

עד אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

עה אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

עו אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

עז אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

עח אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

עט אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

פ אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

פא אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

פב אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

פג אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

פד אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

פה אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

פו אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

פז אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

פח אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

פט אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

צ אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

צא אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

צב אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

צג אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

צד אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

צה אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

צו אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

צז אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

צח אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

צט אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

ק אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

קא אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

קב אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

קג אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

קד אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

קה אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

קו אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

קז אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

קח אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

קט אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

ר אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

רא אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

רב אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

רג אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

רד אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

רה אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

רו אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

רז אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

רח אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

רט אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

ש אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

שא אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

שב אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

שג אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

שד אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

שה אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

שו אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

שז אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

שח אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

שט אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

ת אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

תא אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

תב אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

תג אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

תד אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

תה אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

תו אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

תז אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

תח אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

תט אין מדקדק אות הכלבם הרמ"ב ולא סמוך אחר

רבינו נסים כל שעה פרק שני

איפשר יעשנו בדפוס ויקבענו כיון יאמרו כל הסריקין אסורין מותרין ולא של נתתומין יאמרו אלא של כל אדם אבל של נתתומין כיון דבקיאי לא שהו בהו : ת"ר "הדובשנין והסיפגנין והאיסקריטין והלת המשרת והמדומע כורן פטורין מן החלה אמ' ר' שמעון בן רקיש הללו מעש' אילפס הן ורבי יוחנן אמר מעש' אילפס חיבין והללו שעשאן בחמה וכ"ע בין לר' יוחנן בין לר' שמעון בן לקיש הרתיח ולבסוף הדביק חייב בחלה דלחמו הוא כי פריני בשהדביק ולשוף הרתיח ר' שמעון בן לקיש סבר כמעש חמה הן ופטורי ור' יוחנן סבר כמעשה אילפס הן ולא שנא הרתיח ולבסוף הדביק ולא שנא הדביק ולבסוף הרתיח נהמ' הוא וחייב בחלה ואדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח והילכתא כר' יוחנן ורבי קא פסק רב אחא משבחא במעשה אילפס כר' יוחנן ובעד הלכות אמר משמיה דרבן צדק שפסק כרבי שמעון בן לקיש בשהרתיח ולבסוף הדביק ואיבא דפסק כרבי יהודה דאמר אין לחם אא האפוי בתנור בלבד אבל מעש' אילפס לא שנא הרתיח ולבסוף הדביק ולא שנא הדביק ולבסוף הרתיח אין קרוי לחם ואין חייב בחלה ואין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח ואין מברכין עליו המוציא ואשכחן

רש"י

איפשר יעשה בדפוס ויקבענו כיון כלומר מהר בהיתיכה אחת: יאמרו כל הסריקין אסורין מותרין לכן בתחומין אין לכן תוקנו דפוס: ומשיך ולא של נתתומין אמרו לחכמי' כי רגילין ובקיאין בדבר להדמות מעבנין בהבשה לסיקריטין ואם אין בלפיחי' : וסיפגנין שלכן מבר רבה אחד המשרת קרינו' של מחבתי' פטורין מן החלה דבקיי' נאפלה: אלא שלא לחם ניכנו : ומדומע אילפס הן הרתיח ולבסוף הדביק חייב בחלה דלחמו הוא מעבנין בהבשה לסיקריטין ומדומע

ר"ש

ואשבחן עלה פירכא מההיא דאמרינן בפרק
החילין והאי חלוט דקא אמרי מצה היא למאי
הילכתא אמר רבינא לומר שאדם יוצא בה ידי
חובתו בפסח אמא אע"ג שחלטה מעיקר? כיון
דאפייה בתנו'א באילפס לחם היא ואדם יוצא
בה ידי חובתו בפסח תניא יוצאין במצה נא
ובמצה העשויה באילפ' מאי מצה נא אמר רב
יהודה אמר שמואל כל שפירסין אותה ואין
חוטין נמשכין הימנה והיכא דאפה מצה על
ארעא וקא מינטר לה שפיר נפק בו ידי חובתו
בפסח, כדאמרינן מר זוטרא קבע סעודתיה
עילויה ומברך עליו המוציא וג'ברכות אמר מר
זוטר' בר רב אשי הואיל ואדם יוצא בה ידי
חובתו בפסח מ"ט לחם עוני כתיב ביה והיכא
דאיכא זקן או חולה דלא יכיל למיכל מינידי
ביבשתא שרו ליה במים עד דמיכבא ואכיל
לה עד דלא מיתמה דתנן יוצאין ברקיק השרוי
ובמבושל שלא נימוח דברי ר'מאי'ר'יוסי אומ'
יוצאין ברקיק השרוי אבל לא במבושל אע"פי
שלא נימוח משום דבעינן טעם מצה וליכא :
מתני' ואו "ירקות שאדם יוצא בהן ידי חובתו
בפסח בחזרת ובעולשין ובתמכ' ובחרחבינה
ובמרור יוצאין בחן ידי חובתו בפסח בין לחין
בין יבישין אבל לא שלוקין ולא כבושין ולא
מבושלין ומצטרפין לכזית ויוצאין בקלח שלהן
ובדמאי ובמעשר ראשון שניטלה תרומתו
ובמעשר שני והקדש שנפדו : גמ' חזרת
חסא עולשין הנרבי תמכא אמר רבה בר בר
חנא תמכתא שמה וקורין לה בלשון ערבי אל
שרים חרחבינא אמ'ר שמעון בן לקיש אצוותא
דריקלא ויש שפירשו אל קוצעינו ויש שפירשו
אל הנדקיקי רבינא אשכחיה לרב אחא ברידה
דרב דהוה קא מהדר לאמרריתא אמר ליה
מאי דעתיך משום דמרירן טפי והא אגן חזרת
תגן ותנא דבי שמואל חזרת ואמר ר' אושעיא מצוה בחזרת ואמר רבא מאי
חזרת חסא דחס רחמנא עלן ואמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן למה
נמשלו מצרים למרור לומר לך מה מרו זה תחלה ו"ן רך וסופו קשה אף מצרי'
תחלתן רך ולבסוף קשה א"ל הדרי בי : יוצאין בהן בין לחין בין יבישין אמ'
רב חסדא לא שאנו אלא קרח אבל עלין לחין אין יבשין לא : מתני' אין
שורין את המורסן לתרנגולין אבל חולטין האש' לא תשרה את המורסן
שתוליך בידה למרחץ אבר שפה היא על בשרה יבש לא ילעוס אדם חטים
ויתן על מכתו בפסח מפני שהן מחמיצות : גמ' תנו רבנן אין דברים שאין
באין לידי חמוץ האפוי והמבושל והלוט שחלטו ברותחין מבושל אדמבשיל
ליה אחמיע מיתמע אמר רב פפא אפוי שבשלו קאמרינן תניא ר' יוסי ברבי
יהודה אומר קבה שנפל דלף עליו אפילו כל היום כולו אינו בא לידי חמוץ
אמר רב פפא והיא דעביד טיף טיף כנגד טיף טיף אמרי דבי רבי שילא
ותיקא

ר"ש

במלה אבל הוכל שאין אמיים כל
צורכה לשון מל תאכלו ממנו נא :
ואין חוטין נמשכין ממנו' כשפורסה
כמשכרת לשון פרוסה : מתני'
נאורים ונטולשין ונתמכת
ובחרחבינה ומרור טולהן מפרש
בגמר': שלוקין מבושלין הרבה מאד
עד שנשותיין: כבושין נחתיין מבושלין
בדרך ניסוכ: ומצטרפין לכזי' לאלתם
ידי חובה: ובדמאי ובמעשר ראשון
בו' אבל לא בעבל אע"ג דמעשר ירק
דרבנן הוי ליה מצוה בכח' בעבירה
לזמיל בפרקין: גבו' חסא לשון נא:
הילכתו קריסבל : תמכא אטוחת
דריקלא סיב הבהל ובכרך סביב
הזקן: מרירתא מירושין: תחלתו
רך בתחל' נשתנבדו הבן ע"י סבר
שהיו שוכרין אותן בזכוכיב בפרק
גם הזרת סופה קשה תקלה אלה
מתקשה כעין: כתוב" אבל תולע'
בחוחין שלין מגיעי' אותו לחחמין:
לא תצרה לא המורסן לסוף בה
בשרה מתני' שמחמיצות בשרייתו :
אבל שפה היא המורסן על בשרה
יבש ותא"ג שמים עוסחי' על בשר':
לא ילעוס לא יעוס : גמ' הוקמי
לחם מצמאה אכילו בשלו במים
לוט מחמיץ : ובא מתמה מבושל
אמבשל ליה בעוד המים פוסרין
קודם שירקיתו אחמיצו ליב לאוקמי
בלבדי ליה ברוחחין הכיונו חלוט
שלבשו ברוחחין : אפוי שבשלו מיל
בלומר אפילו שבשלו לאחר שפייה
אינו מגיעלהחמיץ: ועיפ"ש מבושל
עוסה אחר שיפה בקפה ואין שבוש
בגמים : ותיקא

תגן לשון ראש"ו

ומ' ובמה בגחמות בחשים
חיבה קרוי לחם ואין מבריכין
עליה המוציא ואין אוכלים
בחסה ואין אוכלין בחמר
בחסה שיהו בגמה לדי חמוץ
כמו שחמוצ' בקושטא' הרבה
חיבה מבחמות ב' קרבנ
לחם כדבר קוה ויקרבן כמ
מבשם חסה :

לשון ר"א

מיתן לחם ואין בהם
בכל ריבה לחם ולא
בכל ריבה לחם ולא
בכל ריבה לחם ולא

ותיקא שרי מלכל של קמח שמבלים אותו ואוקמאה לה נמילתא ולא אקרי לה אבל מים ומבורר עם בשמן לפי סרוח מוטב ונשתנה לגרתה ואין בו בח עם בשמן אבל מים נמורים חייבין בכל שמן ואבר נמי לאי אינה מלה מרובה חייבי בה :

וכדאמרינן דבא לתנאי אסור דמים ומילתא יש ללמוד שמוכר לקח מלה ליתן לרם של פסח דתוקא ותיקא היא דאסור אבל ליה מחשב אבל לחם לא : לא למחי חיוב דרבן הוא בקרבן ישנה לגבל בה קמח במי לבשלו סמוכות ודיה דרבן לעשות

כן בקמח קליות ואמר דלא ליעביד הכי בפסחא דשמא לא יהא חיוב קלוי כל דרבן ובאלו לידי המון שלא היו חשוקין לעשות לכל בני אדם ולא לבני אדם ולא לבני אדם : ת"ר אין לוחתין בשעורים בכם' דרבן הי' לרחלן פושע מפני הסכר ואסור שעליהן : נתבקעו מחמת הגשמים מחמת המי' אסורו' דודאי ממרורות לחמין : כל שאלו מבחוץ "פ בדיב מתבקעו מליהן : ויש מפרשין בדיב מלשון בוני' שקורין ליגל ובדסיה גירס' ר"ח ז"ל על מי פגיב אל קלאין ויש מפרשין ביב מקום שסוכנין בו סוכין ויש מפרשים ע"פ הנית ואין יכולות לעמו' ממני רוח הוין : כיון דאיסו' קטרונת חמץ מדרבנן הוא דאף ע"ג לעיקר אסור' מדאוריתא הוא כיון דשעור' אדרב' דבא מדאוריי' לא אסר בשאר אלינן לקול' ורחייב לדבר מדאמרינן אפרק אלו עוברין בני שתי קופו' אחת של חולין ואחת של תרומ' ולמיהן שני סאין אחד של חולין ואחד של תרומה ונטלו אלו לתוך אלו אוקמי' שתי תומ' תרומה לתוך תרומ' נטלה ואילו לתוך חולין נטלו ולא אמר' כי' בבדי אכיל' פרס דאוריתא אמאי אמרינן בשתי אלו אמר' אלא דלא אמרינן בשאר אלו אמר' אבל אי משתבחי בהדי דשעורי' אמר' אבל לבתחילה אסור :

לשון רש"י

אלמה לאמצע חיטים לחמה אמים של אלה כרחשיה בשמן אלוה בעלים ואשאין אלה אלוה בעלים אים מעמר אמרים לת בחמה על שמור מיבא לעמות ויבשה אם לת מחמן מתחלה לוקח חיטין מן הקמה ולחלו אחים בפסח ואין מלאים ומרקדים בהם ומרקדים ומרקדים בהם ומרקדים בהם ומרקדים בהם

לא יפשטו מרדעת לחמור ומתפר עליהי בכנגדו אם שלא יזהר מליגע בגבנתו והלי לקרטיה בתבל מטוס דאתי' בקשה עסיקי' ובקשה דוקא
בתבלא לאכל בהעה שרו וכד אמרינן בפרקא קמא דביצה (דף יד) לא יטלה עליך אבל אתה מליגע לעשות בן שמא קברך
נשמ' על בשרו וכי גזיר רבנן ברבין אבל בקשין שרי אלא שאין בשרו נוגע בגן בתרגומא [נמס' כלאים בכרים ובסקטות אין בסס מטוס כלאים ובלבד שלא יבא
בשרו נוגע בגן] ואיתקר עלם

רש"י

ולא יעשנו מרדעת לחמור אבל עושה אותו
תריכין למת: כותי מאי טעמא לא לאו משום
דהדר ומזבן ליה לישראל הדר אמר רבא
ניזדבנינהו קבא קבא לישראל כי היכי דכליא
קמי פיסחא: °ת"ר אין מולין את הקדרות
בפסח והריצ' שימריל נותן את הקמה ואחר
כך נותן את החומץ ויש אומרים נותן את
החומץ ואח"כ נותן את הקמה עילא אבי אחד
זה ואמ' אסו' משום לך לך אמרין לנזירא
סחור סחור לכרמא לא תקרב וכן הילכת אבל
בחסיסי שרי דהא רבה נופיה מחו ליה בחסיסי
פי' חסיסי מצה °אפייה שטחנין אות' ומבשלין
אות' במים ומוללין בה את הקדרות: מתני'
אין °נותנין את הקמה לתוך החרוסת ולא
לתוך החרדל ואם נתן יאכל מיד ור' מאיר אוס'
אין מבשלין את הפסח לא במשקין ולא במי
פירות אבל סכין ומטבילין אותו בהם מי
תשמישו של נחתום שבפני מפני שהן מחמיצין:
גמ' אמ' רב כהנ' מחלוק לתוך החרדל אבל
לתוך החרוס דברי הכל ישרף מיד מי
°תשמישו של נחתום וכו' תניא שיפכן במקום
מדרון ואין שיפכן במקום האשבורן אמר רב
יהודה אשה לא °תלוש אא במים °ישרנו דרש
רב' אשה לא תלוש לא בחמה ולא בחמין ולא
בחמי חמה ולא במי הגרופים פי' מים שנשאבו
בי ביום אלא במים שלנו ולא תגביה ידה מן
התנור עד שתגמור את הפת כלומר שלא
תתעסק בדבר אחר ותניה העיסה וצריכ' שני
כלים של מים אח' שמקטפת בו ואח' °ישמצננת
בו את ידיה איבעיא לרו °עבר ולש' מאי מר
זוטרא אמר מותר ורב אשי אמר אסור וקי"ל
כרב אשי ולא מיבעיא מיתב בשימשא ומילש
דאסור אלא אפילו מיתב בתתי רקיעא ביומא
דעיב ומילש אסור ואע"ג דלא נפלה שמשא
בהדיא דוכתא מאי טעמא יומא דעיבא
כוליה שמשא:

סליקו להו כל שעה

הדרן עלך כל שעה

תדושי אנשי שם

מדרש א

פרק שני

פסחים

קמד

שלטי הגבורים

לא יעשנו מרדעת לחמור אבל עושה אותו תריכין למת: כותי מאי טעמא לא לאו משום דהדר ומזבן ליה לישראל הדר אמר רבא ניזדבנינהו קבא קבא לישראל כי היכי דכליא קמי פיסחא: °ת"ר אין מולין את הקדרות בפסח והריצ' שימריל נותן את הקמה ואחר כך נותן את החומץ ויש אומרים נותן את החומץ ואח"כ נותן את הקמה עילא אבי אחד זה ואמ' אסו' משום לך לך אמרין לנזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב וכן הילכת אבל בחסיסי שרי דהא רבה נופיה מחו ליה בחסיסי פי' חסיסי מצה °אפייה שטחנין אות' ומבשלין אות' במים ומוללין בה את הקדרות: מתני' אין °נותנין את הקמה לתוך החרוסת ולא לתוך החרדל ואם נתן יאכל מיד ור' מאיר אוס' אין מבשלין את הפסח לא במשקין ולא במי פירות אבל סכין ומטבילין אותו בהם מי תשמישו של נחתום שבפני מפני שהן מחמיצין: גמ' אמ' רב כהנ' מחלוק לתוך החרדל אבל לתוך החרוס דברי הכל ישרף מיד מי °תשמישו של נחתום וכו' תניא שיפכן במקום מדרון ואין שיפכן במקום האשבורן אמר רב יהודה אשה לא °תלוש אא במים °ישרנו דרש רב' אשה לא תלוש לא בחמה ולא בחמין ולא בחמי חמה ולא במי הגרופים פי' מים שנשאבו בי ביום אלא במים שלנו ולא תגביה ידה מן התנור עד שתגמור את הפת כלומר שלא תתעסק בדבר אחר ותניה העיסה וצריכ' שני כלים של מים אח' שמקטפת בו ואח' °ישמצננת בו את ידיה איבעיא לרו °עבר ולש' מאי מר זוטרא אמר מותר ורב אשי אמר אסור וקי"ל כרב אשי ולא מיבעיא מיתב בשימשא ומילש דאסור אלא אפילו מיתב בתתי רקיעא ביומא דעיב ומילש אסור ואע"ג דלא נפלה שמשא בהדיא דוכתא מאי טעמא יומא דעיבא כוליה שמשא:

סליקו להו כל שעה

הדרן עלך כל שעה

תדושי אנשי שם

מדרש א

רבינו נסים אלו עוברין פרק שלישי

אילו עוברין אלו מהעברין כותח הבבלי ושכר המדי והומן האדומי וזיתום המצרי קרי ליהו נגמ' ל' מיני מדינה הבבלי ומדי והאדומי ומצרי ולא הרבינו חמן בפור ע"י הקרוכה לפי שבבולן מפרבין מין הגן ונאכל אותו חמן מעורב עם הל"ת : ומשם שלא בפרין ובמלי שלא טהרי הקרבן [לקרי] מעורב עם הדרשים לחרים : סופרי קרוי בגמ' אלשם מיני אומני' ובלבן מקשה בגמרא בלומר רלוי לאכילה וכוי : דרבי אלעזר הוסיף אף הכשיטי נשים פי' ר' אלעזר מוסיף אף הכשיטי נשים שהם חמן מוקשה כל ימי הקרוכה [מינין] אחרים שמעבנין בו ורבי אלעזר ברבי מתני' אלא רבי אליעזר בגמ' מסקינן דרבי אליעזר אמילו נוקשה בעיניה ליה : הרי אלו בתוכה ואין בהם משום כרת פיר' לרבעת מינין מדינ' א יש שהן שיש מיין בכדי אכילת פרס שאינו נעשה לפסות בחבורי שהן לא לא הקרוכה חמן ולא חמן אוקשה אלא לשמר הרבנן ובפי' אם חמן לבריו לבתחל לבני הכפה ולהסקתו שר לאחר הכפה ולא בשביל קרא"ם ודוק שלא הקרוכה עשים חמן כמו בחמה וכל אילו שלקן ונתבנן אותו אלא לקיסה בשלמה אבל אם יש בו שמש חמן שהרבים אילו דרשים שבעה דאוריתא :

לשון רש"י

ואיתרע כל בל שהיים שלו בבל ולא ולא מלא אלעזר ואמר כל חמן דגן גמור ובלוקן על הבינלבן ואין עמוס כרם ובל עירובו בלא כלום הרבים הלא ברם ולא מרוכה מי ב כרם אלא כל בלוקה בגמרא בסמוך וכ"ם דק"ל דנוקשה בעיניה בלא כלום דסל מוכה בגמר' דנוקשה בעיניה קיל אפילו אכל בזיון אין בכוכה לאם בלום אלו כולל הים בו מרוכה אעפ"ם אין אחמין דגן גמור ע"י הקרוכה ואיתו כל חמן דגנמו"ע ע"י הקרוכה שלא נתבטל לגבי לאיסורא לקריקא דהלי מיסור מן הקורה אבל נוקשה בעיניה כיון דלי'כהו לאו לא מיקם מלקוריקא כלל דמסוכה קיבי אבל מדרבנן מיקם לאסר וכי קיבעת כיבי בשאין אחמין אינו מבוטל אבל אם אחמין בעיניה מקרי אבל אם אחמין בעיניה מקרי אבל אם אחמין בעיניה מקרי

תניא כ"ם אחרים אין חופין את תרומה ביום טוב ואת"ל אבל תתירין בתב עליה הרי"ף ז"ל אבל בפסח אסו לחילם ולמיפא יותר על תחנת רבני קדמה דהיינו הכא מונגנה לפיסח ולא נראה לי.
ולפי"ג דאמר רב יוסף הני נמי נמי דתן נהוא לתיפא קפיז קפיז שיקר תנו שמור לבישה היא אלא יתמין ובאן תנוס טורה תפיה אלא לגורך אחרי כ"ם וכ"ם תתירין דנרסי ביום טוב ר"ם
כן לעזר לאחר מתגלה אשה תבור פת ובו וכדומה אין חופין בתין גרוסין אלא רקיקין ביום טוב כדברי ר"ם אם תעשה לפיסח אלא כדי נרמו :

ובמעשה אלעם כתב הרב ר"אפרים ז"ל אם אפקה לן מילתא טובא ואיכא בתלה כדבי
יוחנן ולענין מנה כר"ל ואני רואה דברי הרי"ף בתנוס "אפס כתוב שבת בטבלותיו
אבל הוא פירכא לדיבי מדברסי בפרק החולין ע"ב דקשי עליה הא דת"ר לחם עוני פרט
לחלוט ואשה והוא ז"ל הביא לה ברייתא אלא אם אינה לה לקרוקה ולא לפרוקה וכתב ה"ר אפרי"ז"ל
ל"ק כאן בחלוט מבי"כלבד אבל בחלוט בשאר תשקין בגון יין ושאר דבר אלא פיהמי מכ"עבירה
ודיין מבי דקתני לה דוחיא לה אחרת אחשיבה ליבטל בחשיבה אלא דברי הרב ר"אפרים ז"ל ול"כ בתם
בחלוטו כתים וחזר ואפלו בתבור ולפי אונא בו בפסח ובאן בחלוטו כתים הדותתים כל נרבן
ובכל בהן כל מרבו פפת שהיא דוחה לבחשיבה בחלוטו ותרתין קא דייק מקרא דכתיב לחם
עוני פרט לחלוט ואשה ואשיבה כלו לחם פרט לחלוט עוני פרט לחשיבה ואמר דמייתי הרי"ף ז"ל
פירכא לאו פירכא הוא דאמר דאפק כר"יהודה לא פסק לעוס אלא בגוירא דבגבן בגת ואוקימנא
דר"יהודה סבר אין לחם אלא בתבור מעיקר דהכתיב שבעת אינה אינה דרים לקים הוא אכל לר'
יוחנן נית ליה הדין שבעת ואוקי"לה בשאבת' כתנאי ולרבנן לא פליג ר"יהודה בלא שחלטו וחז'
ואפלו ואפ"ם אתין לחם אלא לתבור אתנו' אבל לא כה לאחר אתנו' אבל לא לאחר אתנו' אבל לא לאחר אתנו' אבל לא

ואין כהם חשוש כרת : **וכתב** הרי"ף פש"ג דאחר רבנן על עירובו כלא כלום תלקה הוא דלא לקי מישורא מיהא ואיתא היה כוית כגרי גרמה חפש לו לרבנן חייב גרמה חתכרו מתן קבלה כו' מלישור תלא כרבנן וזה ליתא דכתתבו דמתני' קיימא לן ומוקמינן לה בר מאיר דלאחר ר"מ ומאיר דרב יהודה לר מאיר דלאחר ותנן כמי שאחר עמו ידי תערובות ותנן כמי שאחר עמו ותנינן לה לדר"מ כתתבו' בלשון חכמים וכן פסק מס הרי"ף כר מאיר ולכרי ר מלישור הרי הם כבלל לכרבו ר מלישור הוא הילכך לית הלכתא כרבנן דמלבו עליה דר' לישור דאחרי בל עירובו כלא כלום ולית הלכתא כר יוחנן דאחר כל מישורי תורה מבטלו לאיסור מן הרי"ף לאיסור לבתרעיתא תלא

מלחמת ה'

והדר כמי אמוקמה כגנדו כתבו' ופשטו ליה לאחור דרוב עניים מוכחו כן כתבו' מלחם ורבי' מלחמ' ז"ל מחברים לה לשם לון הגאון שדרה לו דקתורי' ומכתוב ולהבדיל . נמי הסתיק בריים לקרים הוה דפשיט ליה מהכתן כרבנן פלוגתא ולהדר בעמה אמוקמה כנגדו לו הוי כעין מכבר לאיסור כתלה טפי מאחר מעשה מלחם ומוקמה דבר כעין מפסרה הלכה בריים לקרים בהני פלוגתא דתנאים ולא דתנאים כמוהו בכולהו הדרים מכחן מלא כמוהו כאחרות אלא על דר' יוחנן בלשון רבינו ל"ל :

פרק ואלו עוברין

כתוב בספר המאור וכתב הרב אלפסי ז"ל פש"ג דאחר רבנן על עירובו כלא כלום תלקה הוא דלא לקי מישורא מיהא ואיתא היה כוית כגרי גרמה חפש לו לרבנן חייב גרמה חתכרו מתן קבלה כו' מלישור תלא כרבנן וזה ליתא דכתתבו דמתני' קיימא לן ומוקמינן לה בר מאיר דלאחר ר"מ ומאיר דרב יהודה לר מאיר דלאחר ותנן כמי שאחר עמו ידי תערובות ותנן כמי שאחר עמו ותנינן לה לדר"מ כתתבו' בלשון חכמים וכן פסק מס הרי"ף כר מאיר ולכרי ר מלישור הוא הילכך לית הלכתא כרבנן דמלבו ולא לאיסור מן הרי"ף לאיסור בלתרעיתא תלא

אמר הכותב דדמה הוא לא הם לקרתיה הוי מתנ' דמתנתא הוא הוי כמי סכר ר יוחנן כרבנן כולה כמי דאיתר מנטרף לאיסור דתרתין מתן כפסח דאחר דאחר לאיסור דר מאיר לאחר מאיר דלאחר ר מאיר לאיסור דר מאיר לאיסור דר מאיר לאיסור ד

מתני' בצק שבסדיקי עריבה וכו' : גמ' ל"ש אלא במקום הפסוי לחזק פרס"ו ל' בשולי העריבה שמועיל שם כבלבל לחזקה ומ"ם בטול לבנבה אבל במקום שאינו פסוי לחזקה דהיינו דפגומים שאין בריכין חוזק חייב לבער ויזכר נראין דברי רבינו מנגאלו ל"ל שביר' מקום שעשוי לחזק מקום שבעריבה רעועה ולעריבה חזק בבצק ולפי' הגרא"ו יזכר משבריים הגם' מבי' במקו' שאינו עשוי לחזק כי הוי שלא במקו' ליפס אינו הוי' לבער אבל הרב אלפסי ז"ל פסק כי הך ליתא לדב יהודה דכל מקום שאינו עשוי לחזק חייב לבער ואתרבתי בחלוטי : תנו רבנן הבא שעבר' ונפסלה מלאכול לחדם נתקלקלה בעפוצה ממאכל אדם : מעמאה עומאתן אוכלין בכל זמן שרצו לבלב לא פק' אדם אוכל מינה : דבגילה שאין עומאת אוכלין פחות מכן: ונשרפה עם בעמאה בפס' אם הרוב טהור' פיה דכון דלא חזיא לאדם מוכר לעמאה ביהים וכי קיימא אמאי בריבה ביעור ואת נבלה שאינו ראויה לגר לא שמה נבלה ומתן טעם לפגם שרי אפילו בחמץ בפסח כמו שבתבתי לעבלה בפ"ב כל שעה בפ"ל ר"ל להבא שאינו מפני שראוי לאמע בה כמה עיסות אחרות וכבי אים בגמרא דהא שאור לא חזי לאחילה ואם"ם אחרים רחמנא מבלי עמע' ובבי איתא במבילתא :

מ' גמא שנסרחה אינו חייב לבער פירו שנסרח קודם הפסח [ואם ס"ם שהחמיצה ולבסוף נסרחה] דהוה ליה כחרבו קודם לזמנו מעוקר בהגלתו אחר זמנו אכל נסרח בפס' [אם נתחמצ' ולבסוף נסרחה חייב בביעור דכיון דחל עליה איסורא לא פקע אכל] אם נסרחה ולבסוף אחמילה הוא בחרבו קודם זמנו דהא לא חל עליה אסור איכלך אינו חייב לבער והכי איתא בירושלמי : אין שם ביעור בם מאי איסור דוקא באין שם ביעור דשיל אכל יש שם ביעור הא לא שלא כל דומני שנין ולכמינו אכתוב עוד בזה בס"ד : בגמ' ביאר מפרישין הלה בעומאה בי"ט רבי אל יעזר לא תקרא לה שם עד שתאפה בן בתירא אומר תטילי בצנון א"ר יהושע לא זהו המין שמזהרין עליו יראה ובל ימצא אפרשתה ומנחה עד הער' ואם החמיצ' החמיצה : גמ' תניא רבי אומר הלכה כרבי אליעזר ור' יצחק אמר הלכה כבן בתירה והלכתא כר' אליעזר כדפסק רבי דקיימ' לן הלכה כרבי מחבירו ועוד דהא רבי אליעזר שייכא בדרך אחריתי דרבי אליעזר דאמר אף הדורה ונתן בת לסל הסל מצרפן לחלה וחד טעמ' הוא וכב פסק שמוא הלכה כרבי אליעזר דאמר רב יהודה אמר שמוא הלכה כר' אליעזר ואמר ר' חנינא ואפי' כעבין

רש"י

מתני' וכן לענין שומאתם נגמ' נקלמוה : חולן וחס נגב שרן בנלך בנגלך שרן לא נגיל' לא נעמאתם לא הבריכה אע"פ שנעשה כבלך דאין כלי מקבל עומאה אלא מאב הטומאה הרי הוא כבריכה' וכי נגב שרן בנלך הוי כאילו נגב בבריכ' : גמ' במקו' הבעוי לחזק היינו למעט בטולים אתם הוא לאחר פחות מכזית בטל אלין אבעי לחזק כגון בלבדים וכ"ש לעבלה בנפס : חייב לבער אפילו פחות מכזית : עריבה הבנדנין מוקמין לחומו עורות לבבד וטוקין סם קטה חוק ג' ימים לפסח אם נתן קאת לתוכו עדיין סם המן עליו בשבת פסח וחייב לבער : ג' ימים בגר נתקלקל : אלא נתן לתוכה עורות בקמה הסעורות הם מבטלין אותו מעור' חמץ : ונתקלקלה בעיפוש מאכל אדם : שעומאה עומאת אוכלין דכל זמן שראוים לבלב לא פקע מינים סם אוכל המיוחד לאכול אדם ואל עליו סם אוכל שאת לבולם בר שיפסל מאכילה בלב : כתני' בצק בחרס בחרס שים לו אוזנים ואינו מיבר בזה שמע אם לאו כך אין ניבר בזה אם בנלך אם החמיץ אם לאו : אם יש בוגלות בו אם יש עיסה אחר שבולעת : בשעה שיגלוהו ובבר הסמילה : מתני' הלה בעומאה שנעשאה הביסה ושוב אוחיה הביעלת מחנה ראוים לאכילה כאן ביגר מפרישין אוזה בי"ט של פסח הרי אין יכול לאוחה כיון שאינו ראוים לאכילה ולאכזה ולשרפה לערב לי אוסר אלא החמין ולשורפה אז לאכילה לבלבים לי אוסר לבי שאין מרפין הבשי"ט' אינו אומר לא תקרא לה שם אלה עד שתאפה בן בתירא עמתים בי"ט' אלא אומר לא תקרא לה שם אלה עד שתאפה הבלה לאחרי בל חדא וחדא הוא לה אלה בבר אלה בבר אלה בבר

בכתב דהא איכא בן בתירא ור' יהושע דקרוייהו חסרי נחמייה כמו שבתנחומין ולא איתמר הלכה כר' מתנירין: וכן הם שבתקנו הרב אלפסי ז"ל דהא דר' אליעזר שייכא בהך אחרייתי דר' אליעזר דאחד אף הרוגה ומוקן לסל הסל מערכין לחלה לא נתקררו דברי דהא לא שייכי אהדדי בלא דכן אחר לאחר קטיל לנתן לתו מקום לית לה הסל מערכין אלא בשעה עיסתו קבין שלא נתחיינו בחלה בשעת נגעו שבן מתחיינין אחר שנילוף הסל אבל מתני' בשנגעל שעיר חלה עשקי' ונמו שבתקנו בשנתחיינו ובני אלי גוגלא כל בכר ובכר חייב בחל' ויוכל להפרים מזה על זה ובגבל שיהא מן המוקף אבל יש עוד להבריח דקי"ל כר' אליעזר ונמו שבתקנו למינו בס"ד: וכתב הרב אלפסי ז"ל דמתני' בחלת ארץ ישראל שאינה נחלקת בטומאה אבל בחלת חוצה לארץ דמדרבנן היא לא צריכא ולא מידי אלא אמר לה אמר לה ואגיל לה כהן קטן ולא ליב כהן קטן עביר לה כר' אליעזר והשיבו עליו דאמילו ליכא כהן קטן אלא לאגיל לה כהן גדול שיטבול לקדיו ולאו קונשא היא דהשתא איכא הא לא חזיא ליה וכי קיימת מוחיל דהא אני עביל ליכא אלא אמר מוחיל בתחוסר מעשה בדמוכה בס' שי שבירים (דף מב) גבי מחוסר הגרלה ומחוסר קיבוץ דלמוקם הכיבל ואחוסר עוד שאינו מוקר [בחלה] בקרומת הוא לחרן שבגילה לבר אלא הערב הסמם דאמר"ג דרב בפרים אמר הכם בנבורות (דף כז) דעמאת מה לריך עגילה לרוחה הוצה לחרן ומוקר היינו לפי שאי איכפר לשהרו לגמרי אבני שאין לבו הוצה בדאמר הכם וכי הוקם יש לבו ורב עמרם סבר להגרינו עגילה איכפת לפי שאין דבין איכפר מבאי איכפר ואסיקנא הכם אלא אבל אם שאין עגילה מטהרינו לגמרי אין מצריכין אותו לטהר לחלון אבל מי שהוא עמאת עמאלת הגוף שאיכפר לטהרו לגמרי בהערב הסמם אמר נקל אבלו לטהרו בלבד בעגיל' ואף כ"ג דעמאת ארץ נמי איכפ' לטהרו לגמרי ואמם"כ לא הצריכוהו כלום הסם היינו עמאת לפי שאין בדין להחמיר יותר בעמ' ארץ מבעמ' מה כיון שבמיכם לא יצאה עמאלה מעמו אבל כל שאצאה עמאלה מעמו כיון שאיכפר לגמרי עהרק' בהערב הסמם אין רצוי לטהר' בעגיל' בלבד ושיהו עוד אחר יש ולא רצה הרי"ף ז"ל לבגוקה בדאמרי' הקם בנבורו' הרמות הוצה לחרן מבעלה ברוב ואמרי' הקם רצה אבגל' ברוב ואמרי' הקם רצה אבגל' ברוב ואמרי' הקם רצה אבגל'

לא כל הנשים שוות ים בעלגיות ומחמלות אם תסתיים כל כך ויש קצר שאינו חס מהר ויש בעלים שאינן נבערין שביום שרוצה לתפות הלטוש ידה בתיים בצונן והקשפנה ותצנן: גמ' מתני' בשלש בצקות וכו' וכל זמן שעשאן בצק אינו בא לידי חמוץ ואם רשאין לזרוק בתיים בצונ

לת טלה מלדשתים דרבי לבה כר מחל מכיון מאכל מאכה כבית יסה חייב מתנתה מבאתר ובל מחבת שבנבים לה יסתה ובי מה הבית הכתוב שלה מחיר פלה מבלה
מבלה מחר מחבל מחר יעשה מבנו הין מחרבנים ועד זו לה מאכל ובתיב מין ומבר יחיר מה מלחות לוחר ובל מחבת שבנבים מחים ובחרם מתו מבים ים בהם בבי בנבים מי
חייב ומבלון מחה בן בבל מחבחה ובו הים בה בשיבו ומיחוד לבבל מה מבת בבבי מחבלה בבבי מחבלה : בעצם מבבחיקי הבריבה הם בבית מחקו ל"ח ובו מבבל מבי
מבבחו לבבחה בבחבת בחבת יחוד מחר מחבל ומחוך מבל רב הובת מחבר מחי בלבת מחבי מחבלה מחבי מחבלה מחבי מחבלה

רש"י

כל שהכסיפו פניו כאדם שעמדו שערותיו: גמ' כת' שתרוקי מתוך כחל: גמ' כת' סדקין מלמטה כקונו כולכך כי כוי למעל' ליקרני הגבי' מהברנו סדקין למטה בקונו: מתני' מנעורין כל דיקולין הרוח מן מבלי מבילתו לבדק: הרומה מלפני הבית אין יכול להכילה לא לורים ולא לנכרים ולא לטמאים לא לטהורים אי אפשר לכל חולין אין צריך לגדר לא בזמנו מיכול לאכלה לא לכן חולין הרב: גמ' שבת בשתים שם שבת אחד וכי"ר שחל להיות בשבת סוס: מתני' ההולך כי"ר קלי: אם יכול שם שמות: לפליטה מן הגיים לא ישראל הגרלפי: ובעל בלבד ולא יחזו לשמי ים שהוא דפסק בפסוק לחמור וחמן לחוריהן בע שיל בע לא כמי וכלה בפסוק גדולה היא לדמות מלות ביטור דרגון: לבנות בביתה הרשות שמי אולך להחזיק על הקהו ולקנו שניהם נלכן מפס והלאה הלפיס אחה לגדר הרשות יחזור עוד: לכל לקנות שניהם מלו מגון צריך לילך לאחר לבית הכנל לו ל בית הרשות כיון הולך לשחוט לא בפסחו: גמ' בת כהן צריך ליכנ לכהן ולא לפגום מפסחו ולבעל ליעבל: אין ומנן עלה יפה בש"ט: מת' היה מלי מולא בהו: לו לאחה לו ג גרום ע' דבתיב ובת כהן כי תהיה לאיש זר ומאיך ליה ובתה כהן כי תהי לאיש לו בתולה וגו': לו קוברה לו קוברהו לגלח ומנו: מלמן לא לאחו מחבקם לרמוהו ולקנו מולה למזונות ומנות לעקו כלאמנות היום ובחלנו יקומי: וחלמוד מעלה שאינו עוסק לחו' לחריו ומחלוקות רבות עליו מחמת שלמודו מעלה: בחחלה קודם שיהיה גם עתה ורגיל אלא: אין מוסרין לו בזוק אין מומנין אותו לעמוד עמהם לבכיל עליו ואין מקבלין ממנו עמהם מבע ואין

דומה לקיתון של זרב סיפר עמו דומה לקיתון של כסף נהנה ממנו דומה לקיתון של חרס כיון שנשבר שוב אין לו תקנה ת"ר לעולם יסמכר אדם כל מה שיש לו וישא בת ת"ח וישיא בתו לת"ח שאם מת בניו ת"ח ואל ישא בת עם הארץ שאם מת או גולה בניו עמי הארץ ת"ר לעולם יסמכר אדם כל מה שיש לו וישא בת ת"ח וישיא בתו לת"ח משל לענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ומתקבל ואל ישא בת עם הארץ ולא ישיא בתו לעם הארץ משל לענבי הגפן בענבי הסנה דבר כעור ואין מתקבל ת"ר דברים נאמרו בעם הארץ אין מוסרין לו עדות ואין מקבלים ממנו עדות ואין

כל שהכסיפו פניו כאדם שעמדו שערותיו: גמ' הא דתנן וחכמים אומרים זה וזה האוכלו חייב כרת תאני לה בתוספתא בשם ר"מ ואע"פ כן הוכלת כיותיה משום דתנינן לה במתניתין בלשון חכמים אמר רבא מ"ט דר"מ אין לך כל סדק וסדק ממלמעלה שאין בו כמה סדקין מלמטה: מתני' י"ד שחל להיות בשבת מבערין את הבל מלפני השבת דברי רבי מאיר וחכמים אומרים בזמנו ר"אלעזר בר צדוק אומ' תרומה מלפני השבת והולין בזמנן: גמ' תני' א"ר אלעזר בר צדוק פעם אחת שבת אבא ביבנה וחל י"ד להיות בשבת ובא זונן ממונה של בית ר"ג ואמר הגיע זמן לבער את החמץ והלכתי אח אבא ובערני את החמץ וק"ל כר אלעזר בר צדוק דקאי כר אלעזר איש ברתותא דהילכתא כוותיה: ירושלמי א"ר לוי האוכל מצה בער' הפסח כבא על ארוסתו בבית חמיו ובא על ארוסתו בבית חמיו לוקה: מתני' דהדולך לשרוטו את פסחו ולמול את בנו ולאכול סעודת אירוסי בני חמיו ונזכר שיש לו חמץ בתי ביתו אם יכול לחזור ולבער ולחזור למצותו יחזו ואם לאו יבטל בלבו. להציל מן הגיים ומן הנה ומן הדליק ומן המפילת יבטל בלבו לשבי ישבית הרשות יחזור מיד: גמ' תניא ר"ש בן אלעזר אומר כל סעודת שאינו של מצוה אין ת"ח רשאי ליהנות ממנה כגון מאי א"ר יוחנן כגון בת כהן לישראל ובת ת"ח לעם הארץ דא"ר יוחנן בת כהן לישראל אין זונן עולה יפה מאי היא אמר רב חסדא או אלמנה או גרושה או זרע אין לה במתנות תנא או קיברה או קוברתו או מביאתו לידי עניות אינו והאמ"ר יוחנן הרוצה שיתעשר ידבק בזרעו של אהרן כ"ש תור וכהן מעשרתו לא קשיא הא בת ת"ח דהא בעם הארץ ת"ר כל תלמיד חכם המרבה סעודתו בבל מקום סוף מחריב את ביתו ומאלמן את אשתו ומיתם את גוזלו ותלמודו משתכח מידו ומחלוקת רבות עליו ודבריו אינן נשמעין ומחלל שם שמי ושם אביו ושם רבו וגורם שם רע לבנו ולבן בנו עד סוף כל הדורות ונרמי בפ' נגמר הדין אמר רבי אלעזר למה ת"ח דומה בפני עם הארץ בתחל דומה לקיתון של חרס כיון שנשבר אין לו תקנה ממנו דומה לקיתון של כסף נהנה ממנו דומה לקיתון של זהב סיפר עמו דומה לקיתון של חרס כיון שנשבר שוב אין לו תקנה ת"ר לעולם יסמכר אדם כל מה שיש לו וישא בת ת"ח וישיא בתו לת"ח שאם מת בניו ת"ח ואל ישא בת עם הארץ שאם מת או גולה בניו עמי הארץ ת"ר לעולם יסמכר אדם כל מה שיש לו וישא בת ת"ח וישיא בתו לת"ח משל לענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ומתקבל ואל ישא בת עם הארץ ולא ישיא בתו לעם הארץ משל לענבי הגפן בענבי הסנה דבר כעור ואין מתקבל ת"ר דברים נאמרו בעם הארץ אין מוסרין לו עדות ואין מקבלים ממנו עדות ואין

מבערין את הבל מלפני השבת דברי רבי מאיר וחכמים אומרים בזמנו ר"אלעזר בר צדוק אומ' תרומה מלפני השבת והולין בזמנן: גמ' תני' א"ר אלעזר בר צדוק פעם אחת שבת אבא ביבנה וחל י"ד להיות בשבת ובא זונן ממונה של בית ר"ג ואמר הגיע זמן לבער את החמץ והלכתי אח אבא ובערני את החמץ וק"ל כר אלעזר בר צדוק דקאי כר אלעזר איש ברתותא דהילכתא כוותיה: ירושלמי א"ר לוי האוכל מצה בער' הפסח כבא על ארוסתו בבית חמיו ובא על ארוסתו בבית חמיו לוקה: מתני' דהדולך לשרוטו את פסחו ולמול את בנו ולאכול סעודת אירוסי בני חמיו ונזכר שיש לו חמץ בתי ביתו אם יכול לחזור ולבער ולחזור למצותו יחזו ואם לאו יבטל בלבו. להציל מן הגיים ומן הנה ומן הדליק ומן המפילת יבטל בלבו לשבי ישבית הרשות יחזור מיד: גמ' תניא ר"ש בן אלעזר אומר כל סעודת שאינו של מצוה אין ת"ח רשאי ליהנות ממנה כגון מאי א"ר יוחנן כגון בת כהן לישראל ובת ת"ח לעם הארץ דא"ר יוחנן בת כהן לישראל אין זונן עולה יפה מאי היא אמר רב חסדא או אלמנה או גרושה או זרע אין לה במתנות תנא או קיברה או קוברתו או מביאתו לידי עניות אינו והאמ"ר יוחנן הרוצה שיתעשר ידבק בזרעו של אהרן כ"ש תור וכהן מעשרתו לא קשיא הא בת ת"ח דהא בעם הארץ ת"ר כל תלמיד חכם המרבה סעודתו בבל מקום סוף מחריב את ביתו ומאלמן את אשתו ומיתם את גוזלו ותלמודו משתכח מידו ומחלוקת רבות עליו ודבריו אינן נשמעין ומחלל שם שמי ושם אביו ושם רבו וגורם שם רע לבנו ולבן בנו עד סוף כל הדורות ונרמי בפ' נגמר הדין אמר רבי אלעזר למה ת"ח דומה בפני עם הארץ בתחל דומה לקיתון של חרס כיון שנשבר אין לו תקנה ממנו דומה לקיתון של כסף נהנה ממנו דומה לקיתון של זהב סיפר עמו דומה לקיתון של חרס כיון שנשבר שוב אין לו תקנה ת"ר לעולם יסמכר אדם כל מה שיש לו וישא בת ת"ח וישיא בתו לת"ח שאם מת בניו ת"ח ואל ישא בת עם הארץ שאם מת או גולה בניו עמי הארץ ת"ר לעולם יסמכר אדם כל מה שיש לו וישא בת ת"ח וישיא בתו לת"ח משל לענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ומתקבל ואל ישא בת עם הארץ ולא ישיא בתו לעם הארץ משל לענבי הגפן בענבי הסנה דבר כעור ואין מתקבל ת"ר דברים נאמרו בעם הארץ אין מוסרין לו עדות ואין מקבלים ממנו עדות ואין

בקדם

ר מנות

ואין מגלין לו את הסוד ואין ממנין אותו אפוטרופוס על היתומים ואין מיסרין לו קיפה של צדקה ואין מתלוין עמו בדרך ויש אומרים אין מכריזין על אבדתו ותנ'קמא אמאי לא תני אין מכריזין על אבדתו קסב' זימנין דנפיק מיני' זרעא מעליא ואכיל ליה ומקיים ביה "יכין רשע וצדיק ילבש והלכתא כתנא קמא ואי קשיא "לך הא דאמרי' התם כמאן מקבלינן סהדותא האידנא מעם הארץ כמאן כר' יוסי הדוא עם הארץ דהתם לאו כעם הארץ דהכ' הוא דאילו התם ליתי' במקרא ובמשנה אבל בדרך ארץ ובמצות איתיה כגון דלא חשיד אשבועתא ואגזלותא ולא חדא אנפא מאנפי פסלנות' אבל עם הארץ דהכא דחשיד אבל רבי דאמרן הוא דהא חשוד על הגניבה ולפיכך אין ממנין אותו אפוטרופוס וחשוד נמי אשפיכו' דמים ולפיכך אין מתלוין עמו בדרך ועוד שרגו חשוד על הערייות כדאמר ר' אלעזר מיתר לנהרו ביו' הכפורים כגון שהיה רץ אחר הזכור או אחר נערה המאורסה ביום הכפורי שמותר להצילו בנפשו כדתנן ואלו שמצילין בנפשו וכו' :

סליקו להו אלו עוברין

מקום "שנהגו לעשות מלאכה בערבי פסחים עד חצות עושין מקום שנהגו שלא לעשות אין עושין הדולך ממקום שעושין מקום שאין עושין או ממקום שאינו עושין למקום שעושין עליו תומרי מקום שיצא משם ותומרי מקום שהדרך לשם ואל ישנה מפני המחלוקת: גמ' מאי איריא דתני ערבי פסחים אפילו ערבי שבתות ועי"ט נמי דתניא כל העשה מלאכה בערבי שבתות ובערבי ימים טובים מן המנחה ולמעלה אינו רואה סימן ברכה לעולם התם מתני' מן

הדרן עלך ואלו עוברין

מקום שנהגו עד חצי כל הלי היום: אלא לעשות כדי שלא יהא שרוח נפלאי ושכח מיעור ושהוא פסח ומקום מלה לזרוק הלילה לשרוף מבעוד יום כדי לבטל מדבר אבל בפרק ב' הוטמנין אלה לעשות בשביל הנקיות שלא יטנו: ולא עבר אדם בנגע מפרש: גמ' אלי אדיר ערבי פסחים דקתני לעשו' עד חצות מכלל דעד חצות אינו אלא בחמץ ואילך אסור אלמה לי לאיתני אלא גבי ערבי פסחים דכל ערבי ימים טובים נמי אסרו מחצות ואילך כדקתני בברייתא : מן

הדרן עלך אלו עוברין

מקום שנהגו לעשות מלאכה בערבי פסחים עד חצות עושין מקום שעושין מקום שאין עושין הדולך ממקום שעושין למקום שעושין עליו תומרי מקום שיצא משם ותומרי מקום שהדרך לשם ואל ישנה מפני המחלוקת: גמ' מאי איריא דתני ערבי פסחים אפילו ערבי שבתות ועי"ט נמי דתניא כל העשה מלאכה בערבי שבתות ובערבי ימים טובים מן המנחה ולמעלה אינו רואה סימן ברכה לעולם התם מתני' מן

הדרן עלך אלו עוברין

מקום שנהגו לעשות מלאכה בערבי פסחים עד חצות עושין מקום שעושין מקום שאין עושין הדולך ממקום שעושין למקום שעושין עליו תומרי מקום שיצא משם ותומרי מקום שהדרך לשם ואל ישנה מפני המחלוקת: גמ' מאי איריא דתני ערבי פסחים אפילו ערבי שבתות ועי"ט נמי דתניא כל העשה מלאכה בערבי שבתות ובערבי ימים טובים מן המנחה ולמעלה אינו רואה סימן ברכה לעולם התם מתני' מן

ולא מסרי כיון שיש בהן עקר לאסורה לי נמי דכיון דלא חמיר איסורה דלא מסתיקין עליהו לי נהוג מקמי הכי לאו כלום הוא וכך נראה לי לכיון דבזמן דאסורה לא מסתיקין ליה אלא דאיהו רואה סימן בי כבר לשולם לא חמיר לאקבועי מנהגא שבי מינהו ולא חייב לבנר ממולאי שבת דאתמרינן ביה דאיהו רואה סימן ברכה ואפילו הכי אמרינן בירושלמי דאי נהוג נמי דלא לאמעבד עבדיקה. עפי מפשיטות דאתפני סדרא אינו מנהג ובתוכיבא ליה כמסוך בסייעתא דשמיא: **העושה** מלאכה במולאי שבתות פירוש דוקא עד שיגלמו ישראל הגלגן אבל נתר הכי לא מיקסר והכי איתא בירושלמי דגרסינן התם הגי נמי דגמיני דלא לאמיכב' עבדיקה בשמוקי שבתא אינו מנהג עד דתיקפני סדר' אגב' בגני ובחמיסי אינו מנהג עד דתקפני סדרא בתעניתא מנהג ובתב הרב אלפסי ז"ל וכי אמרינן נמי ובכל מקום שיש בו נדנוד עבירה לאיתויי תעניית צבור לגבר זוקא עד דתקפני סדרא דתעניתא אבל [מנהר] הגי לא דאין תעניית לגבר אסור בעשיית מלאכה דלאמרי' נפרק הקורא אלא המגלה עומד ויושב (דף כג) יוצ שיש בו נישול מלאכה לעם כגון תעניית לגבר דגומר שאם היו מתבטלים מלריכים אלא הסדר היו מתבטלים מלאכה לפי שהוא יום שעושין בו מלאכה ואלו אמר אמר לקמן אין בין ע"ל בתב לתעניית לגבר אלא שהוא מוקר ויש אסור כלומר אסור היינו דוקא תעניית אחרונה הסמוכה ל"ק דתעני' (ל"ו"ב) אבל תעני' גבו לא מיקסר בעשיית מלאכה: כאן לעוסין לעמה ובאן לעשין אלא לעמה דנעוסין לעמ' גדול מעל שמי חסדך בלוא' שהקב"ה מנטל ומשב' מערבו' שמים בשביל: דאמר רב יהודה אמר רב אלעולם יעסוק אדם בתורה ומצות אפי' שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה בני בישן נהוג דלא הוו אזלי מצור לצידון במעלי שבתות ארו בנירהו לקמיה דרבי יוחנן אמרו ליה אבהתין הוו איפשר להו דלא למיתי ולא אתו אנן לא אפשר לן מאי אמ' להו בבר קבלו עליהן אבותיכם וכתיב שמע בני מוסר אביך וגו' תניא דברי המוחרין ואחרים נהגו בהן אישו אי אתה רשאי להתירן בפניה' אמר רב חסדא בבותאי מאי טעמא משום דמסרבי ומדבני מילתא למילתא ואתו למישרי איסור ולאו בותאי בלחוד הוא דאסיר למישרי להו אלא כל מקום שאינן בני תורה כדתניא רוחצין שני אחים כאחד ואין רוחצין שני אחים כאחד בכביל ומעשה בירוד והלך בנין של ר"ג שרחצו שנים כאחד בכבול ולעזה עליה כל המדינה ואמרו מימינו לא ראינו כך ונשמט הלל ויצא לבית הרחיצה ולא רצה לומ' להם מותרין אתם דתני' עם הכל אדם רוחץ חוץ מאביו וחמיו ובעל אחותו ר' יהודה מתיר באביו מפני כבוד אביו ותאנא תלמיד לא ירחץ עם רבו ואם רבו צריך לו מותר ירושלמי רבי אעזר בר' בון אימר כל דבר שאינו יודע בו שהוא מותר וטועה בו באיסור ונשא מתירין לו וכל דבר שיודע בו שמותר ונהג בו באיסו' ונשא אין מתירין לו כל הדברים תלו אותן במנהג נשיא דנהגן דלא למעבד עובדא בריש גירהא מנהג ודלא למעבד באפוקי שבתא עד דתתפני סידרא מנהג ובשיני וכחמישי עד דתתפני תעניתא מנהג כי אתא רבה בר בר חנה אכל דאיתתרא פי' שני מקומות הן בחלב שיער נבי הקב' אחד בקשת ואחד ביתר שעל הקשת אסור ושעל היתר איכא מאן דנהג ביה' איסור' ואיכא מאן דנהג ביה התירא ובבבל נהגו בו איסו' וכי אתא רבה בר בר חנה מארץ ישראל לבבל אכל חלב דאיתתרא כמנהג מקומו עיל לגביה רב אויא ורבה בר חנין כיון דחזנהו כסידה אתו ואמרו ליה לאבוה דשמואל אמר להו

שיונבו

בשבת שבתו בני העיר שלאסרו עלמן בשותר לבן לחם"פ שיודעין בו שמותר לבן בני לעזהר מן הענין' ובכסיח בונת תבן הומרי מקו' שיגלו מסם והומרי המקום שבלך לסם אבל הכא עסקינן בדברים המוקרים ואחרים נהגו בהן איסו' וסבורים הן שסם אסורין מן הדין ב ובכי אלו בונת אמרינן שאין לדם רשאי להקיר לפני מי שאינן בני קורה דמסרבן ומדמו מילקא למלקא אבל לאמיר הכם הדרו בתוך תוקה העיר מהב מיקר בלגבת בתוך ביתו ויש בכלל זה גם בן שם נהגו תבות אסור בדבר שהוא מותר מסום מגדר אסורא ובינינן שאין בני קורה סוברין שאין הדין אסורים בו שאין לגלגולו לגמ' לסם שאינו אסור אלא מסום מגבר כדי שלא יקילו בו ויהיו עובדא דיהודה והלל שרחו שיסם כאחד בכבול שהוא מקום שאבוקיהן הרחיבו בשבת בעם הכל אחד הוחק חון מאבוי שהחוק שרוחה אלא ברוקו ומזבר שמשם יצא נתן לבו להרחיר ובן בחמיו נוהן בלבו שמשם יצא נתן לבו אחרוקו כמי אינא הירבורא ומזרוק הר אשוני של בני בבבל שהיו בני קורה גזר בשני אחים מנהגם בעל אחותו ויהודה והלל לא הוו בקיאו בקיאו בהו לת הון בעבני מנהגם מקום שבלך לסם ובשולה עליהם מדינה לת רצו לומר לסם מוחרין אחם מוחרין מן הדין אלא שבונקיהם החמירו על עלמם לת רצו לומר לסם שבונקיהם הזהר לת היו בני קורה והנו שאם יגלו לסם שהוא מוחר מן הדין שיקילו בו כך כ"ל' יהודה מקיר בחבו מפני כבוד אביו כדי שיסמכנו: ואם רבו צריך לו לשמשו: **ירושלמי** ר' אליעזר בר בון אמ' ר' אלעזר בר' יהודה דבמאי דאמרי' בשבל ומקירין לו אחי' בבוקאי אמרי' הכי כיון שבאים לשאל מקירין לו ואין לאוס לסרבה בסוסף בדים שהרי באים לשאל עליו ולמדין אותן כל עיקרי הדברים אלא ישראל בשאל נמי אלא מסתם דאחי' בבוקאי ובכיוצא בהם אם בשאל מקירין לבן ומי' לבוס בגמרין אמרם דוקא בבני קורה אבל בבוקאי לא אחי' בו בשבת זוכרתי אשכחן בעל בשאל ומסם בעל בשאל היו בשאלים לשבר אלא היו

אחד מוקר לסתירן אלא בכביסה כגון כל הני דתשיבו בברוקא הראשון הני ולילות קודיקוסון וכיוצא בהם אלו בשבת ולדיקר מנסא חשיב הוא כל הני דלמאר הכם

הדרוש אנשי שם

א מהרן שפירא בן הוא בפיר"ש בגמ' פ"ם בגבולות רש"ל. ובתוס הני ר"ב לחלי בריך תלמודה לבטיר מחוץ לתבחה. כל לא הקם מן מנחה בבת מחבוות אלא נראה בהם הן המנחה בו דאיתו מנחה נדולה מסת מ"ל. מסות ומחלקה הכא מחוץ לתבחה בבת מחוץ ובן מקחתי בהו' ודאוקים ובלא בטור: **ב מהרם** בקונטרס דאמרי לא בקבר בן אלא מנסא בבת שבת יבול לחתם לבביסה ובריאת לחי לתם רשאי לסתירן בבביסה בעבטא בבת אחת חומרא. אבבא בני הסדרים מתילא ולא כי הכם שלבך לתן מנשלן אלא הומרי מקום בו. ומשבחנו בגמנא מבקונטרס ע"ם מתקנן:

לשון ריא"ז

לבן מתן מבבנו בו בלחרן אלא לבוד דעם בת"ש לבוד מחוץ לבבלן מבבו חיבן לבחור בגמנא מבבו בגמרת בבלחרן חרן ישראל גר בבינו מילגם בן בחם מבבנו קרמונינו אלא לבוד בבר חבבנו אמר בתחנו עד תבבנו בחל בגמנא אבל בבבנו לתן חיבן לבחור בגמנא מובבו בבבנו מבבנו בבבנו בבבנו ב

שוינהו כבותאי ורבה בר בר חנה ליה ליה ליה
פסחים נותנין עליו חומרי מקום שיצא משם וחומרי
מקום שירד לשם אמר אביי דאי מילי מבבל
לבבל ומארץ ישראל לארץ ישראל אי נמי מבבל
לארץ ישראל אבל מארץ ישראל לבבל כיון דאגן
בייפנין פרו עבדינן כוותיהו רב אשי אמר אפי'
תימא מארץ ישראל לבבל דאי מילי היכא שאין
דעתו לחזור רבה בר בר חנה דעתו לחזר הוה
וק"ל כרב אשי דהוה בתר: בר נתן אסיא אתא
מבי רב לפומבדיתא ב"ט שני דעצרת שמתיה
רב יוסף איכ' דאמרי נגדיה רב יוסף א"ל אביי
ולישמתיה מר שמותי דהא רב ושמוא דאמרי
תרוויהו מגדין עד שני ז"ט של גליות א"ל דאי
מילי בשאר אינשי אבל דהא צורבא מרבנן
הוא דטבא ליה עברי ליה דבמערבא מינמו
אגנידא דצורבא מרבנן ולא מינמו אשמתא
פירי מינמו אגנידא מתקבצין אצל הרב ואין
מלקין אותו עד שיסמוכו כולן דרלקותו ולא
מינמו אשמת מישום דאין משמתין אלא על
דבר חמור ובדבר חמור אין תולקין כבוד לרב
אא משמתין אותו מיד לפיכך השמתא חמור
יתר מן המלקות ונרסינן בפרק ואי מנדחין מאי
שמיתא אמר רב ש"ם מיתה: מתני' מקום
שנהגו לאכול צרי בלילי פסחים אוכלין מקום
שנהגו שלא לאכול אין אוכלין מקום שנהגו
להדליק את הנר בלילי יום הכפורים מדליקין
מקו שנהגו שלא להדליק אין מדליקין ומדליקין
בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובמבואות
האפילו ועל גבי החולים: גמ' אמר רב יהודה
אמר שמואל אסור לאדם שיאכל בשר זה
לפסח הוא מפני שנראה כמקריש בחוצה לארץ ונר' כאוכל קדשים בחוץ אמר
רב פפא דוקא בשר אבר חמי ושעורי לא
דעבידי אינשי דמנטרי לפיסחא ונרי מקדים
אע"ג דלא פריש ואמר זה לפסחא אסור
דתני א"ר יוסי תודוס איש רומי הנהיג את בני
רומי לאכול גרגרים מקולסין בלילי פסחים
אלמא

ר"ש"י

שוינהו כבותאי דלמרי לעיל הנזירים
המוזהרים ולא חמיר להחמיר ש"מ מדמקלי
מבבל לבבל מאיר לעיר בבבל כיון
דלא כיימי להדדי אם שאם מתכנס
לעיניהן יש כאן מתני המחלוקת:
וכל מכן מבבל לארץ ישראל שלא
ישנו מנהג המקום מתני המחלוקת
אבל מארץ ישראל לבבל אם יעמוד
אות המנהג בבבל אין כאן מחלוקת
לאגן ביימפנן לבני ארץ ישראל שלא
לשינהו מאיר ובבבל אין מחמיר
עבדינן כוותיהו אלומר אם בלילי
מסס לבאן אין לשנות מנהגם אלא
עומדין כמנהגם המקומם: תוספ'
ליה מה שיותר נוח לו: תוספ'
מגנד' דבי רב אליעזר ספרה כיון
נמנין להלקותו ולא לגדולו:
מיסוס דשמתה המורם ומסכין
לבנוד המורם: בתני' אלא
נהגו לאכול שנראה כאכל מפת
בחולה לארץ: לחדלה אם בכר
מערב יום הכפורים לארץ יש"ל
לרחוה בגיהו: מדליקין בשאר
מסרים לה: נבו' בשר זה לפסח
ולפילי הוא מתוכה בשר דמלאך
מחקדים לה בהמתו לפסח מרגן
פסח: דמאמרי לפסחא לפנינים שר
בר הפסח ולא אמרינן דמדאמרן שם
אמר לאכרים ולוקח פסח בזמנן
קאמר: נדי מקולס אלו רחש
בל כרשינו ובל קרנו בלילית פסח
דחנוק בגיגר אלין דני שקוק
קוריהו מקולס לפי שאוכלה מלא
חולה לו בלבד בנוסח בני איש
בנם נחשה הבלים מהרגמין קולס
דאמרת: אמר מסוס דמאל
מקולס סס:

אלמלא

מתירין לכן לפי שאינן בני הורה ואף בשה שלא היו מהנין בו לא אוסרו: ולא היה כזאוכה בפרק הולין (ל"קנא) בעובדא דבני בשבר עוד אפשר לי לאמר דבני שלמי מי בני הורה ובשאל דקאמר בשאל לאחם בכיון היה נדרים שבל מנהנו אוסרו: אלא כבר בדאחר לפי הנזירים ואחרים נמנו בכן אוסרו: לו אחה רשאי לנהגו בכן היה כדי לבטלן והני מילה בפרי נחרת דנדרים (דף כא) לאמרינן אחם מתן קנא נדרים המוזהרים ואחרים נמנו בכן אוסרו: לו אחה רשאי לנהגו בכן היה כדי לבטלן אחרים אמר אמר יאשאל: ורבה בר בר חנה ליה דנוקמין עלין חומרי מקום שיצא משם

תרוישי

א.שי שם

א דת

דרש כיון דאמר רשאי ושאר בני מקום אלא שיהוה מקום רשאי מדרבנן אבל אי אמרת הוה לפיר ואמר אמר אמר א

טלחכות ה׳

פיר לרים כגון שירוכ סהוא חכין וקוכה לו סביתה כחותו מקו׳ כולהו אסורין מגו׳ דהכגן׳ דרכה
הכתר׳ כרגלו גתי מקקי׳ האם הא תכין מי׳ט לגבת וחפ׳ כדלא חת׳ מידי דחכלך
אחר׳ כמלגו׳ מבת כחוב לחו׳ מגוס הכגה דרכה כאיפם מי׳ט לגבת ומכמעתין גתי
מאחר׳ דרבי מבת כיום טוב כגון חפויה ובשאל אסור׳ דאוריתא הוא ויהיגו מגוס הכגה וכגון
דקיימת לן כלכת׳ כרב דתני טעמיה בדרבה אמא הלכתא כותיה דרבה בהכגה וה״ג קיימת
לן כחיות בטבחת דביקה אגלוגה כי׳ ט וכן פסק רבי׳ יהיגו לרבה כתקוחה וכן בעל המאור
חוה׳ם הילכך אחשיבן מינה דחמילה דבדבי מבת הכגוים כי׳ ט מגוס הויגו הוא כדאחר
רבה בשעתיה ולית׳ה לרבה הסדא׳ה הם כחוכת עירוכין גתי הכי מעמא דרב חסדא לית ליה
הכגה דרבה דלאחר אתם כי כח בפשיה דרב הוכח לה על רב חסדא מגרמא דרב חסדא מי אח׳ רב
הלכה כמרבה הקיים והלכה דר״ח דאחר אתי קדושת הן והחאר רב מבת חסד׳ לית לי׳ יום טוב נולדה
בה כמרבה כזה אחר רבה הם מגוס הכגה בו׳ אמא הכגה לרב חסד׳ לית לי׳ וחחבית דהכגה
דלגבי אתי לה דרב חסד׳ לא אחיב ליה ולא ס״ל ודיגו דתנו בגמ׳ הכגי׳ כרב׳ ואי גמי רב חסדא
פירחה דרבלעתי׳ אמו הכגה כי היכי דלא מיקבי דרב חסדא מיהא מיחת לית לי׳ הכגי׳ כלל לא
כמלה ולא פגיריגו ולא כחיבה כעמעי׳ כמתעתין דהכגה הילכך לית הלכת׳ כותי׳ דרב״ י״ז ל״ל פי׳
בחמתי׳ דרב חסדא אחחר הכגה מדאוריתא לרבי מבת כגון כבגין כי׳ ט מגוס דקדושה אחת היא
אלא כיון דאמרי׳ דקדושה הן ודרחת ר״ח מ״ל מדאוריתא י״ט מבגין דמבת וכן בעמחתו
בכל הכחוגות ואי אחרת יום טוב תכין לבבת לפניה כיום טוב מיכמי׳ וגם זה סחך ודאיגי
לדרבי׳ מבתבגו והה אמיגה בכגל המאור כחה בבתה דיכיה דליב׳ כהן קטן עבדיגו כר׳ איגו׳
אחר דאיכה לן מחבגן עלה דקיימת לן אפי׳ כהן ,גדול לא אבת בכגל קרי ולא אבת טחח מת
מחבל אחוכל בפרחות חוכה לאחר ולא אחר שיגל אי בטוחחה יוכה עלגו מגוסי אסור בפרחות
חוכה לאחר עד שיטבול אבל לאחר טביל אבל מוחרגו כו בעד ובן בדאין הדברי׳ כמו בבת אבתגו
בכגל קרי וטמאין מת מסוגיגה דבחבת׳ כחם׳ כבורות בפרק עד כמה תחבבי עגיגי׳ ברי לא מדם
רבי׳ הגדול ו״ל בדבר זה כלום אלא לבן הגמרת׳ אבם לי׳ דהיאיכא לאיכא׳ לביב׳ כהן קטן עבדיגו כר׳ איגו׳
בדם קיגה בה אלה אחבל לה בהן קטן ואי ליכא לבן קטן אלא פורחת וכו׳ אלא כי קטן אחת
דבר׳ לאוגיה גדול אלא טבל לבבד אף אי דברי רבי׳ אף הם היבא דליבא בהבגה דוחבת כהן
קטן אלא גדול אבבל לקרייגו אבגיגו׳ אבגיגו טוחת אבגיגו אבדיגן בר״מ דליב׳ אחר ליה הבת׳ ולבחבל׳
ליבא בחיות׳ אחיל ולא מקלגי אורחין בבבגי׳ אבבר בקם ולא אבת אבן וכן בעבל המאור אוד׳ ובחאבר
אבבל׳ גתי ליבא לחיגר אחיל ולא אבבל אבי ליה דבא אחבר אבבבה הגא דוחי׳ דבגרלה ופחיגת
דלאבת אבבל ודבבה גתי לית ליה אחיל׳ ליבבגי׳ ובבל׳ אבבל׳ ל״ל בדבר בעבל אחחר׳ ל״ל אבבבה בבבגי׳ דבב חסד׳
אבבל אבן אין לבו אבב הבבגי אבבבבה אבבבבבה בבבבבבה בבבבבבבה בבבבבבבבה בבבבבבבבבה בבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבה בבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבה בבה בבבה בבה בבבה בבה בבבה בבה בבבה בבה בבבה בבה בבבה בבה בבבה בבה בבבה בבה בבבה בבה בבבה בבה בבבה בבה בבבה בבה בב

רבינו נסים מקום שנהגו פרק רביעי

אלמלא קדום לקה לדם השוב : מעמד אלו בכים של תלמידי חכמים מקום סחורה לבים של תלמידי חכמים לסחור בהן : בגלל החכמ"ח
החב' אנום זה סהיו מנהגיו : מתני' מקום שנהגו להליך לתוך שנהגו להליך והנהגו' שלא להליך
לא נהגו לא להליך לתוך מקום שלא נהגו מקום שנהגו מקום שנהגו להליך סדר כסדר הלך
סדר הלך לה לסהו ומתאוה לו : מתני' רשב"ג אומר לעולם יכנס אדם בתחלה מקום אומרים מקום אומרים בדרך אחר
כדי ליהנות ק"ק היום ליוסף :

הגרת אור

אלמלא קדום לקה לדם השוב :
משל אלו בכים של תלמידי חכמים לסחור בהן :
בגלל החכמ"ח בתחילה :
מקום שנהגו מנהגיו :
מתני' מקום שנהגו להליך לתוך שנהגו להליך והנהגו' שלא להליך סדר כסדר הלך
סדר הלך לה לסהו ומתאוה לו :
מקום שנהגו מקום שנהגו מקום שנהגו

פלחנות ה׳

[illegible]

פרק אלו דברים

[illegible]

פרק כיצד צולין

[illegible]

פבח הלם נמול תלר ותשרב השבתים זה כזה ופתם כחסכת ע"ח כשנגן בת תיקה לתרי עלה לתר רכה בר כר תנה לתר ריש לקיש וכו' ופא נתי לדידי כפת חתה
וחכית פתוחה דמיה ותתם לא קיימת לן כתכיי הלה כרכה ונלתו תשוס דרכה לאים "ל דרים לקיש דסת רכ"ם מים לתו דרים לקיש דסת רכ"ם דרים לקיש דסת רכ"ם מים לתו דרים לקיש ופשחל תעוד חוזק היין ופשחל תעוד
לברית בו ותבנלת ריחו ניכר שיב טשתו כתיבתיו לסכתתו דלתו ורכם "ל כיון סתינו מתכנין לרבנת הרית הלא קא מיכוין הוא וכרי כדלתרי כפרק כל שעה הלא לדידי
לדילוף יין נסך סהוא לסור מפני ריחו דסתם לבנת הרית קא מיכוין והכא לבדיקת היין קא מיכוין ת"ש מי נתי לדידי כפת חתה וחכית פתוח דמיה
דקלתר לדידי מבטל דרבא נלתו הכי תרתי לה ודכ"ם מים לתו דרים לקיש והכא תתרי דסתם
ופא נתי כפת חתה וחכית פתוחה דמיה לתת תסקנא דנתר הוא והכי הכתתה ודתתני רב כהנא
ושובכת הכיתת כיבית' כולהו מיסייני לרב הילבך דרב עדיפה דמסתייע' מכולהו תמולהו ולית
לדלוי וכרי' ק"ן ל' פסק כחילוף זה ודכרו כתוכי' כפרק ניר הנסה דים פליטם קיסות נחלות
וחקות דמתי לתתר רבא לא מ"ל דרים לקיש תנו כתר כרדנו דכין לתכיי וכן לרבא לית לה
דרים לקיש ותתי דתייתי רתיב מדר' יוסי לתו רתיב הוא דסת תתרכן כפת חתה וחכית פתוחה
דברי הכל אסור דתלתא ניכא תתן דבנינ עליה וחפי' לר' יוסי ותה סבתה דהדין מיתרלא דרב
שייך בהיתת מיתרלא דליה דכפרק ניר הנסה דים עליו כתה תבוטות חתה סבתרת דברין זה לת
זה דהכא פסק כל מיסורין סבתורה כשיים כין בתוכן כין אלא בתוכן ובתסכת ע"ח פסק כרב
ושמואל דכל מיסורין סבתורה כתוכן בתסכו ותתם כתיב ותחק ותניה ותקן ובחן לא תקן ולא
אנה כלום : ועוד הכי סליק תדעתיה דריתה כתסכו חביב וכטל בכשים ולא כנתן טע' ודכ
לאסור ליה לטבעתיה חיל לתתר מין כתוכו ופא תסיקנא כנת' ופא נתי כפת חתה וחכית
פתוחה דמיה ופא ודלי מין כשאינו מינו הוא ודכ"ם בנתן טעם לאת רוח' כנתן טע' דמי ולא
שייך מיתרייב דרב דהכא כמיתריא דהת' כלל ותתי דבתר כר כהנא ושובכת דהכא כיניתא כולהו כלינו עליה
דלוי : ועוד הא דכתב דפת סתיקה עם כלי כין דשריה כלאוד בדבר שים לו מתירין הוא חפי'
בחלב לא בטיל קשים עליה הא דרשי' עם כל הבשר עם שעלו הקטרה רב תת' תסו' לתכלן
כבותה תתי טיטתה נתן טעם הוא לתה ליה לתיתר נתן טעם' הוא תיטון ליה דהוה ליה דבר
שים לו מתירין ותפי' בחלב לא בטיל אלא לתו סתיב מינה כה "ג לתו דבר שים לו מתירין הוא ותו
לא מידי ולדיקן אע"ג דסכירה לן דריתה מילתא' היא יש כו לד לתקל בספת סתיפתה כתנו' אפשר
לאתו בחליה תוהרם בכל דבר תטוס נזורה וברותה לא תתתור דבנן כולי תתי דים תתכנו' הדור
פתחרו אלא אסר רב אלא כתנור מתיך סהוא נר ונטן תאל אתי ותפשנם ליה לתתקדמו' דפת
חתה ע"ם חכית פתוחה אפשר תקוס תקוס לר ונטן לתכל כפרני אהוא נדול מין לתתתור כל כך הכא
אינו חייב פתוחה :

פרק מי שהיה טמא

תנו רבנן אלו טומין לת הסני הוכין וזוכות המוכרשים והמוכרשות וכו' עד אם אם כן לתה
נאתר טתתי אתתמינן עלה לתה נאתר טתת דלי כבי לתעבד לא סבקי ליה אלא לתתם
מ"כ לתה נאתר דרך רחוקה לסטרו תסכרת הת לי כבי לתעבד. סבקי ליה כרב. בתתן דתתר
חורנה ולתכא הוון דקטיי ליה מתי לולתיה דכרתתה מתתני' דקתני מ"כ לתה נאתר טתת ודרך
רחוקה אלו מטורין מהסכרת ולתו תייכן בכרת ועל תב לא לתתכיי' מתתני' לרב ספת ותלי אנא
דתתמינן עילוי כרתתה לתה נאתר טתת ולא מתתני' עילוי תתני' לתוזה ולפרוסה כדתרבי'
כרתתה ולתתוביה לרב ספת ולטוביה לרב בתתן ותסכת לת הקיסות נזות הקיסות סאנו
מתתמים של הכרתתה תסו סיכת הכרתת' הוא דקתני דבר תסכרת הוא ולא קתני לסוטרן תהכרת
דכאלתה לתנא דתתני' הכקט להו לתרוייהו טתת ודרך רחוק כרכתיני הכרת ליכא לתנא מיבא
ולא תיתי אלא לתנא דכרתתה לא קתני אלא חד תיעבו מדקתני לסוטרו תהכרת ולא קתני
לפטרן מ"ם דנקטיה לחד גמכיה לתידך אלא ודלי תסוס דחדית כה דתתנא ופטרתה ופא "ג
דלי כבי לתעבד סבקי' לה דקתני כבריתה לתה נאתר טת' סבקי' הוא דלתי פטור' יתרתה
לסטרתה נקטיה תנא דכרתת לחד מייניה וגמכיה לתידך ולי תתה יכול לתחר זה כטתת דטיתת
ודלי שדהה דתייה דחתב' כדכתיבי קרלי בחדיה ולתחרו הוכבי' הכתה לו תנתנו טתתי לנעם
אדם לתה נרבע לבלתי הקדיב ופא "ג דכבי לתעבד לא סבקי' דתנא' דתנא' ונגרעו ונלמו' פסח
ראשון הילבך כעל כרחך הא דקתני כבריתה לתה נאתר טת' סבקי' הוא דלתי פטור' יתרתה
ליתה כטתת ודיינו דתתמינן עלה מ"כ לתה נאתר טתת דלי כבי לתעבד לא סבקי' ליה אלא
תרין ולתתו לתה נאתר דרך רחוקה לסטרו תסכרת ולתו "פ סבקי' ולבל לסטרו' ולי כבי לתעבד
סבקי' ליה אפ"ה אם עליה רחתנא מיתם ופטוריה ודינו דקטיה תנא דכרתתה לדידיה לחדיה
לפטורה לתחמוני' ביה הדין חדוש דחדים מים רחתנא ופא "ר הוכלה ובינתם כזה הדבר תן
סתמיתה התוקדמות בתלמוד בתתלת הדברים על סם סומן הסיא דנרתי' ביתמות בער"ג
כשטר ביכר דתנינ' כתב לה על הנייר מו על החרם וכו' והדברים מפורש' לכל תכין :

פרק ערבי פסחים

כתב עלה הרי"ף ז"ל וכערבי שבתות וכתוי טוכי' ביכה דתתיל תקשי ט' שבות ותתפיך
ליה וכו' ותני לאור לף בערבי פסחי' אם תתיל קודם ט' שבות אין מפסיקין עד
דקדים יהתל ומרים מצה ותקדם ושיינו הך דתנינ' ושתן מתתילין ומקריבין קודם תמיד ולא
תפלגין בה כין בערב הפסח כין בערבי שבתות ויתי שוכים והכיה דתתר ר' יוחנן הלכה כר'
יהודה בערב הפסח לאפסקה לית' מדרב יהודה' אמ' שמואל דתתר מין הלכה לא כר' יהודה ולא כר'
חכי וכבר רתיתי עדברי הר"ר סמו"ן ל' בסת בפרוסו ולא נתיישבו לי ותתי דקשי' עלי' שמשלתתר
במקן לתו קיים' היה דשמואל נתרה נתיר לה מסתת דרבנן ותני' מי בוציה ובתלמוד ירו' הוא
כפי' רב יהודה בשם שמואל זו דברי ר' יהודה ור' יוסי' אבל דברי הכמים' פורש מצה ומקדש וכה
דתנינ' ושון סלון מבינתן לת הקלון מה"כ קדש בערב הפסח היו ותתעב שבת ומעבלה
ולתתיל בהיה דתנינ' ושון סלון מתתילין לתוקרבנה בערב הפסח דאמ' ר' יוסי מודה
ביה תשוס חיובא דתנה נקוט ביה כללא כיון כללא כיון לל הכתת שולהן זו היה התתל אבל הפסקה
כשקדת הקולן שתתרו בנת' היה ברכת הקולן זו הנה. מתתר ר"ג לר' יוסי' דבוכן שנפסיק
ונחוס ליהודה חבירנו וכ"ג לדברי ר' יהודה לא ליהודה לפי שנפסיק ר' יוסי' לת תבילתו ובכה
לברך ברכת הקולן מסם רבן נחליאל לבכורו של ר' יהודה אלא יהו הם מוכלים והוא תפסיק
ומתתילין זה לזה הוו ותפ"ם סלון שנים מתתילין לתחר רבה ר"ג נתלוק בכוד לר יהודה ותתר
ליה ר' יוסי בכל יום מתתלן דברי רבני יהודה ובשביו תתם מחבר דברי יהודה לפני בלתר
סדרולים ישבו המשיך ויקבנו הלבה בדבריו ומסקנא תתר שתתל מין הלבה לא כר' יהודה
לתתר מפסיקין בברכת הקולן ולא כר' יוסי דתתר מין מפסיקין בלל אלא מפסיקין בפרישת מצה
ומקדש וחוזר לסעודתו ולא ברך לתשרת הקולן ולא קדש לקבעים הדר ולא
היה מברך הקולן' כדברי הרי"ף היה שנין ברכ' הקולן לסעודה ראשונה' אלא הביאו שם זקן לו הולם
אחת לסתי ברכות של הקולן' ולתברים שהיו מפוזנין ועקרו רגלים' ולא הביאו שם זקן לו הולם
אני' כשהן יולמין שנין' ברכה לתפרש לסתת ומסנן חוזרין שנין ברכ' לכתתי' על מה שנתת' ונרי'
ברכה לתפרש על מה שנבר ותם סלה חבר ברכ' הקולן לסעות' ראשונ' ראשה הפסח' נעורה
כר' יהודה ותן הלבה כר' יהודה ויש תפרשו הכתת שלתקנקרוטי תכה כי סיכי לניתי תכה ביקר'
דשבתת ובכר ראתי כל הדברים ההם והם יגעים תקשנם לדעתי : דבר' שתין שנין ברכ'
לתחריכן

מלרמת ה

תחכי' ומניתן על פיה' ע"פ הנקה וכו' ואמ' אביי דיתו אל יין ויזדשן ומכירין כבד שנעבו ולם שם
שם לתו וכן תפרש בסם הערוך וכו' תחרו הגלוני' עכשו תלבן מוס לתיי ודכא והכל תחיי'
כתן הנתת דים לתיסו' תנא' אמ' אמר' הסתה לו ות"ת סתנה' תלבן מוס לתיי ודכא כרתו הכ"ג תחיי
דלא מיכוין הוא לענין הנתת הדים ודכ"ם דבר אלו מתכוין מתכר כר' ם ותחי' כתתפיר לתיי
דתתני לתיסו' קנ' דרב' תתוסב ושוד דתתר' לתו נריתה דכה ג עניד ובלא כדבר הכתתי לתיי
הכ' בסת קא מיפלגי תכי סבר דים דקלוס בסוחיה כשנת' ותחי' כתיתי תלבן תלבן
הכתה כגון כתון בל תרות' אסור דסת כלבו ליה מתם לדים ובטשתת לתי ותכילת כל תיסו
סבתורה כי לא מתכוין נתי תנא' בדתתת' מעלת' מתתעסק בתלבנין ובבריות אסור סבבר בתיסו
ותחי' ע"פ דהכא בפרק כל שעה תתרי בלא קא מיכוין דתרי כר' ם אתני' ית' דלא כנגן בתיסו
לרתתכל' הם טשם הרוח ובולבו בטוסם תיסו' ותחי' הוא אסבתים בגון זה מבטל
ופעתי' תתכרו ורבא סבר ריתה לתו בטשתת הוא ודינו דמיתי עלה ר"ם מבטל דתרות
ותברות' פת חתה ובתכ"ע ם חכית בל תרות' ותחי' ובלי כפת חתה ותכי' פתוחה דמיה ותם
תסוקי' לרבא ותחי' תבתי' היא ולית ליה דרים לקיש ותתתה הדבר ותשרב בדברי הלתני ותיסו
הגדול ז"ל דרבא כלו ם ל' אחר ריתה לתו בטשת' הוא ותרוסו לית לה' דרים לקיש ותרוסו
אמרי' אבא ורבא' ודלי תבתי היא ותה בטשן רבינו ז"ל בדרב כהנ' אלו בטלה קתתר ולא
טולן ותו הסבר' מדברי בטל בלבנות גדולות בקל אותה ותפסר מהלם בקל בהלה לתיסו' הבנ
דתנינ' תלן כולן כ' פסחי' כאחד תפו' דקתני תפני הערוב' דתתתנו' ים ם תערות טשים
ותם ולא אלו ליה לתתנו' תפני הרוח ופוב דתיתי' לרב ר' אבהם ל' אלו
מיתסר אלא לבת אלה ליבא לתיסר אלו הסורין תכל בני בנים דתתיה ותתנו' לתי
ליבא לתיסם תסטתת תפי' לתתלה סרי ותשוס הבי לתתבה תינה אלו' ותנ"ג הלא
דברי לבתתלה ותפ"ג דרב' סרי בת תיבה תפי' לבתתלה הבלה הבלה לידי תכיל' אתני תכל
סלהם עולה הוה לפי בת "אבנו תכל תני תיבי תורה כזה תפני מזו הסוטה בנתרת דרשנו
תורה בלבתתלה וכן הוה בלבנו' תהו בגלות בני שפודין תתת בל שחוטה ותת בל בכל
תחר רב ירמיה בסם רב תסור סתו' בשם לוי מותר תתיתה פלגה בל רב ובו' תכל
כמוסקן בל דברי רבי ז"ל דהא דתתני' רב בהנה תסור לתוכלה בכתת ולו נתיר בדבן
לבתתנו תנו' לתיבה תערבות בטתי' ובר' בתוכל בסר בתלב אלו לא הוה תוכל ידע שתן
קנט סבר הוא סבבר בתלב מתם תכל תה סתן בן בסתר בל תתסורין לתן הטשים
תבר בהן תיסור עד אידע תתיה תין בתערב בתן טשם זה הוס בה לשל לתתרי' בתן הוה
קנט ותין בו תתם ושר בגדו בסבר בתלב ות' תסתר תיסורין תנו' דלא כדלו תיבי' בלא
בסתר תיסורין אלא ויבו שנין על סולתן תת' תון תן הבסר אלינו שולה שם הבטיה בל הבטה
ובן תבינו בתנא הארן סתיבה בולה ותר שטתת הוא תנו' דתתיתה הוא לבתן ויתרא בבר
לתיסטת ולתלוי ובן תבלו בקיבה בבתל בו בדרו בה נדר ותלי נתי סיב בטנה' הוא כין בל
בתתל בסר בתלב ויב הוסר לבת לתבלה עם הבסר תן תתרין לתתו בטתת ובוס לדבי
ו"ל אלא תתרו בנת' תתני' תר בהנה בריה דבר תינבא סבת לסטיה לרב תנתה לתן בלו
הוה הנא סבהלות בנין לה נוסר ריתה לתיסורין בלנת' דרב ולתי בבת ולבי תנו' תנו' תנו
בעיבה בבתתה תכל לא עם הבסר ולם נתת' בתתתן בדב בדתה תת בלן תפני סבלב' ותלבן
דם' ל' ותר בר רב תנו בבתן דדים בסיה ובן תתה ולא בלנ בדין לתיסורין בלנ תכל בה
רבי' דהרין תיבתת דבב שיך בהיה תיתר' דיבי' דבא ניד הבסה תיבי ודע לו טעבה לבתה
מה בתתב דבת אתבתה בם הבלי דבר בים לו תתירין הוא ותפי' בלן לא בטיל ותקני עלה בבן
בתתר תבתיה דבתר' ב"ל בל הבסר דני' שעלו בקבתרי תסור לתכבן בבתתה תתי בתן הקדרה בדבי' בין בתת בתת
הוא לתן בקבי' הוא בלל דבתם הבי בלן תתם' תתו טשם בבתתבר תן הקדרה בדבי' בין בתת בתת
בדי ניתן טשם בין בתו' תבתו הוא בתתו טשם תתבו בל תיסור הוא תבו' לתתסורי בדבי תתר
טשם בר בתתן טע' הוא ותינו בדתי לבתו' לתתר' בדיתם תתבו בל תיסור לא תתי ולבולם תת
דלבר תתי' תין טשם בסר בינר בדבי' בתתרו בתתבו תבו' דבוו לבר בשם לו תתירין בבר
ליתם לן דרב סבר דבר בשם לו תתירין ותינו בטל הא תבלי הוא תבלי תת' יבקה בל ברב ל
בתתרו בם בנתן תת' ו בבבין תת' לתתבו בבתתה ובדי רבתם תבו לתבר בתבשרה תבר
ריתם בתתבו לתבר תבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר
גדול בבינו' בבתן בבל בבר בשם לו תתירין בבתת' תינו בטל לא תתרי' לא בתינו תבל בלא בבר
בטל הוא בבל הוא בבבר הוא בבבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר
בתוספתת בתם בבתתבר בבבר בבבר בבבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר
תה בתתרו בבבר בבבר בבבר בבבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר
לו תתירין ובבל דבר שם לו תתירין תבי בלף לא בטיל ולבבלה לתתו בבבר בבבר בבבר בבר
בתינו לתי דבא ותבי בבבר בבבר בבבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר
יתבבל בלא ותבי בתינו בבבר בבבר בבבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר
בלא בבבר לבו דבבה בבבר תינו בבבר בבבר בבבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר בבר
לבבבן בבל בבל ותבלא בבבר בבבר בבבר בבבר בבבר בבבר בבבר בבבר בבבר בבבר בבבר
בבבן בבבר בבבר בבבר

ערבי פסחים סמוך למנחה קטנה דהיינו ט' שעות ומחצה ודהיינו בסוף שבת דפעמים בלתקן קמי' בשחר ל"ל ליתן לאכילה למנה קטנה כלומר מלא יוכל לבולע אותה אלא בקושי ובי הלי גוזרת לא יצא בה ידי חובתו דלא מיקריא אכילה ובלאמרי ביבמות ס"ל דלא ליתן לאכילה אכילה בשה אלא חייב בן מעוס אכל אלא מעו' מוק: לא יאכל עד שיסב כדרך בן חורין זכר לחירות: לא יפחתו בו ד' כוסות אפילו מן הצנוע שבעני מעקנו למקו' אלמא ליכא דלא יפחתו אבאלו לקה קלי מד' כוסות של יין קלו חכמים לתרגם ברכות תרב' כוסות כדי שקפה כל אחת על כוס לחת ובירושלמי מצמ' כנגד ד' נאולות הנכונים בפרשה ושרר לתרו כנגד ד' מזמו' הקרבלה שעתיד הב"ה להשקות לת הצמים ורש' שלשיקרעינו לת' נכנס רביעי קודם ההלל שנן המקר על הגוים ד"ה הקלל לאחר שגא המזמן: נמ' כדי שיכנס בשבת בלתות כדי שיהיה קדוש ומעורת שבת חניב עלין רבי יוסי לומר לוכל והולך עד שתחשך

מתחיל לאכול כר' שתחשך:

ובערבי שבתות ובערבי יו"ט

היכי דאכיל לם מקמי תשע וכו' שבת הרב ז"ל דאכיל ליה מקמי ט' ובערבי פסחים בלרבה דלא לאחר זמנים שנים אלא תנאיין מר' ס' אמר ר' יוסי בר' חנינא אמר ר' אבא אמר ר' אבהו אמר ר' יוחנן אמר ר' יוסי אמר ר' אלעזר

רבינו נסים ערבי פסחים פרק חמישי

ראפיקי אירחי׳ לידי חיבתן דאבלי ושתו בני כנישתא ואזדא שמוא לטעמיה דאמר שמוא׳ אין קדוש אלא במקום סעודה מ״ט דכתיב וקראת לשבת עונג במקום שקראת שם תהא עונג סבור מינה הני מילי מבית לבי אבל מפנה לפנה לא אמר להו רב חנן בר תחליפ׳ זיבנין סגיאין הוה קאימנ׳ קמיה דשמוא׳ ואפי׳ מארע׳ לאיגרא הוה מקדש ואף רב הונא סבר אין קדוש אלא במקום סעודה ואף רבה סבר אין קדוש אלא במקום סעודה דאמר אביי כי הוינן בי מר כי הו׳ מקדש א׳ לן טעימו מידי הכא דולמ׳ אדעיילו׳ לביתיכו מתעקר׳ לכו ובקידוש׳ ולא מתקדיש לכו ורא מתאכיל׳ לכו ובקידוש׳ דהכא לא נפקיתו דאין קדוש אלא במקו׳ סעוד׳ ובן הלכה ובין לרב ובין לשמוא׳ תרוויהו סביר׳ לה׳ ״ידי יין לא יצאו ותנ׳ כותיה׳ דתניא שנוי יין א״צ לברך שנוי מקום צריך לברך ובקהלת׳ אמר רב יוסף בר אבא אמר רב אע״פ שאמרו שינוי יין אין צריך לברך אבל מברך דטוב והמטיב ת״ב רב אידי בר אבין קמי דרב חסד׳ ויתיב רב חסדא ואקאמר משמיה דרב הונא הא דאמר׳ שנוי מקום צריך לברך לא אמר אלא מבית לבית אבל מפינה לפינ׳ לא אמר ליה רב אידי בר אבין רבי תנינא לה במתניתין דבר הינק ואמרי לה במתניתא דבי בר הינק כוותך ותו יתיב רב חסדא ואקאמר משמיה דנפשי׳ הא דאמר׳ שנוי מקום צריך לברך לא אמרן אלא בדברים שאינן טעונין ברכה לאחריהן במקומן כגון פירות ויין אבל בדברים שטעונין ברכה לאחריהן במקומן כגון פת ומינו דגן ״אין צריך לברך המוצי׳ מא׳ טעמא לקבעיה קמא הדר ורב ששת אמר אחד זה ואחד זה צריך לברך מיתיבי

ר״ש

לתן קדוש אלא במקום סעודה ואם קידשו אלא סעד לא יצא ידי קידוש: מתעבר׳ מרגא ולא תאכלו אבי׳ אם תאכלו ליכן בלא תאכלה הייכן לאם לקדש אלא נפקיתו בקידוש לסבא וכן מילגלא דאין קידוש אלא במקום סעודה ומי סמקדש לאחרים חוץ לביתו ל״ל סאין צריך לסעוד שם שאמר׳ לא סעד שם יצאו בני אותו בית שקדש לסם ידי חובתן לדיבור מקום סעודה הוא: שנויין שבבית לו יין אחר מהבית אחרת אין צריך לברך שנויה נפ״ה על היין אחר: בדברים שאין טעונין ברכה אחרונה בפני עצמן כגון מים וכיוצ׳ דולאי כיון שנעשה והולך למקום אחר מיתיבו זה היה נאר סעודה ואף סעודה אחרת היא וצריך לברך בתחילה: אבל דברים שטעונין ברכה לאחריהן במקומן בלומר ברכה אחרונה בפני עצמן כגון המינין הוחיל ולא צריך לאחריה׳ שעתה לריך לסעוד במקום אחר על דעת קביעו׳ הרי אתו׳ הלך לברך אחריהן ברכ׳ אחרת על שניהן ולמיהן נמי אין צריך לחזור לברך: לקבעיה קמא הדר בגומ׳ כל דעת סעודה הראשונה הוא אוכל עכשו לעשים את סעודתו: אין

אפיקי אירחי׳ לידי חיבתן דאבלי ושתו בני כנישתא ואזדא שמוא לטעמיה דאמר שמוא׳ אין קדוש אלא במקום סעודה מ״ט דכתיב וקראת לשבת עונג במקום שקראת שם תהא עונג סבור מינה הני מילי מבית לבי אבל מפנה לפנה לא אמר להו רב חנן בר תחליפ׳ זיבנין סגיאין הוה קאימנ׳ קמיה דשמוא׳ ואפי׳ מארע׳ לאיגרא הוה מקדש ואף רב הונא סבר אין קדוש אלא במקום סעודה ואף רבה סבר אין קדוש אלא במקום סעודה דאמר אביי כי הוינן בי מר כי הו׳ מקדש א׳ לן טעימו מידי הכא דולמ׳ אדעיילו׳ לביתיכו מתעקר׳ לכו ובקידוש׳ ולא מתקדיש לכו ורא מתאכיל׳ לכו ובקידוש׳ דהכא לא נפקיתו דאין קדוש אלא במקו׳ סעוד׳ ובן הלכה ובין לרב ובין לשמוא׳ תרוויהו סביר׳ לה׳ ״ידי יין לא יצאו ותנ׳ כותיה׳ דתניא שנוי יין א״צ לברך שנוי מקום צריך לברך ובקהלת׳ אמר רב יוסף בר אבא אמר רב אע״פ שאמרו שינוי יין אין צריך לברך אבל מברך דטוב והמטיב ת״ב רב אידי בר אבין קמי דרב חסד׳ ויתיב רב חסדא ואקאמר משמיה דרב הונא הא דאמר׳ שנוי מקום צריך לברך לא אמר אלא מבית לבית אבל מפינה לפינ׳ לא אמר ליה רב אידי בר אבין רבי תנינא לה במתניתין דבר הינק ואמרי לה במתניתא דבי בר הינק כוותך ותו יתיב רב חסדא ואקאמר משמיה דנפשי׳ הא דאמר׳ שנוי מקום צריך לברך לא אמרן אלא בדברים שאינן טעונין ברכה לאחריהן במקומן כגון פירות ויין אבל בדברים שטעונין ברכה לאחריהן במקומן כגון פת ומינו דגן ״אין צריך לברך המוצי׳ מא׳ טעמא לקבעיה קמא הדר ורב ששת אמר אחד זה ואחד זה צריך לברך מיתיבי

אר בעזה

סבור מינה ס״מ דאין קדוש אלא מבית לבית אם קדש בבית אם בחוץ אם בשדה אם בדרך אם בספינה אם בים אם בנהר אם בים הגדול אם בים הקטן אם בים הגדול אם בים הקטן אם בים הגדול אם בים הקטן

מיתיבי לרב חסדא חברים שהיו מסובין ויעקרו רגליהם לצאת לקראת חתן או לקרא כלה כשהן יוצאין אין טעונין ברכה למפרע וכשהן חוזרין אין טעונין ברכה לכתחל בר"א בזמן שהניחו שם זקן או חולה אבל לא הניחו שם זקן או חולה כשהן יוצאין טעונין ברכה למפרע וכשהן חוזרין טעונין ברכה לכתחלה מדקתני עקרו מכלל דבדברים שטעונין ברכה לאחריהן במקומן עסקינן וטעמא דהניחו שם זקן או חולה אבל לא הניחו שם זקן או חולה כשהן יוצאין טעונין ברכה למפרע וכשהן חוזרין טעונין ברכה לכתחלה וקשיא לרב חסדא אמר רב נחמן בר יצחק מאן תנא עקירות רבי יהודה היא וכו' וקאמרי רבואתא הילכתא כרב ששת דתניא כותי ואע"ג דשני רב נחמן בר יצחק לא סמכינן אשינויא: תנו רבנן בני "חבורה שהיו מסובין וקדש עליהן היום מביאין כוס ראשון ואומ' עליו קדוש היו' והשני אומר עליו ברכת המזון דברי ר יהודה ר' יוסי אומ' אוכלין והולכין זער שתחש' גמרו כוס ראשון מברך עליו ברכ' המזון והשני אומ' עליו קדוש היו הא מתניתא כבר אידחיא לה דאמר רב יהודה אמר שמוא אין הלכ' כר' יהודה ולא כר' יוסי אא פירש מפה ומקדש מיהו אע"ג דאידחיא לה גמרינן מינה דהיכא דגמיר לסעודתיהו מקמי דקדיש יומא וארמשו ירוהו קדיש יומא מקדמינן ומברכינן ברכת המזון על כוס ראשון ואח"כ אומ' קדוש היום על כוס שני כר' יוסי דאמר גמרו כוס ראשון מברך עליו ברכת המזון והשני אומ' עליו קדו' היום אמאי גמרינהו אחר כסא אמר רב הונא בר יהודה אמ' רב ששת לפי שאין אומרין שתי קדושות על כוס אחד מ"ט אמר רב נחמן בר יצחק לפי שאין עושין מצות חבילות חבילות ואי קשיא לר' י"ט אחר שבת דאמר רבא יקב"ה הז דאמ' אמרי' שתי קדושות על כוס אח' התם ראו שתי קדושות הן דקידוש ואבדלתא חדא מילתא היא אבל ברכת המזון וקדו' היום תרתי מילי נינהו גופא י"ט שחל להיות אחר שבת רב אמר יקב"ה ושמוא אמ' נה"ק מאי הוי עדה אביי אמר יקב"נה ורבא אמ' יקב"ז והילכתא כרבא ורב דאמ' יקב"ה ולא אמ' יקב"ז כו' של פסח עסקי דריב זמן רב הונ' בר' יהוד איקלע לבי רבא אתו לקמי מאור ובשמים פתח רבא בריך אבשמים ברישא והדר אמאור א"ל ורא בין בית שמאי ובין בית הלל מאיר ואח"כ בשמים דתנן ב"ש אומר נר ומזון ובשמים והבדלה וב"ה אומ' נר ובשמים ומזון והבדל עני רבא בתריה זו דברי ר' מאיר אבל ר' יהודה אומר לא נחלקו ב"ש וב"ה על

רש"י

אין טעונין ברכה למפרע כלומר לברך ברכה של אחריהם הוחיל ובקידון לחזור: וקשיא לרב חסדא דמדקתני עקרו מכלל דבדברים הטעונין ברכ' לאחריהן דאירי דעקרו מטמא דמשום מסורות חתן וכלה כן נעקרו אבל אם לא כן עדיין היו צריכין לעמוד כשלן ולברך ברכה של אחריהם: מאן תנא עקירות כלומ' מאן תנא הך דרייתא דקתני אע"ג דבדברי הטעונין ברכ' לאחריהם כפני עצמן ברי לברך ר' יהודה אמ' אין לברך ברכה על כוס ראשון ואומר עליו קידוש היום ולאמלא משולחנו: והסמי אומר עליו מיד ברכ' המזון כדאמ' ר' יהודה לעיל ומיהו הוחיל והניחו שנה קידוש מדאמ' מי לברך לקרא קחילה ליטנא אחרינא ראשון אומר עליו ברכת המזון שני אומר עליו קדוש היו: גמר משולחנו ראשון אומר עליו כו' ר' יוסי אומר לה: שתי קדושות קידוש וברכת המזון: יקב"ה אין קדוש גר הבדלה ומן אומא אומר קידוש והבדלה על כוס אחד: קידוש והבדלה הוא מילתא היא ובקדוש מטו' קדושת י"ט נינהו דהבדלה עצמה מזכיר קדוש י"ט המבדל בין קודש לקודש: רב' אמר יקב"ה והילכתא ברכת קידוש והבדל אבדלה' דבי מבדיל בריש מיהו לחוי עליה קדוש שבת כמשלו: גר ומזון בשמים והבדלה מיכא דאין לו אלא כוס אחד: על

קידוש היום אינו אומר אלא אחד: אמר רב נחמן בר יצחק לפי שאין אומרין שתי קדושות על כוס אחד: אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל אין הלכה כר' יהודה אלא כר' יוסי: אמר רב יוסף מאי טעמא דר' יוסי דאמר אע"ג דאידחיא לה גמרינן מינה דהיכא דגמיר לסעודתיהו מקמי דקדיש יומא וארמשו ירוהו קדיש יומא מקדמינן ומברכינן ברכת המזון על כוס ראשון ואח"כ אומ' קדוש היום על כוס שני כר' יוסי דאמר גמרו כוס ראשון מברך עליו ברכת המזון והשני אומ' עליו קדו' היום אמאי גמרינהו אחר כסא אמר רב הונא בר יהודה אמ' רב ששת לפי שאין אומרין שתי קדושות על כוס אחד מ"ט אמר רב נחמן בר יצחק לפי שאין עושין מצות חבילות חבילות ואי קשיא לר' י"ט אחר שבת דאמר רבא יקב"ה הז דאמ' אמרי' שתי קדושות על כוס אח' התם ראו שתי קדושות הן דקידוש ואבדלתא חדא מילתא היא אבל ברכת המזון וקדו' היום תרתי מילי נינהו גופא י"ט שחל להיות אחר שבת רב אמר יקב"ה ושמוא אמ' נה"ק מאי הוי עדה אביי אמר יקב"נה ורבא אמ' יקב"ז והילכתא כרבא ורב דאמ' יקב"ה ולא אמ' יקב"ז כו' של פסח עסקי דריב זמן רב הונ' בר' יהוד איקלע לבי רבא אתו לקמי מאור ובשמים פתח רבא בריך אבשמים ברישא והדר אמאור א"ל ורא בין בית שמאי ובין בית הלל מאיר ואח"כ בשמים דתנן ב"ש אומר נר ומזון ובשמים והבדלה וב"ה אומ' נר ובשמים ומזון והבדל עני רבא בתריה זו דברי ר' מאיר אבל ר' יהודה אומר לא נחלקו ב"ש וב"ה על

רש

לקידוש הקדיר ואינו קדיר קודם קידוש ואחר הקידוש נר והבדלה כשאר מלאי שבת: ושמואל אמר אינה"ק דם: להבדלה קודמת לקידוש כמלך שיולת לבייתו שבת ואפרסמו נכנס לביתו י"ט מלוין לה המלך ולא"כ יוצאין לקראת אחרכמוס אביי אמר יקב"ה אחרכמוס אביי אמר יקב"ה אמר יקב"ה אמר יקב"ה

ומליני בסדר ברכות כילד סודרן על המזון שבתחלה דכיון דנמר ששודתיה לי חייב ביה ואין מעבירין על המצות : קא' עליהן משום עליהם
והוה שומר עליהם מקרבנם והוא משום עליהן : גירך תכסף קמא גורת פרי הגפן ותכסף דברכתא לאחר ברכת המזון גירך גורת פרי הגפן
כמו שהנו עושים : נמלך תנא על כל כוס וכוס אני נמלך שלא הייתי סבור לשתותו וכרי הוא כתחלת שתיה .בקלמידי דרב מסקינן בתלמידי עובדא
דמייתיקון דברכת המזון הוות הכסקה : תיתסר לנו למשתי פירש הרב אלפסי ז"ל דהא דאתר תיתסר לנו למשתי נלא ברכה וכיון דמזמו אמרו

נר מצות

הכו ונבריך תיתסר לנו למשתי כל שכן לאחר ברכת המזון נריכין לברך גורת פרי הגפן ואחרים בקנו לבי תיתסר תיסר לנו למשתי משום קנינות ברב' המזון קאמ' שלמורין לשקות אפילו בברכה עד שיברכו והתרכתי בזה בחדושים : דהא "שמשבר אחר הסנת קאמר רב יהו"ה וכנה הברכה אינה מפסקת כלומר שאין הנגלה מפסקת בין גורת פרי הגפן לשתייה ומכולהו קיבוסי לא מייתי ריתיה שאין הקדוש מפסיק בין גורת פרי הגפן לשתייה דהא פשטי ליה דבתלת ברכה היא אבל מיק"נה ליתיה הנגלה דהיא מילה אחרים מקשי אתהיתה נופת מהרי' דבתר' ברכה דמיין פתם עקר דעקיה ממשתי ותא"ב דכמו בידי לשתי אפילו אבי כל ברכת המזון עקירות וסלוק היא למה שלפניו : כי מני לאבולי קס שמעיה ואתליק תנוק' מברכת נגמ' מוכח דלאו אתקלי עובדא דאמיר ומר ושרא ורב אמי קיימא אלא אעובדא אחריני נגמ' לעיל מכח שובר' דר' יעקב בר אבא דעל לבי רבא : לא סבר לה מר לאבולי להנגלה אלמה מן המוכר משום לאברכינן גורת מאורה אתם נלטן רבוי לפי סברה מאורות יש בתור בלאיקת בברכות (דף נד) ומיהו דעבדיה אבולה מבני מבנרין בה : ומסוסיף לא יוסיף על שבע ה' הנגלות אסכתן בתורה ואם לא כדאיקת בגמרא : בין יום השביעי לו' ימי המעשה מעין הקיום הוא ומכאן דקדקו בתוספות שאין לומר בלתה הוגנתה בין ו' השביעי לשבת אלא אם כן קדם ימי המעשה אלא לחול בין תור לחתך ר' ישראל לבותי' דהא מוכח הכא דלא אמרי' בין יום השביעי לשבת ימי המעשה אלא משום דבעי למימר מעין הקיומה סמוך להקיומה ובלתה הוגנתה לא הוי מעקהיות' סברי הוקמין בתוגן הדעת הילכך י"ט שחל להיות אחר השבת דבעי למימר מעין סמוך להקיומה בין קדושת יום טוב הנגלה אמנם דלא בעי למימר בין יום השביעי לשבת ימי המעשה דהא לאו מעין הקיומה הוא ולכך לומר' דבסד' הנגלות הוא מוכה כדאמרי' בפ"ק דחולין (דף כ"ו) דהקש מעין הקיומה הוא אלא היא הנגלה בין קדם לחול אלא בבשיו נהנו לאמרו ואיסור דאיסור עשה אמשום הנגלה בין קדושת שבת לקדושת י"ט הנגלה אבל

לאחריהן כתקונה פי׳ הרי״ף ז״ל כגון פירות ויין ויש שתקשין על דברי מסקנא דתניא חברים שנכנסו לשתות יין ונקרו רגליהן והוריון לגוי׳ תדקתני עקרו מכלל דבדברים שבשטין ברכה לאחריהן כתקונן עכשיו אלמא יין נתי טשון ברכה לאחריו כתקונו וברוך הבפרים ר״ש בר״ר יוחנן בר״ר חסדא תשום דקשיא לו אם תפשה דתניא הר׳ יוחנן ר״ר יוחנן בר״ר יוחנן אומר לך ר׳ יוחנן אמר אלמא דתניא כי אתי מקום אחרי לך לך ר׳ יוחנן אמר לך ר׳ יוחנן אין לך כיוצא בה בכל התלמוד

תיובתא דמלבד דתניא כותיה דמסקנא הוא לומרת פשיט קשיש עליהם הדברים הללו : ו׳

ואני דעתי נוטה לדברי הרי״ף דאחר אין יין טשון ברכה לאחריו כתקונו ואם״ג דקתני בברייתא עקרו והוריון אמרי׳ כגונתא הוא מדקתני תאני עקרו מכלל דבדברים הטשונין ברכה לאחריהן כתקונן עכשיו׳ אלא לא אמרינן אבמון עקרוה מלאת בלי לבין קרנה הוא כגוזר מדקתני עקרו לגמרי לגמרי אחרן אלא לקרות אחרן כלה לו בלבת בנית הכנסת לו לבית מדרש בעצמה דעקרו לדבר מצוה אבל לדבר הרשות לא נשם לעקור מצ״פ שהניחו שם ונקו לו מלה אחרישנו דלית׳ מתשך ולא הדר לברוכי בדוכתיה אחת בדברי׳ שטשונין ברכה לאחריהן כתקונן עכשיו׳ ודתניא הכרי׳ שנכנסו לשתות יין ונקרו רגליהן והוריו לין נרוך לברך לין נשם עקירה לדבר מצוה ואחתא הכרי׳ יותן ותשתברא בדברי הרי״ף שהין לין טשון ברכה לאחריו כתקונו מדאחר ר׳ יוחנן ידי יין נתי יכלו ואחזרא ר׳ יוחנן לשתיה דא״ר יוחנן אחר שני יין ואחר שני מקד לין נרוך לברך ואחתיבוה מברייתא דתני׳ שני מקום נרוך לברך ומקום לא נרוך פתיבתא דגליהם הרב חסדא ותקנה לבריה בדברים שאינן טשונין ברכה לאחריהן כתקונן אלמא יין לין טשון ברכה לאחריהן כתקונן וה״ר אחא טורת בכירושא לבעמוד דכרי הכלו לאחרי טשון ברכה לאחריו כתקונו ולא נתיישבה דשתי בדברי ואין תנאי כותיה דר׳ יוחנן נרסינן כהא בריתא בתרתא דמסקנא כותלי אמרן לגו כיוצא בה בכל התלמוד אינהא דמקום אלא לא נאמר אמתא לגו לאחר מתא מיטנה שיתה מהגשמה ליד דבנן סמוכה מאחרי פתיחת התלמוד ונקבה בגמרא וכיון דעלתה לראשונים הוה דר׳ יוחנן בתיובתא לא חייש לה ורק״ל ברב ונחמן לאמרי תרויהו ידי יין לא יצאו וכסברא דתניא אבני מקום נרוך לברך ואם׳ בדברים שטשונין ברכה לאחריהן כתקונן ברכה אבל וכדפסק הרי״ף פ׳ מתניתא דרבנותא והוי יודע כל שנקרו רגליהם והלכו לשם למקום אחר ל״ם לא חזרו אל״ם חזרו לתקונן כל זמן אלא הניחו לא תולה אבני מקום ואפי׳ הניחו שם ונקו לו תולה אין לשם לכתחל׳ לעקור רגליהם אלא לדבר מצוה בדברי שטשונים ברכה לאחריהן כתקונן אחרן לגו כיוצא בזה בכל התלמוד ובמקום דמקומן אלא אין לגו אמר דבר מצוה דבדברי שטשונים

ואפבינן סילתי אפי' הבי נהגו העם לומר שלש
וק"ל בבי הא דמנהגא מילת' היא הילכך צריך
למימר שלש המבדיל בין קדש לחול ובין אור
לחשך ובין ישראל לכותי' אבל בין יום השביעי
לששת ימי המעשה מעין חתימה היא ולויתה
בכלל המעין מיחתם מאי חתים רב אמ' מקדש
ישראל ושמיא אמר המבדיל בין קדש לחול
והילכתא כשמואל דהא ליה עלה אביי ואתימ'
רב יוסף אהא דרב והלכתא אומר הבדלה
במוצאי שבתות ובמוצאי ימים טובי ובמוצאי
יום הכפרים ובמוצאי יום טוב לחולו של מועד
ובמוצאי שבת ליום טוב אבל לא במוצאי י"ט
לשבת גרסי' בשחיטת חולין בסוף פרק ראשון
א"ר זירא יום טוב שחל להיות באמצע שבת
אומ' המבדיל בין קודש לחול ובין אור לחשך
ובין ישראל לכותים ובין יום השביעי לששת ימי
המעשה מ"ט סדר הבדלות הוא פונה הגיא
לילי שבתות ולילי ימים טובים יש בהן קדושה
על הכוס ויש בהן הזכרה בברכת המזון רב
חיננא בר שלמיה ותלמידי דרב דהו יתבי
בסעודתא דהוה קאי עליידי רב המנונא סבא
אמרו לי' זיל עיין אי נגה ליומא ניפסוק ונקביעה
לשבתא אמ' להו לא צריכיתי למיקבעא דהיא
קבעה נפשה דרבי אמר רב כשם שהשבת
מקובעת ל"מעשר כך קובע' לקידו' פי' כל דבר
שאיכל ממנו בחול עראי ועדיין לא הוצי מינו
המעשר אסור לאכול ממנו בשבת אא אם כן
עישר מ"ט ביון דכתיב "וקראת לשבת עונג
ובעי' לענוגי לשבת במאכל ובמשת' איסתלק להו כל פירי מתורת עראי והוו
להו בשבת כמאן דאזמנינהו למיכל מינייהו בשבת בתורת קבע ואי עשרינהו
מבעוד יום מצי למיכל מינייהו בשבת ואי לא עשרינהו מבע' אמ' לעשרינהו
משחשיכה ואפילו ספק חשיכה ספק אינה חשיכה אין מעשרין את הידאי
ומאותה העת קבעתן השב' למעש' ואסור לאכול מהן באותה שבת מפני
שנקבעו למעשר וכן מספק חשיכה לספק אינה חשיכה קבעה שבת עצמה
לקידוש ולא צריכו למידק אי חשיכה אי לא חשיכ למיקבע משו' דהיא קבע'
נפשה דיאיל ובספק חשיכה ספק אינה חשיכה פריסו מפה וקדישו ותיד דור
לסעודתיכו סבור מינ' כשם שקובע' לקידוש ובעו למיפסק סעודה לקדישו כך
קובעת להבדלה ובעו למיפסק סעודה לאבדולי אמר להו רב עמרם הכי אמר
רב להבדלה אינה קובעת ותני מילי לענין מיפסק דלא פסיק לסעודתיה אבל
אתחולי בסעודה לא מתחיל ומיפסק נמי לא אמרן אא באבילה אבל בשתייה
פסיק ושתייה נמי לא אמרן אא בחמרא ושיכרא אבל מיא ליית לן בה דהא
רבנן דבי רב אשי לא הוו קפדי אמיא וכן הלכת' בעא מיניה רבינא מרב נחמן
בר יצחק מי שלא קידש "בערב שבת מהו שיקדיש כל היום כולו ומסקנא אמ'
רבא הלכת' טעם מקדש טעם מבדיל ומי שלא קידש בערב שבת מקדש והולך
כל היום כולו ומי שלא הבדיל במוצאי שבת מבדיל והולך כל היום כולו אבל
לא על האור מיהא שמעינן דאי לא אבדיל אכסא בלילה אף על גב דטעם
מצי לאבדולי למח' דאמרינן טעם מקדש טעם מבדיל והא דלא טעם
אמיגר מידי ובת טוות

הבדלות במוצאי שבת וכו' שמקדש המור לקדש קל אומר הבדלה מבל לא מוצאי י"ט לשבת דהוי מקדש קל לאמור: כוכ חזי לי נגה ליומא
בעיר אם לילה הוא לגמרי כדאמרינן ברים מבילה בתחריים דרב הונא קרו נגהי ומסתקרי לי תשלת תוכתי ומגיה ביכלי למיקבעיה ואחר לכו
לא לריכיהו שבת היא דקבעה תוכפסה בלומר אין אחם לריכין למהיין שלא לקבוע היום על מחשיבה לשבת קבעה אחנמיה בסיר קדם היום יבולין
לקובעה ולקדש בין שהוא בין בהמשות הכי אמר רב כשם שבשבת קובעת נמשר כך קובעת לקדוש היום כלומ' כשם שבשבת מקובעת למעשר מבעו' יום

ר"ש

ותמיבון סילתי ומטלטלין פיס
דקיים לתקן המדורה: ונטולתי שבת
לי"ט שהחמו' יולא והקל בכנם די"ט
שרי לעשות בו לוכך אוכל נפש ולא
למולתי י"ט לשבת לפי שהקל יולא
והחמור נכנס: כוכ יהבו בם מוחקן
בערב שבת והלריכו בה עד שחשך:
נפסיק בקרירת שולחן ונקבע
סעודתיכו לשם שבת: לא לריכו
בלל בקרירת שולחן כדי לפסיק
בין סעודת חול לסעודת שבת: שבת
היא קבעה סעודתה לעצמה: כשם
שקובע לעשר אפי' לחילת מילה
כדאמרינן בך קובעת לקידוש שאסו'
לטעום עד שיקדש אמת מהשחיכה
היא הוכנה אכילה שנייה מילי'
דסעודת שבת חסוב ונגדלה מסעודת
חול ודי לה בפריסת מפה וקידוש:
כך יפיחה קובעת להבדלה שאם
יוכנים בל השולחן והסבה נטולתי
שבת אמרי לאכול עד שיגדילו: ומכי
מילי דלהבדל אינ' קובע: לאחסוקי
סעודתה אבל לאחולי לא מתחילין
מחשיכה עד שיגדילו ומכי מילי
דלא מסתיקין לאכול אבל לשחייה
לאו דבר חכוב הוא מסתיקין: אבל
לא על האור שאין מברכין על האור
אלא נטולתי שבת אחולה ותחילת
בריאתו הוא שהאור נברא נטולתי
שבת: על האור הוא מאורי אלא:
נבת

ר"ר לכנס

ר"ר לכנס

ר"ר לכנס

תורת אור

רש"י

וכת טוות ולמחר אבדיל וטעם מידי לאו משום דאי טעים מידי לא מצי לאבדולי דהא דעבד הכי אא משום דאסור לאדם שיטעום כלום קודם שיבדיל הוא דעבד הכי לא שנא בלילא ולא שנא ביממא דאמרי ליה מר יוקא ומר קשישא ברידה דרב חסדא דרב אשי זימנין סגיאין הוה איקלע אמימר לאתרין ולא הוה לן חמרא ואיתינא ליה שיכרא ולא אבדיל וכת טוות למחר טרחנ'ואיתינ ליה חמרא ואבדיל וטעם מידי ש"מ תלת ש"מ אסור לו לאדם שיטעום כלום קודם שיבדיל וש"מ המבדיל בתפלה צריך שיבדיל על הכוס וש"מ מי שלא הבדיל במוצאי שבת (א) מבדיל והולך כל השבת כולו לשנה אחרת אקלע לאתרין ולא הוה לן חמרא ואיתינא ליה שיכרא ואבדיל ומעיקרא הוא אבדיל וטעים מידי ולא מחייב למיתב בתענית עד דמשכח חמרא ושיכרא היכא דלא אשכח במוצאי שבת וכת טוות ולמחר טרח ולא אשכח איכל וכי מיטרמי ליה עד סוף יום ג' אבדיל אכל לא על דאור ת"ר

מתות כ"ה

זכור את יום השבת לקדשו זכרהו על היין אין לי אלא ביום בלילה מנין ת"ל זכור את יום השבת תנא מהדר אליליא ונתיב ליה קרא ליממא ועוד עיקר קידושא בלילא הוא אלא אימא זכור את יום השבת לקדשו זכרהו על היין בכניסתו אין לי אלא ביום מנין ת"ל זכור את יום ביום מאי אוכר א"ר יהודה בורא פרי הגפן רב אשי איקלע למחוז אמרי ליה ליקדיש לן מר קידוש' רבה אמר מאי קידושא רבה מברי כל היכא דאיכא ברכה בפ"ה ברישא בורא פרי הגפן ואגיד ביה חזייה גברא סבא

מקלע ג

נרקא נהרין ושתי ליה קרי אנפשיה "ההכם עיניו בראשו אמר רב ברונ' אמר רב נטל ידיו לא יקדש וכן אמר רב אדא בר אהבה אמ' רב נטל ידיו לא יקדש אמר לרי רב יצחק בר שמואל בר מרתא אכתי לא נח נפשיה דרב "שבקינן לשמעתיה זמנין סגיאין דהוה קאיכנא קמיה דרב זימנין דהוה חביבא ליה ריבא מקדש אריבת' ווימנין דהוה חביבא ליה חמרא מקדש אחמרא אמא

מיקן

בחביבותא תליא מילתא ולאי בנטילה תליא מילתא וכן הילכתא ת"ר

ומה בנגיעה אין לא מכוח יום מרוח מבחוץ ליל הכמים לעשות ביום זכר לקידוש והיינו בורא פרי הגפן וקו לא שיעת התחלת קידוש של ליל ושל מלאי שלין אומרי שיר אלא על היין בין שמברכין על היין התלה אלא כדרך אחר פסיחות הוי בעין שבת ושיהה הוי בעין שבת ומה שבת אלא מדרבנן לא ראו לאחרוך בו יוכר כדי אלא לאמרו לקידוש' רבא לבנוו לפי שאינו עיקר קידוש של ליל הוצר שיעורים בתרגיל לאמרו בפרק ר"מ בין דהקיומו הבנו בעין קידוש לוכפר אלא ביום לעשות קודם שיקדש ולוכפר אלא ביום אלא מקום שלו' ולא בתנו הר"ם בתו"ל בפרק כ"ט מהלכות שבת אבל הרא"ש ז"ל הסיגו ולמר לבנין דהלי קידוש מדרבנן בעלמא הוא מוחר לעשות קודם שיקדש לא אמרו אלא בקידוש שלילה: ואגיד' ביה אחרוך בו לרעת אם יסרבה אחר מהם לאמרו ובכך יבין סגורת פרי הגפן רגילין לוחר וקו לא אם אם לא בן הוה אמר לרם קידוש בהול של ליל במנהגם: חוייה להבנה בבא הה בגחין ובאו מהא מעמא דאלי דהבנו דברכה לבל בום וגום נאו חוזאה הוה בבא לא בגר לחבי מבום דבהיבו בוה יקרא על הבקיה ליה בלבד: נט' ידיו לא יקדש פרש"י ז"ל לא יקדש הוא כדי שלא יסיח דעתו ויגרוך לעשות ויבו פעם שנים והחינן ליה מדרב דהוה מקדש פריסה' ובולחי דבום מבי ידיה מבסיסין בין נטילה ידים לנטילה ידים ואע"ב דאיכא למיחי לדוקא במקדש בל הפת הוא ולא הוי פסקה לפי שפסק לבמיו והעבו לאחר מוד לאחר קידוש אבל כי מקדש אחמרא הוי הפסק אמי' הכי בין דהלמודא לא דחי הכי אבן לא מבלגין ביניהם ומיהו לבתחלה מקדשין ואח"כ נוטלין כב"ה לאמרין בפרק אלו הנדרים (ד נב) דחוקן לנטילת ידים ובאמרי אם אוחה ובאמרי אם אוחה לא אמרה דלא מבלגין בין מקדש לריפקה למקדש אחמרא רב הוכי בבר אחבה"ה והוי מבי ידיה מעיקרא ואיפסר דמשום הבינתא דריפקה הוה עביד הכי אמ"ב לא מקיים מלות נטילה מן הבינחר ומיהו מינה ילפינן לאמ"ב דמקדש ליה למשתה ידיה מד בחר קידוש בב"ה מיהו אי מסח ידיה מבוקרא אסור אבי לקדוש ולא הוי היסח הדעת ואם לקדוש ולא הוי הפסק ר"ל אלמלי טעם אינו מקדש ולא זה מנטל ידיו בלה בדפיהו מקדש לאחילה ובולל בקדוש הוום ואם מקדש אם אין מקדש עשם מבדיל לא ס"ל לבת מעבתא בבין דאסור לקדושי אריפקה אין זה בבולל בקדוש הוום ומקדש אל

תני רבנן אין מקדשין אא"ל על היין ואין מברכין
אא"ל על היין ואין אומרי' שירה אא"ל על היין אמו
אשיכרא ואמיא מי לא מברכין שהבל אא"ל אמ'
אביי הכי קתני אין אומרים הבא כוס של ברכה לברך אא"ל על היין אבל
אשיכרא ולא ודכי מילי דלא קבע סעודה עילויה אבל קבע עילויה לירק רן
בה אמר רב הונא וכן תאני גידול דמן נרש המקדש ומעם מרא לונמין יצא
ואם לאו לא יצא וכסא דטעם לי בפומיה לא מיבעי ליה לברוכי עליה ברכת
המזון ולא למימר עליה קידושא ואבדלתא דאמר מר מעמי פגמו : גרסינן
בפרק המוכר פירות לחבירו אמר מר זוטרא בר טוביה אמר רב אין אומרי
קדוש היום אלא על היין הראוי לנסך על גבי המזבח לאפוקי שריחי רע
ולאפוקי כעורה ואע"ג דעברי במסגנת אפי' הכי פסיל משום הקריבהו נא
לפחתך אבל יין מגתו מקדשין עליו דתניא ר"ח יין מגתו לא יביא ואם הביא
כשר וכיון דאם הביא כשר אגן אפי' לכתחלה מקדשינן עליה דאמר רבא
סוחט אדם אשכול של ענבים ואומ' עליו קדוש היום ויין מוזג נמי אחשיבי
אחשביה דא"ר יוסי בר הנינא מודים חכמים לר' אליעזר בכוס של ברכ' שאין
מברכין עליו עד שיתן לתוכו מים הילכך מקדשין עליו : ויין

רש"י

אין אומרים הבא כוס של ברכה ברכת המזון : מעבל

מהדשין אלא על היין לאו למשמעי שיכרא אבל קבע עילויה ליה לן בה אשיכרא אחרי אבל אמיא לא אמר' קבע עילויה לא אמר הכא כלום הוא וסיינו לישנא דקאמר קבע עילוייהו ולא אמר קבע סעודה עילויה דוקא לענין ברכת המזון דמעלי כי קבע עילוייהו ושיכרא נמי דמעלי כי קבע סעודה עילויה דוקא לענין ברכת המזון אבל לענין קדוש אפי' הכי מקדשין עליו דקא מ"ל אחרי דמקדשין אלא על היין דראוי לנסך לענין המזבח דקדוש אפשר בפת אבל בהבדלה ובברכת המזון שאי אפשר בפת אחרינו בהבדלה כל היכא דהוי חמר מדינה וברכת המזון כל היכא דהוי חמר מדינה

ג' מעות

אביי הכי קתני אין אומרים הבא כוס של ברכה לברך אא"ל על היין אבל אשיכרא ולא ודכי מילי דלא קבע סעודה עילויה אבל קבע עילויה לירק רן בה אמר רב הונא וכן תאני גידול דמן נרש המקדש ומעם מרא לונמין יצא ואם לאו לא יצא וכסא דטעם לי בפומיה לא מיבעי ליה לברוכי עליה ברכת המזון ולא למימר עליה קידושא ואבדלתא דאמר מר מעמי פגמו : גרסינן בפרק המוכר פירות לחבירו אמר מר זוטרא בר טוביה אמר רב אין אומרי קדוש היום אלא על היין הראוי לנסך על גבי המזבח לאפוקי שריחי רע ולאפוקי כעורה ואע"ג דעברי במסגנת אפי' הכי פסיל משום הקריבהו נא לפחתך אבל יין מגתו מקדשין עליו דתניא ר"ח יין מגתו לא יביא ואם הביא כשר וכיון דאם הביא כשר אגן אפי' לכתחלה מקדשינן עליה דאמר רבא סוחט אדם אשכול של ענבים ואומ' עליו קדוש היום ויין מוזג נמי אחשיבי אחשביה דא"ר יוסי בר הנינא מודים חכמים לר' אליעזר בכוס של ברכ' שאין מברכין עליו עד שיתן לתוכו מים הילכך מקדשין עליו : ויין

ג' בחקדש אם שעם מלא לונמין יצא. ואם לאו לא יצא לחתר מן המזבח אלא לונמין יצאו כולן. ודי קידוש כולו רלוי לומ' בכל ברכ' המזון כוס וברחה בעיני מה"ל אלא לונמין אלא ברי שיסלקנו לגר אחר ונר' בחלא מוגרא בחו שאמרו לענין יין דסתרי רוב. דכם הילכך אקידוש דסמא דאמר מכדי שיסלקנו בעינן שישעה נמי דכם. ומקשה בכו' ברחמנא וכל ברכה כשמקבא כוס ברכה שיעור ושיעור כוס רביעי לא יין מזוג. אבל מלא מלא דוחק ושיעור מדמו לעבוא. ל' אבנים. ואמרי אחרי אבנים. ואמרי אחרי אבנים. ומנהל. ורחוי לסקיר של כוסות כשעים. שמעתו מחמת שלא לפרים אבל אלא לכבדיל. בלוי ולא לברך עליו ברכה ומכוסל נמי הכשל מכניחו וכדקבן בפרק בתרא דתרומות אין מנסלין יין של תרומה אפי' מחמיעה ור' יהודה מתיר אפי' מחמיעה ודא דלמסלו לגבי נסוך אינו אלא אפני נשתנו מבריוקן ואין דרשין בכם ונסכים מה כנם שלא נשתנה ובריוקן אף נסכים שלא נשתנו ובריוקן בפרק אני דבטוחה (דף ז) אבל אילו כיון שלא נשתנו לגרישוקא דאדרבא הטיבו נשוייהן מקדשין עליהן אבל הר"ם בתו"ל כתב בבר' הטשה ובשרים מהלכות מנה שאין מקדשין על המבושל ומשמיה דרב נחמן ז"ל אמרו דלא אמר לחשוטי מבושל דמשום דמבושל לאו מקדש בלמוד לומעיעו שאף בורא מרי מבון אין מבדרכין עליו ואין וכן כתב רש"י ז"ל אמרו בירושלמי מבשר דרבי אמרי עליו פסולים יוצאין בין מבושל ובדרי אמרי' על בוש ראשון קדוש הוים ומשם מינה שמקדשין עליו ואין לריך לומר שמברכין עליו שנפל לקוטו מבשר דבש אמ"ר פ שאות מסל לגבי מוגה כיון שאינו פסול מפני גריעות שנו מקדשין עליו ורחיה עוד לדבר מדאמרי' בנסחים מהו לנאם נקונדישון מן מה דתני בר קפרא קונדישון כיון הלא אמרה יוצאין בקונדישון ואוסרם בהבלה שקונדישון יש בו דבש דאמרי' ריש בו דבש ומלבנין ומכר כתב הרב המגיד בזה שהי דעות בפרק המוכר ומן דעת הראב"ד ז"ל בהסגות יין יביא דבריו הסך נסך שכר וכו' מילי דמשכר ואם הביא כשר דעבוכא לא בקיב לי נמי הסך נסך שכר לה' מ"מ ובין לנסכים כשר בדיעבד לגבי קידוש אמרי' לכתחלה מדי דלא המיר קדוש בנסוך ואמר רבא שהוא אסבול של ענבים ואומר עליו קדוש הוים בלומר וכי קיחא דאמר הקדוש בנסוך ליחא דבא אמר ומו' לומא מקדשין עליו [לכתחיל] דלא המיר קדוש בנסוך ויין מזוג נמי אמ"ב דלמנין נסכי' פסל דאינו בגבל שכר ונסכרי דרים לה הכי אסכרו יין רבנים סדין יין אחר מנסך ולא המזוג לענין קדוש עליו עלויה דהא אמר ר' יוסי בר הנינא ומו' : בודרים הבמים לר"ח בכוס של ברכה שאין מברכין עליו מר שיהן לתוכו מים פלוגתיהו בפרק שלשה אכלו (דף נב) דרבנן סברי דמברכין אין הי בורא מרי הנבן דהסוס הוא ור' אליעזר סבר דאין מברכין עליו בורא מרי הנבן אלא אם כן נתן לתוכו מים ואמרי' דמודים חכמים לר' אליעזר בכוס של ברכה שאין מברכין עליו אלא אם אין מברכין אם בתוכו מים ואם אמרו שמברכין בכוס של ברכה הי ומו' קירן רח"ם ז"ל דהי לאו דוקא דאף מוזג ולא מוזג קרי הי ומכי אמרת בפרק בן סורר ומורה (דף ע) ואחרים אמרו שמריך שיהא הי בכוס עד שיגרך ברכת האדון ואין מוחנין כי מים בגרכת האדון עליו מים הם"ו ז"ל מי' דהי דנמינן בכוס של ברכה היינו שיהא הי בכוס ואם"כ ומוזגו ואחרים פירשו דבר הכלי דאמר שיהא שלם ולא שבור ומינו הי שמירוסו שלם בדאמרינן במסכת מכות (דף יז) רסק ע' נמלים ו"ל' הי ואינו נוח לי מדאמרינן בפרק שלש אכלו דהי נגרכת האדון נותן עליו מים : גרסי' בפ' המוכר פירות (דף מו) אמר הירדיאן מהו אמר ליה אל הרא יין כי יהאדם פירוש לענין קדוש קא מבעי ליה אי נמי לקדוש אלא לנסכים אבל ליכא לאוסרם אלמוד קאמר ליה דאם כן הוה ליה למימר ולכין לכשיש ליה מאל הרא יין כי יהאדם שמע מינה דאמר אמר דאין בסוד לקדוש ואם הקאמר הכי אמינא דבסוד לא קנינא ליה אלא בבבל אמר ליה אל הרא יין כי יהאדם מכלל דאמר דבבל אמר ליה אל הרא יין כי יהאדם ומתי קא מבעיא ליה אלא לאוסרם בלבד נמי הוא דבעי ליה דאמר ליה אל הרא יין כי יהאדם אמר ליה אל הרא יין כי יהאדם אמר ליה אל הרא יין כי יהאדם א

ערב שבת

יין של מרתף פירוש יין שלא נגלה ולא לאיתם שמא יין קוסס הוא כלומר דריחיה חלא ושעמיה חמרא דלא חוים בהדי כתיקתא כתם בחרתף של יין שמקבל עליו כשרה קוסחים לשלה ולא הוה צריך הרב אלפסי ז"ל להגיה בהלכותיו יין של מרתף דהא לאפלו ולאי ריחיה חלא ושעמיה חמרא מקדשין עליו כמו שכתיב ז"ל בהלכותיו בסמוך חלא משום יין של מוקים לתייב דקרויהו סמיכי להדדי בגמרא יין המכר בחנות ושעמיה חמרא וריחיה חלא : הבונה לא תניה לדלוק לא ריח של יין היא כדי שיהא מקרן ממנה תניות לחרות כפי מה שיתקה מהן בכל יום ולא שיעול ממנה כלום אלא שאומר שקרומה קטן בקוסם ובריך שיגיין מרוים בפיה לו בשוליה לאי לא לא לאמר לאמר לתוכה לא לאמר כלום וכיני אמרינן בהדיה נמעטרות בל שלשה ימים לכם לשנים לאדי דמים כ' כרתונים ולאי יין וכל מה שפסרי עליה בתוך אוכן שלשה ימים הוי מתוקן ואם תמלא לומ' בקר טעמא תולמן [ובקר] דשעמיה עיקר כלו' לאחר עם פלוק ידו הוי ריחיה חלא ושעמיה חמר' כלות שמשמו מקחיל להחמין אינו נגש אומן נמו' בריחא ושעמ' עד שלשה ימים מבלן ולילך ספק אם כשפרים עליה היה כבר זו הומן ונמצא מורם מן הומן על היין והוא ליה ממון על שלינו מינו לעניין הרומה לכולי עלמא קרי מיני ניכנו ולקש"ג דפליג ר' יהושע בן לוי אמר ריחיה חלא ושעמיה חמרא ולא ידע כמאן מיניכו קא פשיט רב יוסף משום דמקניתן לאיתיקון לאיכא

רבינו נסים ערבי פסחים פרק המישי

והשתא דאיתמר הכי ואיתמר הכי כולהו נמי היסמה ותע"ב דנעלמא ה"נ אומכא דכל מסקא דרבנן לקולא הכא כיון דלאומילתא לשרתא מיא מנדינן לרוחא דמילתא כך פירש ז"ל ולי נראה דעל בר הך [בעי] למיפבד היסמה בגוליה לאי ניהיל לקולא אהני עמי מהני ואי נקיל בקרבנו לא מיעיקרא מלה היסמה לגמרי : **פרקדן** לא שמיה היסמה מוכח בפרק המוכר את הספינה (דף עד:) שהוכיח על ערמו נקרא פרקדן דאמרינן הסם נגי מיתי מדגר דהוו גנו אפרקיד והוה עבר עייעא כי רבינא גמלא קומי רבינא מיהו אבגר שהוכיח על פרקדן ונהרויהו לאיתיה לעשמא שמא יקדים קנה לעשה היסמה יפין לא שמיה הסמה שפרי צריך לאכול כיומו ולא עוד וכו' אפרקדן קאי : אבה אינה צריכ' הסבה לפי שמשמשת לבעלה :

שאף הן היו באותו הגם פירשו בספק בלוח' בספק סנגה ודבוותי' אמרי' בני חגוב' ומבלה דהוק' מפאי שעמא הא לאי אבי פטורות דהוא לה מנו' עשה שהוזן ברמה וכי היכי דבלאוריה' פטור הכי נמי בדרבנן דכל דקקון רבנן כגון דאוריתא קקון : כד' מוינה כוס יפה הייגו כוס של ברכת המזון וקרי ליה כוס יפה משום לי' דברים נאמרו בכוס של ברכה בלאוק' בפר' שלם שאבלו (דף נג) ושיעורו רובע רביעית לוג יין הי כדי שיעורו ויעמד על רביעית דכל אחדת דלא דרי על

שתאן הי בלא מזון ולא וכגון שיש בכל כוס רביעית לוג דבעליר מרביעית לא בלו' הוא דכי היכי דבמזון בעי' רביעית הכי נמי בדרבנן דכל דקקון רבנן כגון דאוריתא קקון : כד' מוינה כוס יפה הייגו כוס של ברכת המזון וקרי ליה כוס יפה משום לי' דברים נאמרו בכוס של ברכה בלאוק' בפר' שלם שאבלו (דף נג) ושיעורו רובע רביעית לוג יין הי כדי שיעורו ויעמד על רביעית דכל אחדת דלא דרי על

הוא הי בלא מזון ולא וכגון שיש בכל כוס רביעית לוג דבעליר מרביעית לא בלו' הוא דכי היכי דבמזון בעי' רביעית הכי נמי בדרבנן דכל דקקון רבנן כגון דאוריתא קקון : כד' מוינה כוס יפה הייגו כוס של ברכת המזון וקרי ליה כוס יפה משום לי' דברים נאמרו בכוס של ברכה בלאוק' בפר' שלם שאבלו (דף נג) ושיעורו רובע רביעית לוג יין הי כדי שיעורו ויעמד על רביעית דכל אחדת דלא דרי על

הדושי אנשי שם א כרן שפירא

ר"ש

והשת' דאיתמר הכי ואיתמ' הכי כולהו צריכי הסיבה פרקדן לא שמיה הסיבה ' הסיבת ימין לאו שמי' הסיבה ולא עוד אלא שמא יקדי' קנה לושט ואתי לידי סכנה אשה אינה צריכה הסיבה ואם אשה חשובה היא צריכה הסיבה בן אצל אביו צריך הסיב' תלמיד אצל רבו מאי ת"ש דאמ' אביי כי הוינן בי מר הוה זגינן אבירכי דהדדי כי אתאן לבי רב יוסף אמר לן לא צריכיתו דמורא רבך במורא שמי' איביא לרו שמש מאי ואסיקנא דצריך הסיב' א"ר ירושע בן לוי נשים חייבות בארבע כוסות הללו שאף שאף הן היו באותו הגם : אמר רב יהודה אמ' שמואל ד' כוסות הללו צריך שיהא בהן כדי מזונת כוס יפה : שתאן חי יצא ידי ד' כוסי' ולא יצא ידי חירות שתאן בבת אחת יצא ידי חירו' ולא יצא ידי ארבע כוסות השקה מהן לבניו ולבני ביתו יצא אמר רב נחמן בר יצחק והוא דשתי רובה דכסא : ת"ר ד' כוסות הללו צריך שיהא בהם כדי רביעית אחד אנשים וא'נשים ואחד תינוקות אמר ר' יהודה וכי מה תעלה לתינוקות ביין אלא מחלק להם קליו ואגוזים כדי שישאלו תניא אמרו עליו על ר' טרפון שהיה מחלק קליות ואגוזים בערבי פסחים לתינוקות כדי שישאלו תניא ר אליעזר הגדול אומר חוטפין מצה בלילי פסחי' בשביל התינוקי' שלא יישנו וערבי יום הכפורים כדי שיאכילו את בניהם : ת"ר חייב אדם לשמח את ביתו ברגל שנא' ושמחת בחגך אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך ובמה משמחן ר' יהודה אומר אנשים בראוי להם ונשים בראוי להם אנשי בראוי להן יין ונשים בראוי להן במאי תני רב יוסף בבבל בבגדי צבעונין בארץ ישראל בבגדי פשתן המגוהצים אמ' ר' יצחק קיסטא דמירית דהוות בצפורי היא הות לוגא למקדש ובה משערין רביעי לפסח א"ר יוחנן תמניתא קמיית דהות בטברי הוה יתירא על דא רביע' ובה משערין רביעית לפסח אמר רב חסדא רביעי של תורה אצבעיי על אצבעיים ברוחאצבעיי וחצי אצבע ותומש אצבע ובגודל כדתניא ורחץ את בשרו

במים

אורהאור

פרקדן שו' על ערמו ופניו למעל' : שמא יקדים לפרקדן קאי שמרוך שנתרחו שהה לאחריו כוכב הסוחט את מי הקב' נפקא ומתבולל למעל' והקנה פוטט לאמלה ומתכל נכנס לתוכו ונחנק : הוה זגינן נשבעין אמרבי בל אחד על דרך הנדרו שלא הן היו באותו הגם בדאמרי' ממסכ' סוטה שנשכר נבי לרקנין שבאותו הדור נבאלו וכן נבי מקרא מגילה אמריק הבי ומשו דע"י אסתר היה וכן בני נר הגוב ע"י מרי ויהודי' : כוס יפה כוס ברכת המזון ושיעורו רובע[רביעית]לוג שהוא רביעי' הקב כדי שיעורו ויעמד על רביעית הקב הכל המרת דלא דרי על הד הלת מיה לאו המרת הוא : שאתן חי אלא מזון במים : בבת אחת עירבה אחרבעה לאוך אחד לא יצא ידי חירות בלומר אלא קיים מלוה אלימה : ואחד הקיטוקן שבא הם נגאלו : וכי מה תועלת יש לתינוקו' הלא הם פטורי מן המצו' וקליות קלי מחישין יצאי שהרי חדש בדיין אסור בגיל ראשון של פסח ומקומות יש שמיבאין הטים ישנים על אחור ואוכלים אוקה עם אגוזי' בגיטה שבוה : חוטפין מצה מבניהן הקרבה בשביל התינוקות שיאלו"מ חוטפין מצה אוכלי מהר מהר ולי נרא' חוטפין מצה מאלקין הקרבה ומצה מיד הקיטוקן בדי שלא יאכלו הרבה ויהיו יצאי בהר לשמא' הקיטוקן הישן אחר אכילתו ואם לא אמר מה מלה

ר"ש : קיסטא דמרוייש מירה עקרה שאוכרין בה המוריים : תמניתא קלמיתא מארבע שיקה בר בעבורי' איקה יקירה על המניתא ר.יחא ריבעא ובה משערין : שהיו מאלקין אוקה לתוך אוקה של עכשיו בר שיקה אל לה אוקה אשר בקדמיתא הוא רביעית : רביעית של תורה בגון רביעית יין לגויר מתן שיר ורביעית שתן לרקיקין דה של מת : מי מעלא ברוח אלבעיים ברוח חצי אלבע ותחתם אלבע בגודל שיש בעבה ר' אלבעות מהן : אמה על אמה ברוח שלשה מחזיקין ארבעים סאה והוק בתחתון האבות בשעור ראוי אבות :

חוטפין מצה מסלקין את הקערה ואת הלחם מיד הקיטוקות בדי שלא יאכלו הרבה ויהנו שבר הרבה של תינוקות ומה מצה חוטפין מצה לתינוקות כדי שלא יפלו ישני' : **קיסטא** המוריים מדה שמוכרין בה המוריים [מדה] קטנה [שמשה] המנתה הוא יתירא על דא המנתה דהשתא רביעית ובה משערין רביעית לפסח אמר רב חסדא רביעי של תורה אצבעיי על אצבעיים ברוחאצבעיי וחצי אצבע ותומש אצבע ובגודל כדתניא ורחץ את בשרו לן מקרא ובגון רביעית שתן לרקיקי נזיר לאיכא דליף לה מקרא בנגזרה : **אצבעיים** על אצבעיים ברוח ר' אמה בכלי שהוא אמות לעשרים הלקים יהיה כל הלך מהם י"ח תומשי אצבע שהרי בשלשה אמות לעשרים הלקים יהיה כל הלך מהם י"ח תומשי אצבע ובכל שפה ד' תומשים [יניע לי"ח שפחים ב"ג אצבעות עשרן ב"ם תומשין עין בפי' רש"ורשב"ם] נמצא הלך העשרים י"ח תומשי אצבע אמה"ב נמצא הלך הי"ח תומשים הרובע נשאר י"ג תומשי אצבע וחצי וחומש שהן אצבעיים וחצי אצבע וחומש אצבע וכן נעשה מן המים עשרים הלקים יהיה הלך ג' אמה על אמה הוו שלשה עשרים על שלשה עשרים שהם בתשבורה ל"ן עשרים נמצא לוג לכל עשרה ורובע העשרה שהוא אצבעיים יחויה רביעית הלוג ומאחר שלמדנו שעשרה על עשרה אצבעיים וחצי אצבע וחומש אצבע מחויה לוג והוא רובע הקב נמדנו שחמש' רביעיות הקב שחויה הקב שיעורם ה' עשרים בתשבורה וה' בכלי שתרנו ג' עשרים וחצי ורחבו עשרים הם ל' עשרים בתשבורה וחצי עשרה על פני ב' עשרים הוא עשרה שלם נמצאו ה' עשרים ויהיה רוחב הכלי אלבעיים וחצי אלבע וחומש אלבע :

לא

לא יאכל הרי זו' דזוגות חייבי' לכשפיס כדאיתא בגמרא כיס של ברכה מצטרף לעונה לבעל זוג שתי כוסות הראשונים ואינו מצטרף לרביעה
להשלים זוג עם הרביעי שלאחריו : רבינא אמר כל אחד ואחד מצוה בפני עצמו "מ מד"כוסות תקנו חכמים מ"מ בכל אחד
ואחד קבעו מצוה בפני עצמה : כתב הרב אלפסי ז"ל דכיון דכל אחד ואחד מצוה בפני עצמה לענין ברכה ממי צריך לברוכי נפ"ה אבל כסף וכסף למה
הרב ז"ל ענין הברכה אמה שאמר לענין זוגות לפי שהן סוין בדין נמלך שהרי נמלך אין בו משום זוגות ונמלך ממי קונים ברכ' אחרת הילכך כיון דחזי

ר מעוה

להכי כסי לא מצטרפין דלהוי זוגות אלא לא מיתסתי אהדדי ומה כנמל' הילכך כל אחד קונים ברכה לעצמו ולמדה שהר הרב מדלאמר בפ' כסוי הדם (דף פו) בני הא דאמר רבי יהודה שתא חיה יכסה ואחר יטיל בן סוף ואמרי' עלה ומורו ר' יהודה לענין ברכה שאינו מברך אלא מברכה אחת אמר ליה רבינא לרב אחא בריה דרבא לרב אשי מאי שנא מדרב ברונא ורב חנגל תלמידי דרב דהוו יתבי בסעודתא וקאי עליידו רב ייבא סבא ואמרו ליה הב ונבריך והדר אמרי לי' הב ונישתי אמר להו רב ייבא סבא הבי אמר רב כיון דאמרתי הב ונבריך איתסר לכו למישתי חמרא ואהדרו ליה הבי השתא דתם מישתא ברוכי

רש"י

לא יאכל הרי מצו' סכנה של זוגות : מצטרף לעונה אם שתה כבר זוגות כוס של ברכ' מנגל [ואינו מצטר'] לרבעה ואם שתה אח' אינו מצטרף לעשו' זוגות: נהדי

במי מקוה את כל בשרו במים שכל גופו עולה בהן ובמה הן אמה על אמה ברום שלש אמות ושיערו חכמים מי מקוה ארבעים סאה פירוש רביעית של תורה ביצה ומחצה והלוג ד' רביעיו' שהן שש ביצים ומנא לן דלוגא ארבע רביעתא הוה (א) דתנן הין וחצי הין ושלישי' הין ורביעית הין לוג וחצי לוג ושלישית לוג ורביעית לוג אלמא לוגא ארבע רביעתא הוי הין שנים עשר לוג דכתיב זה וזה בגימטריא תריסר לוגי הוו נמצא הין ארבעי' ושמונה רביעיו' שהן שבעי' ושנים ביצים קב ארבעה לוגין שהן ששה עשר רביעיות שהן ארבע' ועשרים ביצים ומנא לן דקבא ארבעה לוגי הוי דתנן הלל אומר מארבע' הין מים שאובין פוסלין את המקוה שחייב אדם לומר ברשון רבו ובמה הין שני עשר לוג : שמאי אומר תשעה קבין שהן ששה ושלשים לוג אלמא קבא ארבעה לוגי הוי הכא ששת קבין שהן שני הינין שהן עשרי' וארבע לוגים שהן תשעי' וששה רביעיות שהם מאה וארבעים וארבע' ביצים האיפה שלש סאין שהן שמנה עשר קב שהן ששה הינין שהן שבעי' ושנים לוג שהם מאתי' ושמונים ושמונה רביעיות שהן ארבע' מאות ושלשי' ושנים ביצים שיעור הלה עומר שהוא עשירית האיפה שהוא ארבעים ושלש בצים ותומש ביצה וכן למצה רביעית של תורה אצבעיים על אצבעיי' וכו' שיערו חכמים מי מקוה ארבעי' סאה הסאה ששת קבין הקב ארבעה לוגין הלוג ארבע רביעיות אמה ששה טפחים טפח ארבעה אצבעו' בגודל אמה על אמה ברום שלש אמות ארבעי' סאות חציין אמה על אמה ברום אמה ומחצה דהיה תשעה טפחים עשרים סאה חציין אמה על אמה ברום שלשה רביעיות אמה שהם ארבעה טפחים ומחצה עשר סאין חציין אמה על חצי אמה ברום ארבעה טפחים ומחצה חמש סאין חציין חצי אמה על חצי אמה ברום ארבעה טפחים ומחצה שתי סאין ומחצה שהן חמש עשרה קבין נמצאו שרש טפחים על שלש טפחים ברום ארבע טפחים ומחצה חמש עשרה קב חציין שלשה טפחים ברום *שני טפחים ורבע שבעה קבין ומחצה חציין ג' טפחים על [שלשה טפחים] ברום שני טפחים ורובע ארבע קבין פחות רביע קב שהן חמשה עשר לוגין חציין טפח ומחצה על טפח ומחצ' ברום שני טפחי' ורובע שבע לוגין ומחצ' נמצאו ששה אצבעות [על ששה אצבעות] ברום ט' אצבעות שבעה לוגין ומחצה חציין שש אצבעות על ג' אצבעות ברום תשעה אצבעות ארבע לוגין פחות רביע לוג שהן חמש עשרה רביעיות וכמה הן שש אצבעות על שלש ברום תשעה מאה וששים ושנים אצבעות נמצאו מאה וששים ושנים אצבעות חמש עשרה רביעיות לכל רביעית אחד עשרה אצבעות חסר חומש שהן חשבון אצבעיים על אצבעיים ברום אצבעיים וחצי אצבע וחומ' אצבע בשובר וזה חשבון שיבור אצבעיים על אצבעיים הרי ארבעה ברום אצבעיים נמצא הכל שמונה וכשאתה מוסיף חצי אצבע על ארבע' הרי שתי אצבעות ויש בידיך שמונה הרי עשרה ועוד חומש על ארבעה הרי אחד פחות חומש ובידך עשרה הרי אחד עשר אצבעות פחות חומש והן רביעית נמצא רביעית של תורה אצבעיים על אצבעיי' ברום אצבעיי' וחצי אצבע וחומש אצבע לא פחות ולא יותר : ולא יפחתו לו מארבע כוסות של יין ואפילו מן התמחוי היכי קיימי רבנן ומתקני מילתא דאתי בה לידי סכנה ותתניא לא יאכל אדם תרי ולא ישתה תרי אמר רב נחמן בר יצחק אמר קרא ליל שמורים הוא ליי' לילה המשומר ובא מן המזיקים רבא אמר כוס של ברכה מצטרף לטובה ואין מצטרף לרעה רבינא אמר כל אחד ואח' מצוה בפני עצמו הוא ואמרי רבואתא הואיל וכל אחד ואחד מצוה בפני עצמו הוא ברכינן בפ"ה אכל כסא וכסא : ומסייעי להאי סברא מיהא דתנן שתה מאה חיה במקום אחד כסוי אחד לכולן מאה עופות במקום אחד כסוי אחר לכולן ר' יהודה אומר שתה חיה יכסה ואחר כך ישתוט העוף ואמרינן עלה אמר ר' יוחנן מודה רבי יהודה לענין ברכה שאין מברך אלא ברכה אחת אמר ליה רבינא לרב אחא בריה דרבא לרב אשי מאי שנא מדרב ברונא ורב חנגל תלמידי דרב דהוו יתבי בסעודתא וקאי עליידו רב ייבא סבא ואמרו ליה הב ונבריך והדר אמרי לי' הב ונישתי אמר להו רב ייבא סבא הבי אמר רב כיון דאמרתי הב ונבריך איתסר לכו למישתי חמרא

וכן כתב מהר' וכן כתב רשת' ז"ל ורב בטורבאתי ורב שמחה ולהי פשוטי הרב מהרי"ח ורב הלוי חכמן כשהר מלא הם לדת ב לברך בפיס כמה מלאכה מסות הלל ולא של כמה מהיין אבל לא של פשוטי הרבינו ובן בתב הרב בסן

ברין :

לשון הרא"ש

מל כל כוס וכוס ומלא סדר כוסות בתרך לברך אלו בפ"ס לדי מכון דתמרלמנו מהוקן קרוילא מסגר מלאה בשקת כוס מכו בלא ברכם ובן אין מכי בשלמה ומכמיה ברכת מזון ובן בין ל' לחרכנים ביחר ר"ו פפסקוי ומשם קונלונים ובן שבר :

חדושי אנשי שם

א מרן שפירא

מי' מכ"ל דרבינו מלא בקרוי כסם מדם מחת לין לו מם מדם כלל ובן"ל :

לא מלאם

מ"ם מלאם

רבינו נסים ערבי פסחים פרק המישי

[והקשו עליו שהרי מה שאמרו דמודה ר"י דלענין ברכה שאינו מברך אלא ברכה אחת לא לענין שהישב בלבד אמרו אף ע"פ שהחישב בנקיים חייב אלא דמי הנאה הכסף לנסוי דריכינן לטעמא דאיסור בחתיכה ידע ומבטי בחתיכה ידע] ואין זו קושיא אלא דאמי נפקא יפה שאין ברך אחרים בחתיכה ידע ואם אינו מברך אלא ברכה אחת לא לענין שהישב בלבד אמרו אף ע"פ שהחישב בנקיים חייב אלא דמי הנאה הכסף לנסוי דריכינן לטעמא דאיסור בחתיכה ידע ומבטי בחתיכה ידע] ואין זו קושיא אלא דאמי נפקא יפה שאין ברך אחרים בחתיכה ידע ומבטי בחתיכה ידע וכו' מה שא"כ אל' בוסות הלכו אלוקים כן לנמרי בדין הוא שהיה אחישב הכסף והלוק לנסוי לו לאו מטום טעמא דאיסור בחתיכה ידע וכו' מה שא"כ אל' בוסות הלכו

ר מצות

ריש"י

בהדי הדדי לא אפשר הכא אפיש ראשי' בחד' ידא ומבטי בחדא ידא שמעינן הישת' דבי היבי דלענין ברכת המזון בין דלא אפשר למשתי וברוכי בהדי הדדי הויא הפסקה וכד מסיק ליה לברכת המזון צריך לחזו' ולברך בורא פ"ה הבי נמי בין דלא אפשר ליה למיקרי ומשתי בהדי הדדי צריך לחזו' ולברך בתר דגמר הגדה וכת' דגמר הלילא בפ"ה וסברא מעליא היא והבין מיבעי למיעבד אבר על הגפן ועל פרי הגפן איכא מאן דאמר לא מברכינן אלא בסוף ואיכ מאן דאמר מברכין לבתר תרין כסי דמיקמי סעוד' ולבתר תרין דבתר סעודה והדין יטעמ' בתר טעמא דמסתבר היא ושפיר דבי למיעב' דבי : מתני' מזגו לו כוס ראשון בית שמאי אומרי' מברך על היין ואחר כך מברך על היום וב"ה אומרי' מברך על היין ואחר כך מברך על היום הביאו לפניו מטבל בחזרת עד שמגיע לפרפרת הפת הביאו לפניו מצה וחזר' וחרוס' ואח"ע"פ שאין חרוסת מצוה ר' אעזר בר צדוק אומר מצוה ובמקדש מביאים לפניו ניפו של פסח : גמ' תניא ר' יוסי אומר אע"פ שמטבל בחזרת מצוה להביא לפניו מצה וחזרת וחרוסת ושני תבשילין

בהדי הדדי לא חיסר לכן הוי ברכ' המזון הפסח : מתני' מברך על היין וה"ה לאקדם על הפת סעוד' גורם לקיומם שלאחר שתה שלם לו יין לו פת אינו מקדם: מעכל בחזר' זהו לשון הלמוד כתקנן הפתם מעכל בנני מעיים לפי שכל מתכלים ע"י טיגול כלומר אם אין סעודה אחר מעכל בחזרת אחרוסת ואוכל עד שמגיע לפרפרת הפת קול' מגיע לאוקמו חור' שאוכל אחר המל' מעבר' אבר עליה על תגילת מרו' ומעכל לתקון זה כדי שיגיר תיגון ויעל לפי שאין מנו חדס רגילין לאכול ירק קודם סעודה : הביאו לפניו אחר שהרו חוזרת ואחר' ע"פ שאינו מצה וחזרת וחרוסת : אבל אין מטבלין אלא בחזרת ואחר' ע"פ שאינו מצה ולקמן אמר' ביון דלאו מצה היא למאי מייתי ליה :

דג

ר"ל

מזגו לו כוס ראשון בית שמאי אומרי' מברך על היין וה"ה לאקדם לפי שהיא גורם לקיומם שלאחר שתה שלם לו יין לו פת אינו מקדם: מעכל בחזר' זהו לשון הלמוד כתקנן הפתם מעכל בנני מעיים לפי שכל מתכלים ע"י טיגול כלומר אם אין סעודה אחר מעכל בחזרת אחרוסת ואוכל עד שמגיע לפרפרת הפת קול' מגיע לאוקמו חור' שאוכל אחר המל' מעבר' אבר עליה על תגילת מרו' ומעכל לתקון זה כדי שיגיר תיגון ויעל לפי שאין מנו חדס רגילין לאכול ירק קודם סעודה : הביאו לפניו אחר שהרו חוזרת ואחר' ע"פ שאינו מצה וחזרת וחרוסת : אבל אין מטבלין אלא בחזרת ואחר' ע"פ שאינו מצה ולקמן אמר' ביון דלאו מצה היא למאי מייתי ליה :

מתני

מזגו לו כוס ראשון בית שמאי אומרי' מברך על היין וה"ה לאקדם לפי שהיא גורם לקיומם שלאחר שתה שלם לו יין לו פת אינו מקדם: מעכל בחזר' זהו לשון הלמוד כתקנן הפתם מעכל בנני מעיים לפי שכל מתכלים ע"י טיגול כלומר אם אין סעודה אחר מעכל בחזרת אחרוסת ואוכל עד שמגיע לפרפרת הפת קול' מגיע לאוקמו חור' שאוכל אחר המל' מעבר' אבר עליה על תגילת מרו' ומעכל לתקון זה כדי שיגיר תיגון ויעל לפי שאין מנו חדס רגילין לאכול ירק קודם סעודה : הביאו לפניו אחר שהרו חוזרת ואחר' ע"פ שאינו מצה וחזרת וחרוסת : אבל אין מטבלין אלא בחזרת ואחר' ע"פ שאינו מצה ולקמן אמר' ביון דלאו מצה היא למאי מייתי ליה :

דג

א מהרן משפיא

ר"ל דהר' לקמקם לא מיטו שמשרך ברכה אחת אבל בדבר שהוא מלוה ולא לאחרת בוסות ומקום הר' דלא חיישי שאומר לה דבריו ולא אחר אין שאינה נקרא מלוה אלא אם כמה בן דשמשה נקרא מלוה אם לא הקיבו מל הר"ל מהמל אחר

מלחמת ה׳

[illegible]

[illegible]

[illegible]

מאי שני תבשילין אמר רב הונא סלקא וארז׳ רבה מהדר אסלקא וארזא הואיל ונפק מפומי דרב הונא חזקיד אמר אפי׳ דג וביצה שעלין רב יוסף אמר שני מיני בשר אחד זכר לפסח ואחד זכר לחגיגה הצלי זכר לפסח והמבושל זכר לחגיגה רבינא אמר אפי׳ ערמא ובישולא פשיטא היכא דאיכא שאר ירקי מברך ברישא בורא פרי האדמה ואביל ולבי מאבי אחזרת מברך על אבילת מרור ואביל א״ל היכא דליכא שאר ירקי מאי מברך אמר רב הונא מברך ברישא שאר ירקי מאי מברך אמר רב דרונא מברך ברישא אמרור בורא פרי האדמה ואביל ולבי מאבי אחזרת מברך על אבילת מרור ואביל א״ר רב חסדא לאחר שמלא כריסו ממני חוזר ומברך עליו אלא אמר רב חסדא מבר׳ ברישא אמרור בורא פרי דאדמה ועל אבילת מרור ואביל ולבסוף אביל בלא ברכ׳ והילכת כרב חסדא ואמאי מטבלי תרי זימני כדי שיראו התנוקות וישאלו רב אחא בריה דרבה מהדר אשאר ירקי לאפיקי נפשיה מפלוגתא אמר רבינא אמר רב בריה דרב חנן רבי אלעזר הלל משמיה דגמרא לא ליכרוך איניש מצה ומרור בהדי הדדי וליכול משום דסבירא לן מצה בזמן הזה דאורייתא ומרור דרבנן ואתי מרור ומבטיל ליה למצה דאורייתא ואפי׳ רמאן דאמר מצות אין מבטלות זו את זו הני מילי דאורייתא ודאורייתא דרבנן ודרבנן אבר דאורייתא ודרבנן אתי דרבנן ומבטל דאורייתא תניא אמרו עליו על הלל שהיה מורכן בבית אחרת ואוכלן משום שנא׳ על מצות ומרורים יאכלוהו אמר רבי יוחנן חלוקין עליו חבירו על הלל דתניא יכול לא יצא בהן ידי חובתו א״ל א״כ כרב׳ בבית אחד ואכלן כדרך שהלל אכלן תלמוד לומר על מצות ומרורי׳ יאכלוהו ואפילו זה בפני עצמו וזה בפני עצמו והשתא דלא איתמר הילכתא לא כהלל ולא כרבנן ואנן בעינן למי׳עבד זכר למקדש ובעינן נמי דליכול כל חד וחד מינידו בפני עצמו כי היכי דלא ליתי מרור דרבנן ולבטיל מצה דאורייתא מברך אמצה לחודי׳ ואכיל ומברך אמרור לחודיה ואכיל והדר מברך אמצה ואכיל ליה בלא ברכה זכר למקדש בהלל א״ר אלעזר אמר רבי הושעיא כל שמטבלו ״במשקין צריך נטילת ידים אמר רב פפא לא לישהי איניש מרור בחרוסת דילמא אגב חולייה עייל ביה וקא מבטל ליה למרריה ובעינן טעמא מרור וליכא אדבריה רב חסדא לרבנא עקבא ודרש נטל ידיו בטיבול ראשון צריך שיטול ידיו בטיבול שני לבה לי הא משא ליה הדא זימנה כיון דבעי למימר אגדתא והלילא דילמא אסחיה דדעתיה ונגע בידי דמיטניף אמר ר׳ שימי בר אשי מצה לפני כל אחד ואחד מרור לפני כל א׳ואחד

ואין

מ״ח סמ״ו וטור בס״ה בשל סדרים בשלמ׳ דנים לפ״ר מ״ר בדורות פרי בלחים. אבל רק בשטל ראשון ושיש סבי מיני מרור ובלא אחר שיטול אחר ובר׳ בתר ישוש דחשיב בדברים אבלים. בזוך בשטל בשטלה אחרון בשטל ולכך אחר אם מי מרור בר׳ בר׳ בר׳ ובתר בר׳ ר׳ שיטל ראשון ובתר מיקרי ובטלה מרק שנתבטל מיקרי ר״ם שיטלו ר״ר שון עמו ולרבינו מיסה ניאמת בעינן בחרוסת יו״ל לשטל כ״ר ר״ר בין אחר בשטל ראשון עם מטבול ולרי׳ מחרוף אחר בשטל אבל ר״ר ולר״ם ל״ם לגרך ולשם בשטל בר׳ ר״ר בר׳ ר״ר בר׳ ר״ר

לאוקמי שפי מלסתום מטום דהתם לא עביד דנגע בתשקין בתוך הכוס אבל הכא עביד דנגע בתשקין ע"י טבול מיהו: פרק כיצד מברכין (דף מב) מטמא שלריך לטבול ידו אחת שמוקה בה: גרסי' נגע בלע מלא ולא בלע מלא ומרור לא יצא בלע מלא ומרור ידי מלא ידי מרור לא יצא ובכי' אף ידי מלא לא יצא ובכי' כלע מלא יצא דמבל מקום הרי קיים מצות אכילה בלע מרור לא יצא דמרור זכר לוישררו את חייהם הוא דאקרי הילכך לא נסיק כל דעביד לי' בלע מלא ומרור ידי מלא ידי מרור לא יצא ע"ג לעיל אמרי' לאקרי מרור דרבנן ובעל מלא לתורה' וכל שכן דשום

ר' מנחם

רש"י

ואין עוקרין את השלחן אלא לפני מי שאומר הגדה ורב כהנא אמ' בורהי נמי לפני מי שאומ' הגדה והלכתא כרב כהנא ולמה עוקרין את השלחן אמר רבי יגאי כדי שיראו תינוקות וישאלו אביו הוה יתיב קמיה דרבה הוא דקא מגבהיתו פתורא אמ' אמ' אכתי אנן אכלינן דקא מגבהיתו פתור' אמר ליה רבה פטרתן מלומר מה נשתנה אמ' שמוא' לחם עוני לחם שעונין עליו דברים הרבה תניא נמי הבי לחם עוני לחם שעונין עליו דברים הרבה ד"א לחם עוני מה דרכו של עני בפרוסה אף כאן בפרוס ד"א לחם עוני מה דרכו של עני הוא מסיק ואשתו אופה אף כאן הוא מסיק ואשתו אופה הילכך בפסח מברכינן על חדא ופרוסה אבל בשאר ימים טובים בצענין על תרתין ריפאת שלמאת' בשבת דאמר רב אבא חייב אדם לבצוע על שתי כברות שלמות בשבת מאי טעמא לקמו לחם משנה כתיב ופירשו רבנן דבימים טובים נמי בעינן לבצוע על שתי כברות בשב' דעיקר חיובא בשבת משו' דלא הוה המן נחית בשב' אלא הוה נחית בערב שבת זוגי זוגי ובימים טובים נמי לא הוה נחית אלא הוה נחית בער' ימים טובים זוגי זוגי כמו דהוה נחית בערבי שבתות הילכך בעינן למיבצע ביום טוב על תרתין ריפאתא שלמאתא כדמחייבין בשבת ובפסח אתא לחם עוני וגרעא לפלגא דהדא הילכך לבצעינן אחד ופלג וברבצע מנת לה לפרוס בעוה דשלמתא ובצע דאמר רב פפא הכל מודים בפסח שמניח פרוסה בתוך שלימה ובוצע ואומר לחם עוני כתיב ביה: אינ"פ שאין חרוסות מצוה ר' אלעזר בר צדוק אומר מצוה: מאי מצוה זכר לתפוח פי' תחת דתפיח שוררתיך ור' יוחנן אמ' זכר לטיט אמר אביי הילכך צריך לקדויי וצריך לסמוכי תני' כותיה דר' יוחנן תבלין זכר לתבן פיר כגון קנמון וסגבל שרן דומין לתבן חרוסת זכר לטיט א"ר אלעזר בר צדוק כך היו תגרי חרך שבירושלים אומרי' ביאו וקחו לכם תבלין למצו': מתני' מזגו לו כוס שני וכאן הבן שואל אם אין דעת בבן לשאול אביו מלמדו מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילו' שבכל הלילות אין אנו מטבילין פעם אחת הלילה הזה שתי פעמים שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה הלילה הזה כולו מצה שבכל הלילו' אנו אוכלין בשר צלי שלוק ומבושל הלילה הזה כולו צלי לפי דעתו של בן אביו מלמדו מתחיל בגנות ומסיים בשבח ודורש מארמי אובד עד שהוא גומ' את כל הפרשה: גמ' והשת' לא לימא בשר צלי דלי' לן פסחא ת"ר חכם בנו שואל ואם לאו אשתו שואלתו ואם לאו הוא שואל לעצמו ואפי' שני תלמידי חכמי' הבקיאין בהלכות פסח שואלין זה את זה מה נשתנה הלילה וכו': מתחיל בגנו' ומסיים בשבח מאי גנות אמר רב מתחלה עובדי ע"א ושמואל אמר עבדים והאידנא עבידנא כתרוייהו: מתני' רבן גמליאל היה אומר כל מי שלא אומ' ג' דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו ואלו הן פסח מצה ומרור פסח על שום שפסח המקום על בתי אבותינו במצרים שנאמר ואמרתם זבח פסח הוא לה' ומרור על שום שמררו המצרים את חיי אבותינו במצרים שנאמ' וימררו את חייהם בעבודה קשה: מצה

ואין עוקרין את השלחן אלא לפני מי שאומר הגדה. ר' בנחמיה אומר אפילו לפני מי שאינו אומר הגדה. ר' יגאי אומר כדי שיראו תינוקות. ר' אליעזר אומר כדי שיראו תינוקות ויבינו. ר' אליעזר אומר כדי שיראו תינוקות ויבינו ויבקשו. ר' אליעזר אומר כדי שיראו תינוקות ויבינו ויבקשו ויבקרו. ר' אליעזר אומר כדי שיראו תינוקות ויבינו ויבקשו ויבקרו ויבטחו. ר' אליעזר אומר כדי שיראו תינוקות ויבינו ויבקשו ויבקרו ויבטחו ויבינו. ר' אליעזר אומר כדי שיראו תינוקות ויבינו ויבקשו ויבקרו ויבטחו ויבינו ויבקשו. ר' אליעזר אומר כדי שיראו תינוקות ויבינו ויבקשו ויבקרו ויבטחו ויבינו ויבקשו ויבקרו. ר' אליעזר אומר כדי שיראו תינוקות ויבינו ויבקשו ויבקרו ויבטחו ויבינו ויבקשו ויבקרו ויבטחו. ר' אליעזר אומר כדי שיראו תינוקות ויבינו ויבקשו ויבקרו ויבטחו ויבינו ויבקשו ויבקרו ויבטחו ויבינו. ר' אליעזר אומר כדי שיראו תינוקות ויבינו ויבקשו ויבקרו ויבטחו ויבינו ויבקשו ויבקרו ויבטחו ויבינו ויבקשו. ר' אליעזר אומר כדי שיראו תינוקות ויבינו ויבקשו ויבקרו ויבטחו ויבינו ויבקשו ויבקרו ויבטחו ויבינו ויבקשו ויבקרו. ר' אליעזר אומר כדי שיראו תינוקות ויבינו ויבקשו ויבקרו ויבטחו ויבינו ויבקשו ויבקרו ויבטחו ויבינו ויבקשו ויבקרו ויבטח

מצה

ל ודריך פיין דסא לפי סוס
שבתר רשיו מי אלו דברים
מוכח דס"ל דברכת המזון
שבוסה בוס שבתר מי שאין
לי אלא בוס א' בס"ס מוסיפו
לאחר ב"ס ויוכרך אבל
ברכת המזון וה"כך הכללם
נוסחתה דריקן דברכ המזון
שבוסה בוס ב"ס ובוס"ו
כ בשאין ברכת הכלל חוכ
מלוסה דרבוסה ריב"ל
פיס מכרך מ"ס מבוי מ"
קודם חכ"ס וה"ל מחר מ"ילס
וכן ס"ס מוכא ברב רבי אחאי
מרוסבוסרא וכן רב אלי ורב
פפא ורב שרשיא חכל כרי ן רב יהודה ורב עינא הכי איס פיס בסוף
גיטין ומרי פפרי בתרי
שאין לברך בבוס אלא
מפעודה ובחרוס ומס כן
בתרויהו מקל"ה בס"ב ו"ר"ל ובומני:
מתני' ומוזרים עליו ברכ"ה בשר
ס"ס פסק בברכתו סלין
לברך דברכות אין מסבבי
יום מקוזות מוכנים
לברות הכלל בכוס אחד
מליוסר כדי שלא יפשרבו
לברך בלי בשמע הכוס
ומס סוכ"ומס בוס הכוס
מוכא דיבלו שיוך בשמע
ס"ס כן יכוכרת אומר ר"ה
ומיס ומיס ה עומדים בכן
הכלל ומיס ב"ת יוס וכ
ליסת:

ג ומן כתב מרי' ורשב"ם
כתב כאן דלא אומר
מברכת אלא בתר הרוקן
מברכין בתרויהו אחרוקן
בבכ: ואחר כך אומר הכלל
ומכוסות ומוסס ום מכוסות
ובר ר חיים לא היס מוסס
בכלל רק ב"סות כי ליס
ומוסס ל"ס חיים ב"ן ה"
ומן היס מוכא ברא"ש ה:

מצה על שום שנגאלו שנא' ויאפו את הבצק
אשר הוציאו ממצרים עוגות מצות וגם לפיכך
אנו חייבין להודות ולהלל לשבח לפאר ולברך
למי שעשה לאבותינו ולנו את כל הנסים האל
הוציאנו מעבדות לחירות ונאמר לפניו הללויה:
עד היכן הוא אומר בית שמאי אומרים עד אם
הבנים שמחה ובית הלל אומרים עד הלמיש
למעינו מים והותם בגאולה ר' טרפון אומ' אשר
גאלנו וגאל את אבותינו ממצרי' והגיענו הליל'
הזה לאכול בו מצה ומרור ואינו חות ר' עקיבא
אומר כן ה' אלהינו יגיענו למועדי' ולרגלים אחרי'
הבאים לקראתנו בשלום שמחים בבנין עיר
ושישים בעבודתך ונאכל שם מן הפסחים ומן
הזבחי' שהגיע דמן על קיר מזבחך לרצון ונוד'
לך שיר חדש על גאולתנו ועל פדות נפשנו
בא"י גאל ישרא' וקיימ' לן כר"ע: גמ' אמ' רבא
וצריך שיאבר ואיתנו הוציא משם למען הבי'
איתנו לתת לנו וגומר ואמר רבא מצה צריך
להגביה מרור צריך להגביה בש"א צ"ל להגביה
שמא יאמרו כשר זה רפס ונרא כאוכר קדשי
בתוץ וחותם בגאול' אמר רבא קריאת שמע
והלילא גא ישרא' דצלות גוא ישרא' מאי טעמ'
רחמי אינון א"ר זירא דקדושי קדשנו במצותיו
דצלותא קדשנו במצותיך מ"ט רחמי אינון אמ'
רב אחא בר יעקב וצריך שיזכיר יציאת מצרים
בקידוש היום כתיב הבא למען תזכור את יום
צאתך מארץ מצרים וכתיב התם זכור את יום
השבת לקדשו אמר רבה בר שילא דצלותא
מצמיח קרן ישועה דאמרת מגן דוד ועשיתי
לך שם גדול כשם הגדולי' אשר בארץ תני רב
יוסף זה שאומרים מגן דוד א"ר שמעון בן לקי'
ואעשה לגוי גדול זה שאומרים אלהי אברהם
ואברכך זה שאומרים אלהי יצחק ואגדל שמך
זה שאומרים אלהי יעקב וכיל' והי התמין בכולן
ת"ל והיה ברכ' בר חותמין ואין דתתמין בכולן
אמ' רבא אשכחתינהו לסבי דפומבדיתא דיתבי
וקאמרי בשבתא בין בצלותא בין בקדושא
מקדש השבת ביומא טבא בין בצלות' בין
בקדושא מקדש ישראל והזמנים וכן הלכת':
מתני' מזני לו כים שלישי מברך על מזונו
רביעי גומר עליו את ההלל ואומר עליו ברכת
השיר ובין הזכוסות האילו אם רצה לשתות
ישתה ובין גלר לא ישתה: גמ' ירושלמי לימה
בשביל שלא ישתכר כבר משיכר הוא מה בין
יין שבתוך המזון ליין שלאחר המזון יין שלאחר
המזון משכר יין שבתוך המזון לא משכר א"ל
רבינא לרבא שמעת מינה ברכה טעונה כוס
א"ל ארבעה כסי תקינו רבנן דרך חירו' הואיל
ואיכא כל חד וחד נעביד ביה מצו' רביעי גומר
עליו את ההלל ואומר עליו ברכת השיר מאי
ברכת השיר ר' יהודה אמר יהללוך ור' יוחנן
אמר נשמת כל חי

ת"ר

בר מצוה

תוספ' אור

ר"ש"י

מצוה

והתם בגאולה בלומר מוסיי' לאגדה
בברכת גאולה ולא מי' איך מברכין
אותה ובליני בה רבי טרפון. ורבי
עקיבא: גמ' קריאת שמע ברכת
גאולה שלאחר ק"ש והלילא של ערבי
פסחים מוסיס בגא ישרא כר' עקיבא
דאמרי': באלו ישראל כר' אליעזר מספר
ומשבח כל יציאת מצרים שנברה:
דצלות גואל ישרא שאנו מתפללין על
העתידהקדוש וקדשנו שבו' סודות
כל שבבר:נצלות וקדשנו לפי שאנו
אומרי' אותה בתפלת חכל ר"ה לוס
בלשון בקשה ערי' מיוכר יציאת מצרי'
בין כל הכוס בין בתוכל שבת מב"
דפסח ואחר מוכדים בתה מינו
מן פסח בדפסיק: בלתטרקה מגן
דוד בצלות שיך לפיס' עפי מלמים
קרן ישועה דרתתי ניגהו וזקן
מנקטין אומים קרן לישרא לן כן כ"ל
ורבינו ו"ל אמר דנקטיל לה אמרי'
מגן דוד מעום דבבר אמר מגן
אברהם ובתרתי הקומה בכוכבו הכנו
לא שייכי בתפלה: כשם הגדולים
נתן הנני הוא דאמר הכי לדוד מפי
הגבורה אלהים שהקמתין מגן
אברהם קדושתין מגן דוד אמר הנני
אברהם ישחק ויעקב ואם "באלהים
לא הקמתין היינו מאר הלין הקמתין
ונשתים מיהו אלהים נזכרין בברכת
אבות: שני לפומבדיתא רב יהודה
ורב עינא: בשבת שבת דעגלא בלא
"ע: ביום שבת ולא שבת הא בשבת
וי"ט הקמתין בתרוייהו: לאה בלו'
לאה לא ישתה בין אליעזר לרביעי:
בגר מאור הוא שאוקה הרבה
בבוכלוכו יין שבתוך המזון בהוך
הכשר לאו מבני ומ"ה יין אלעזר
המזון לאו מבניר ומס הלה לאיסות
בין ראשון לשני מוקה לא מאמעה
קבת אלא בין אליעזר לרביעי: ס"מ
ברכת המזון שעונה כוס ובתבכת
ברכות לא מתניא בהדי הבנו
דשעונה כוס אלא מדוקא שאינן
ליה אלא מי מתקני מתעין ליה:
כל חד וחד נעבוה בית מגבה בלאור
בשאר יומה הבנה אית. לא אלא בבני
כוס אלא בלן אין כוס בא. בבכל
ברכת המזון: יהללוך ובשבת בכל חל
בוטרון אותו. בל מלך אהלל
בתוסבתות רבי יוחנן אמר בשבת
מי יאמר דאיתו ברכת הסיר. דאלו
יהללוך אבו אומרים אותו בכל יום
שאנו אומרים הלל ומ"ה ליל ששת
הנקטים אם לא בפ (לחוסיף) עוד
ברכה אחרת ומיהו אחרי הקדוש
דהוא בר אומנן לאחר הלל הגדול
הבא לאמרו דבקה. אומנן ברכה
לבל חד: הלל

ברכות

ר"ה

ר"ה

ר"ה

מתני' אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן ישנו מקצתן יאכלו כולן לא יאכלו ר' יוסי אומר נתנמנמו יאכלו נרדמו לא יאכלו: גמ' מאי

תוספות אחרונים

רש"י

אלא הגהו שהקב"ה יושב ברוח טוב חן על הטוב: מנאמר מזון לחם לכל בשר: מתני' אין מפטירין לשון הגעגוע מרמז כלומר שנפטרין מן הסעודה אין אומרין אפיקומן מיני מתיק שרגילין לאכול אח"ר הסעודה: נתנמנמו

ת"ר חמישי אומר עליו הלל הגדול דברי רבי טרפון ויש אומר: ה' רועי לא אחסר מהיכן הלל הגדול אמ' רב יהודה מהודו ועד "על נהרי בבל ור' יוחנן אמר "משיר המעלות עד על נהרי בבל רב אחא בר יעקב אמר מן "כי יעקב בחר לו יה עד על נהרי בבל ומנחא דעלמא ברבי יהודה בתרוייהו בברכת השיר ובהלל הגדול:

יוסי אומר נתנמנמו יאכלו נרדמו לא יאכלו: גמ'

לאן בסמיכות חליצת מילה לפי שהיה רבינו אלעזר סבור שברכה ראשונה דהיינו לגאול אח הלל כשמברכינן אותה אינה אלא על שני פרקין ראשונים ואין להם בסוף אלא ברכת גאולה וברכה השיר ובריך יוסי דברכת הלל שהיה לעולם בחתם ומסוכות זו לו לעולם אשם קריאה והיינו ראשונה שמברכין לגאול אח הלל ואחרונה דהיינו ברכת השיר ושתים אלו נאתם לעולם בחתם ומסוכות אינה מברכה קוראה בנוסחו אינו מברך אלא אם לא קראו בנוסח הנכנסת מברך מהן הלל אשם לא יאכלו אין אשם אינה מסוכה לברכה שלפני הלל שהיא לגאול לפי שעל קריאה הללו היא בלשון וברכת אחר בתוכה אינה מסוכה אינה אלא מעוטה של קריאה אלא סולתה היא לשעבר על גאולה של מצרים זמן אמר בתמ"ן ו"ל בפירוש זה הירושלמי ותמהני אם כפירושו למה אולרך לשנות לקרון שהיה אמר רבי יוחנן הלל אם שתינו בנים הנכנסת אינה אלא אינה מסוכה אינה אלא אינה מסוכה לברכה אינה אלא אינה מסוכה לברכה ראשונה שהקנה על כוס שני ואחר הני פרק ואם

רבינו נסים ערבי פסחים פרק חמישי

נמי מאי אפיקומן רב אמר אלא יפקרו מחבורה לחבורה ואפיקומן לשון אפיקו מנאי ופירש רבינו שמואל דהא דרב ושמואל בהא פליגי דרב סבירא ליה שמותר לאכול אחר הפסח מה שירצה בחבורה אחרת הבורה אכל אסור לאכול דבר בחבורה אחרת כדי אלא יכא לאכול הפסח בשני מקומות ושמואל ורבי יוחנן סבירא להו שאפילו בחבורה חברה אסור לאכול כלום אחר הפסח שאם תמיר לו לאכול כלום לעצמיה יאכל דוב אכילתו אחר הפסח ונמצא שאין הפסח נאכל על השבע ושמואל ורבי יוחנן לא פליגי אלא מר נקיט מאי דאתרמי' ומר נקיט מאי דאתרמי' כי אשתיתן קנאי

ר"ש

מאי אפיקומן אמר רב שלא יעקרו מחבורה לחבורה ושמואל אמר כגון ארדליא וגוזליא לאבא חנניה ורבי שילא ור' יוחנן אמרי כגון תמרים קליות ואגוזי תניא כותיה דר' יוחנן אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן כגון תמרי קריז' ואגוזי אמר רב יוסף אמר רב יהודה אם שמיע אין מפטירין אחר מצה אפיקומן מר זוטרא מתני הכי אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמיע אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן אבל לאחר מצה מפטירין מסתברא לן כרישא קמא דאריבא דגמרא היא ולישנא בתרא איבא דמר זוטרא היא הילכך עבדינן כרישא קמא דהוא איבא דגמרא והכין נהוג עלמא כרישא קמא דבתר דאובלין כל מנדני ומיני דפירי אבלין בסוף כזית מצה דמינטרא ולא טעמין לבתר הכין כלום בר מכסא דברכת המזון וכסא דהדלילא ומאן דצחי ליה רשותא למישתי אלא מיא ואבר חמרא לא והיכ' דרית לי' כולה סעודתא ממצה דמינטרא אלא כזית לבתרא דמינטר היא דאית ליה אכיל ברישא מהאיך דלא מינטר ומברך עליה המוצי' ולבסוף מברך על כזית דמינטר לאבול מצה ואכיל ומברך אכרור ואכיל והדר בריך מצה ומרור ואכיל בלא ברכה דתניא הסיפנגין והדובשנין והאיסקריטין אדם ממלא בריטי מדן ובלבד שיאכל כזית מצה באחרונ' ומאן דלית ליה חמרא ברילי פיסחא מקדש אריפתא מידי דהוה אשבתות וימים טובים והיכי עביד שרי ברישא המוציא ובצע לה לריפתא וכגון דהוה עילוה עד דגמר קדושה ובתר דגמר קדושה מברך לאכ'ל מצה ואכיל והדר ממבול בשא' ירקי ועקר לרהו לפתור' ובתר הכי אומר מה נשתנה וכולה הגדה עד גא ישראל ומברך אכרור ואכיל והדר בריך מצה ומרור ואכיל בלא ברכה ומאן דבעי לברוכי בתרי ותלתא בתי היכי עביד מברך ברישא בביתא דליה ואכיל כל מאי דצריך ומברך ברכת המזון והדר מברך לכל חד וחד בביתיה ושתי אינהו כסי דקידושא ואגדתא ואכרי מצה וירקי ואידו לא אכיל בהדיהו ולא מידי ושביק לרהו למנגר סעודתיהו ומברכי אינהו ברכת המזון והדר אזיל לביתא אחרינ ועביד הכין וכן לכל ביתא ובית' ולבסוף אזיל לביתיה ונגר הליל' ושתי כסא דהליל דגמרינן לרהו מילתא מילה דתניא כל הברכות כולן אע"פ שיצא כוציא חוץ מברכת הלחם וברכת הפירות שאם לא יצא מוציא ואם יצא אינו מוציא

ובעי רחבה ברכת

ר"ש בשמה

מאי אפיקומן אמר רב שלא יעקרו מחבורה לחבורה ושמואל אמר כגון ארדליא וגוזליא לאבא חנניה ורבי שילא ור' יוחנן אמרי כגון תמרים קליות ואגוזי תניא כותיה דר' יוחנן אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן כגון תמרי קריז' ואגוזי אמר רב יוסף אמר רב יהודה אם שמיע אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן אבל לאחר מצה מפטירין מסתברא לן כרישא קמא דאריבא דגמרא היא ולישנא בתרא איבא דמר זוטרא היא הילכך עבדינן כרישא קמא דהוא איבא דגמרא והכין נהוג עלמא כרישא קמא דבתר דאובלין כל מנדני ומיני דפירי אבלין בסוף כזית מצה דמינטרא ולא טעמין לבתר הכין כלום בר מכסא דברכת המזון וכסא דהדלילא ומאן דצחי ליה רשותא למישתי אלא מיא ואבר חמרא לא והיכ' דרית לי' כולה סעודתא ממצה דמינטרא אלא כזית לבתרא דמינטר היא דאית ליה אכיל ברישא מהאיך דלא מינטר ומברך עליה המוצי' ולבסוף מברך על כזית דמינטר לאבול מצה ואכיל ומברך אכרור ואכיל והדר בריך מצה ומרור ואכיל בלא ברכה דתניא הסיפנגין והדובשנין והאיסקריטין אדם ממלא בריטי מדן ובלבד שיאכל כזית מצה באחרונ' ומאן דלית ליה חמרא ברילי פיסחא מקדש אריפתא מידי דהוה אשבתות וימים טובים והיכי עביד שרי ברישא המוציא ובצע לה לריפתא ומנגר ידיה עילוה עד דגמר קדושה ובתר דגמר קדושה מברך לאכ'ל מצה ואכיל והדר ממבול בשא' ירקי ועקר לרהו לפתור' ובתר הכי אומר מה נשתנה וכולה הגדה עד גא ישראל ומברך אכרור ואכיל והדר בריך מצה ומרור ואכיל בלא ברכה ומאן דבעי לברוכי בתרי ותלתא בתי היכי עביד מברך ברישא בביתא דליה ואכיל כל מאי דצריך ומברך ברכת המזון והדר מברך לכל חד וחד בביתיה ושתי אינהו כסי דקידושא ואגדתא ואכרי מצה וירקי ואידו לא אכיל בהדיהו ולא מידי ושביק לרהו למנגר סעודתיהו ומברכי אינהו ברכת המזון והדר אזיל לביתא אחרינ ועביד הכין וכן לכל ביתא ובית' ולבסוף אזיל לביתיה ונגר הליל' ושתי כסא דהליל דגמרינן לרהו מילתא מילה דתניא כל הברכות כולן אע"פ שיצא כוציא חוץ מברכת הלחם וברכת הפירות שאם לא יצא מוציא ואם יצא אינו מוציא

ברכת

ערך מצוה

מה שיצא מן הכוס הזה אינו מוציא אלא אם כן יכוון לצאת בו ידי חובתו ואם לא כוון לא יצא ידי חובתו ואם כן מה הועיל הכוס הזה אם לא יכוון לא יצא ידי חובתו אלא שהוא מוציא אחרים ידי חובתם אם כוונו לצאת בו ידי חובתם ואם לא כוונו לא יצא ידי חובתם

ברכת הלחם של מצה שהיא המיציא וברכת היין של קידוש היום שהיא בפ"ה מדהו כיון דחובה הוא מפיק או דילמא ברכה ראי חובה ופשטינן לה מיה דאמ'רב אשי כי הוינן בי רב פפא הוה מקדש לן וכי הוה אתי אריסידה מדברא הדר מקדש ליה ושמעי' מינה שאע"פ שבירך לעצמו המוציא על המצה שהי חובה כי איכא מאן דלא שמע ולא נפיק ידי חובתיה הדר ומברך ליה בין המוצי' בין על אכיל מצה בין בורא פרי האדמה בין על אבילת מרור בין בורא פרי הגפן כולהו חד טעמא אינון דמצוה נינהו וכן הלכה ואיתו כיון דבריך ליה ברכת המזון לא ליטעום מידי דקיימ'ל דאין מפטירין לאחר מצה אפיקומן ואי בעי לאקדומי לרנהו בתי ברישא ומברך לרו לא אכיל ולא טעים מידי בהדיהו והד' לביתיה ומקד' הרשות בידו ושפיר דמי אמ'רבא "מצה בזמן הזה דאורית' ומרור דרבנן מאי שנא מרור כתיב "על מצות ומרורי' יאכלוהו מצה הדר אהדריה קרא דכתי' "בער' יתאכלו מצות תניא כוותיה דרבא "ששת ימים תאכלו מצות וביום השביעי עצרת ליי' אלהיך מה שביעי רשות אף ששת ימים רשות מאי טעמא הוה דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא יכול אף לילה יהראשונה רשות ת"ל על מצות ומרורים יאכלוהו אין לי אלא בזמן שבית המקדש קיים בזמן שאין בית המקדש קיים מניין ת"ל בערב תאכלו מצות הכתיב

ברכת הלחם של מצה כלומר ברכת המוצי' שמברכין על מצה כיון לחובה הוא לאכול מצה וחובה נמי לקדש על היין מפיק חברי' ידי חובתו לפי שלא לאיסור לאכול מצה בלא ברכה וכן לא אפשר לעסוק בלא ברכה לו עילמא הך ברכה לאו חובה דברכת המוצי' היא ברכת המוצי' ומורא ס"ל ולא ברכת המצה כמו על אכילת מצה וכי היא גופא מצה בזמן הזה דאוריי'ת ליל ר"ח שנו חובה הוא דכל שהיה בכלל שביעי דבתי' שנא' ימי' קמא מצו ויצא מן הכל בשלי קרא דשבת ימים לומר שבתו רשות ולא ללמוד על עצמו ולא אלא ללמד על הכלל כולו ולא דהיינו שבעת ימים ווו לחם מי"ג מדות שהתורה נדרש' וכן והכי ק"ל דמצה בזמן הזה [בלילה לחשובה]לאוריי'ת ואורי' דרבנן וכ"ל נמי כרבי יוחנן לחין מצות מצה מאכל לחם ליגעל טעם מצה מצה אכל מתים יין לא מבטל לי' דשייה לא מבטלה אכיל שבוע שלא אוכל מצה בלילי פסחים לו אין השבועה חלה דנשבע לבטל המצוה הוה ולוקה מה ס"ס: יין מצה כגון יין של קידוש וכבלה לו כדתשיק פתם שנשבע תחילה שבועה שלא אשתה יין ואור ונשבע שבועה שלא אשתה:

סליק להו ערבי פסחים

קבעו חובה ירושלמי בשבועות בפרק שלישי שבועה שלא אוכל מצה לאכול מצה בלילי הפסח שבועה שלא אוכל מצה בלילי הפסח לוקה ואוכל מצה בלילי הפסח שבועה שלא אשב בצל אשור ליש' בצל סוכה שבוע' שלא אשב בצל סוכה לוקה ווישב בצל סוכה כתוב בסיפרי דבי רב מיין ושכר יזיר לעשות יין מצוה כיון הרשו' וכו' רבי שמלאי איקרע לבי פדיון "הבן בעו מיניה על פדיון הבן ודאי אבי הבן מברך שהחייני מאן מברך כהן מברך דקא מאמי דנאה לידיה או דילמ' אבי הבן מברך דקא עביד מצוה לא הוה בידיה אתא שאיל בי מדרשא אמרו לי' אבי הבן מברך שתים והלכת אבי הבן מבר' שתים ומיחייבין

לבטל לא המלות בשב ואל תעשה כבטל הילכך אליך שבוע' מנו דחיילא אמצה דכל ישות השבוע חיילא מאי אמצה בלילי הפסח לוקה ואוכל מצה בלילי הפסח דבין להכא ליכא כולל אין שבועה חלה לבטל לא המצוה שבועה שלא אשב בצל סוכה דמנו דחיילא אחר בלילים חיילא מאי אמצה שבועה שלא אשב בצל סוכה לוקה ווישב בצל סוכה דבלא חיילא כולל מצה שאינה של מצוה כך סוכה כוללת סוכה שאינה של מצוה יש לומר דהיינו טעמא משום הבנדרים הלך לא' לשון בני אדם וכל לחם שהוא מצה קרוי מצ' ואין סוכה שאם בלשון בני אדם לא סוכת מצוה וכן לולב וסר' ו הלוי ו"ל שבקה זה הירושלמי ואמר דלשון בני' דלין ליתיה דבר' שבועות שתים בקרוא (דף כב) ומשום דשבועה דאינה חלה לבטל לא המצוה ואמר' בטולל דאמריינן הכא שבועה שלא אוכל ואכל נבלות וטרפות שקנים ומטי' חייב ומוקמינן לה הכא בטולל דברים המוקרים עם הנרים הקטרים כלו' לאחר שבועה שלא אוכל נבלות ונטרות חיילא אכסרום חיילא מאי אנבלות ואמרינן הכא בלמא לאו מסכחת לה אלא הן היכי מסכחת לה כלומר דנשבועות בעוי בכי מסכחת בלאו הכי ומ"ה פרכינן דבלמא לאו מסכחת לה שלא יאכל נבלות וכטרות דבכי האי גוונא מנו דחיילא אכסרום חיילא מאי אנבלות ולא אמרינן משבע ושומר מהר סיני הוא הכיון דמ"מ אין שבועתו לבטל לא המצוה אבל בהן היכי מסכחת לה דאמי' אמר שבועה שאוכל נבלות ונטרות אם דהוי כולל לא חייל כיון לבטל לא מצו אלא שאין שבועה חלה לבטל לא המצוה אמי' בטולל ונא ודאי לא קושיא היא דהוי מילי בקוש עשה שאין אומר לו לאדם עמוד ואל תעמוד הכי לקיים שבועתך אבל בשב ואל תעשה חיילא כדאמרה אבי ירוק: רבי אמלאי איקלע לבי פדיון הבן לו אמר הבן ודאי מברך כל פדיון הבן: שהחיינו מי מברך מי דפסיק לן מרתא לברך עליה שהחיינו מפני שהיא חלויה בזמן שלא לתיגוף

שאינו בן קיימא עבדיון עד ל' יום ומסקי דאמי הבן מברך שנים:

רש"י

ברכת הלחם של מצה כלומר ברכת המוצי' שמברכין על מצה כיון לחובה הוא לאכול מצה וחובה נמי לקדש על היין מפיק חברי' ידי חובתו לפי שלא לאיסור לאכול מצה בלא ברכה וכן לא אפשר לעסוק בלא ברכה לו עילמא הך ברכה לאו חובה דברכת המוצי' היא ברכת המוצי' ומורא ס"ל ולא ברכת המצה כמו על אכילת מצה וכי היא גופא מצה בזמן הזה דאוריי'ת ליל ר"ח שנו חובה הוא דכל שהיה בכלל שביעי דבתי' שנא' ימי' קמא מצו ויצא מן הכל בשלי קרא דשבת ימים לומר שבתו רשות ולא ללמוד על עצמו ולא אלא ללמד על הכלל כולו ולא דהיינו שבעת ימים ווו לחם מי"ג מדות שהתורה נדרש' וכן והכי ק"ל דמצה בזמן הזה [בלילה לחשובה]לאוריי'ת ואורי' דרבנן וכ"ל נמי כרבי יוחנן לחין מצות מצה מאכל לחם ליגעל טעם מצה מצה אכל מתים יין לא מבטל לי' דשייה לא מבטלה אכיל שבוע שלא אוכל מצה בלילי פסחים לו אין השבועה חלה דנשבע לבטל המצוה הוה ולוקה מה ס"ס: יין מצה כגון יין של קידוש וכבלה לו כדתשיק פתם שנשבע תחילה שבועה שלא אשתה יין ואור ונשבע שבועה שלא אשתה:

מלחמת ה'

ועוד

אבר

ויהיו ביין למימני יומי דשבעה שבועי מאורתא דחמיסר בניסן נהרי שיתסר דכתיב ספרתם לכם ממחר השבת ות"ר וספרתם לכם כל אחד וא"מינה לעצמו ממחרת השבת ממחרת יום טוב ותניא נמי הבי מיום הביאכם תספרו יכול יקצור ויביא ויספר אימתי שירצה תלמוד לומר מהחל הרמיש בקמ' תחל לספור יכול יקצור ויספור ויביא אימתי שירצ' תלמוד לומר מיום הביאכם תספרו חמישים יום יכול יקצור ביום ויביא ביום ויספר ביום תלמוד לומ' שבע שבתות תמימו' תהיינ' אימתי הן תמימו' בזמן שהרוא מתחיל מבערב הא כיצד קצירה וספירה בלילה והבאה ביום וכי היכי דמצוה למימני יומי הבי נמי מצוה למימני שבועי דאמ' אביי מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי ואסיר לן למיכל חדש עד אורתא דשבסר בניסן נהרי תמניסר דכתיב ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו ותנן החדש אסור בין התורה בכל מקום ואמרינן בגמרא אמר רבינא אמר לי אם אבוך אביל באורת' דשבסר נהרי תמניסר סבר לה כר' יהודה דאמר והלא בין התורה הוא אסור שנא' עד עצם היום הזה עד עצומו של יום וקא סבר עד ועד בכלל וחיישינן לספיקא הוכך שבסר דספיקא דשיתסר הוא לא אביל עד אורתא וכן הלכתא:

סדר פירקא וסליקא מסכת דפסח ראשון

הדרן עלך ערבי פסחים וסליקא לה מסכת פסחים

אור לארבעה "עשר פרש"י סלא יעבור עליו בכל ירחה וכל יחמה וקש"ר הא
לעבור עליו בכל ירחה וכל יחמה היכא דלא בטיל אמרו חכמים שיהא כריך בדיקה אפילו היכא
דבטלו בזירה שתא יאכלנו ושרי ר"י משום דאיכא כרת ולא בדיני מיכם מיעיה לכך כריך
בדיקה עם הביטול • לאור הנר אומר רבינו מנחם עבר ולא בדקו בלילה ומה לבדוק כיום כתו
שאחרו חכמי כדקות לאור הנר ושנים"ם מפני שכריך לבטיטו לאורון ולבדקון • הכל "נאתיון
ר"י בתש"ם דבשים בחתנות אף בדלאורייתא א בגון ביקור ניר וחלב ותליה בשר הינו בדבר
שידועות הנסי"ים בדאי איסור אכל על בדיקת אחת סטורות הן שאין אחן בחורון ומתנשות
מלבדוק אפני עצלותם הכי מפרש בירושלמי • אך "כיום הרמבן תשביתו שאור רש"י ו"ל
והמיימוני פירשו דהא לאחר דתדאורייתא בביטול בעצמו שני הינו מתבטיבו ור"ת אות דביטול
מועיל מהשום הפקר דדרבי"ל שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה אל אחרים ובל נבוה אף ע"ג
לאחרינן בבדרים אאין הפקר אחות מג' זהו מדרבנן ובכח כחד סני דודאי נתר בלבו לבפקיע
אלא אי לאיתשוכי • כוסה עליו כלי וכן אם חל ל"ד בניסן "בשבת דאו"ל בדריך לבדוק אחתן
בכ"ם שהוא ליל י"ג ואיכוחו בתיקום בנוש ולאחר שערב שבת מבערו ואם בשאר אתנו בחורין
ביום שבת אחר ד' שעות מבטלו וכוסה עליו הכלי עד למחרתו אי"ט הראשון ואבערו ונם נאחר
בשבר"י אחרשה המנהלת בחרבנות בזמן שריך בפיית בלו בי"ט כדי לשרפה בחול המועד
דק"ל בר' יהודה אחת' אין ביאור אחן אלא פרישה דשהם לן תנא פרק בתרא דתמורה בתיתים
אחר"ל לאחר אסורו ב דהיינו מש"ם שעות ואינה הוי בבריה והוא הדין בפסח לאחרי בנתר
ח"ר יהודה איתתי הוא בבריה שאם בשבת ביאורו אבל בשבת ביאורו אבשתו בבבל דב' ופר"ת
האוזן אאיסור ואינה קרוי אלא בשבת הביאור לפי אחין בני אדם מתתיאין בל בך לבער ושל
דאמרינן לאחרו לדבריהו לאחר זמן דאסורו ורש"י פירש אלא בשבת ביאורו הינו בשם אבל
בשבת ביאורו דהינו בשבתו אבל דבר אלפ"ר ת"ת דאמרה בשבת ביאורו אבשתו בבל
דבר הינו בשבת בשבת אלו רגילים הנאלם לבערו אין בפקיעתא בפסק זה בלי אלי דאין אדם
אבשה אמנו עד לאחר חצות ואף לפירוש רש"י דפירש [בשבת ביאורו הינו בז' וזו' אינה
בשבתו בבל דבר] בשבת חנוכת מזרה אחר אבערו בבל דבר ואבר"כי אחר אמר אמשיחו אמ"ר אמשתי
בל ר"י בדבי אבדים אבה רגיל לבשבת פרוסה אחת אלא רפה עד אחלת שבת אבעיות בדי
לקיים ביאור בדבי' [ר"ת] דפרש בשבת ביאורו בתחלת [בב] ואבלאה הוא דאמרי אבריסה
הביאור אמינה אלא אדבבבן הוא אומר על הבשות לבעות בבבר בבבל דבר ואבר"כי אחר אמר
בל כתי שוטה לו אחיה ופסק רחב"יה דאחר אבר אבעיות בבבל אין בסך אם אבות אבעיות בדי
אבה הבבר לבשות הבבה אלא בדילי אינבי מיבה • בבבל ביאור בבבל אחר אבה אבה
בלילה יבטל ויש נהגין לבטל אחרת בתחלת אם בשבת אבריסה ואחר רחב"יה דשבים בחתת
אחים וכן בספר אחות בבבל ר"ו ורבי יהודה אבבבה בבבר הא לבטל אף בשבת הביאור לפי
אבעיות לאחור ולבקות אחן לאחר ואחר אחרה בו ואין בבבל הביטול דלילה • הנושה ביתו אחר
אחר בבבל יאן בבבל • ובתב רחב"יה דאפי' הוא ביתו בל בתי דוגה הישראל אחתו אף בל בי
אבטחי יאן לאוכל את אחתו בבבל אחתה אחרת בל הישראל לעשות ולבדוק ולבער בשולה
והי מילי בתפרש ויל"כ"ה אבל אם בבבל אם ישראל אחתו בבבל אחר בעיר אחת או בחברת
שבדוק ובער אבה או לא בעי לבדוקה אפני אחרינן בדבי אחרינן בבבל אחר בעיר אחת או בחברת
אינו בריכן בדיקה הה בריבה לה אפני אחרינן אם אחן בשבתות ובדלאי חדשים ותבא
בשיטה לן בבבל בריבה ליה אפני אחרינן אם בדרובה אינו אינה בריך לבדוקו אחתלה בשם
לאור הנר ואמיר אלא לאלוק בין ביאור לביאור בריך לבדוק בלילה לאור הנר ונם אם בבבל
ואמשלו את הבית אחרות לבן לאילו הבי בריך לאור ולבדוק אלא לאלוק בין בדיקה לבדיקה
וכ"ם רחב"ן והבי אינה בירוש בבבים בבבים דבאחרי בני אחרו בבירושלים שאולין אם אלות
אור ואיקרי בבר אינו בריבות בדיקה ובריך והלא בבר בלון אן בבאור לאלוק בין
ביאור לביאור אי בבאלוה שלנו יש אבבדרים לאורה בבדקת • בתוב "בתבות הבאלים אלון
בדיקה לא ניאתיני עד דבני לבדיקותיה ואי אתיני בריך לאיבדר ולבדוק ובן אחר אחבנו
אלון ובסר אבדים בבבבר אחן בבבר ראשון אינה אבדר אבר על ביאור אחן ג ובריך לבבבר
את בבית בדיקה לאחרינן בריך דם הבר אבני אחר אחרו אם בבבר אבדר אבבבר אבדים עד
אחר בדקתי את אחתו הוה אלא היה בו בר לו עד שבת הביבות אבני אבנות ואבל בדקות
ואבלות בבבת ביבולינן אמר הבי אחרה דאילתה דלא אבבבר בבבר בלא ביבות ובבבות לאחר
לא אבי דבלאה אבתה בבנות בבלאה בבלאה אם בבבבר • דילמא אבבבר אלא אבבל ליה
אבבבר אלא ביטל אבבם אחת אי אם ש"ם בן בוש לבבל בבבים בבבבר בבבל ובן אבתה ש"ם
אבבבן בבבבת ליבת הבים בל אבות לבבבות ובבבבר בל אם אישול לאחר לבבבל ליבה בבבבר
אלים בבלאבר לבקון בבלאבר הישב לבני רבו ובבר בים לו עבים ובתב בא"ו אחר אלא בבל
בבים בבבבל אבבה בבים בבב אחר אחר בבבבר אבבבר בבבבר אבבבר אבבבר אבבבר אבבבר
בבבבל אבבבר אבבבר אבבבר אבבבר אבבבר אבבבר אבבבר אבבבר אבבבר אבבבר אבבבר
אבבבר

מרדכי

אותן יין נסך וכרי מזוטיתיהם עליו ונהנה מן יין נסך עכ"ל הסתם דתיריו כמזוטיתו עליו
וה"ה ברי וחף על פ טיין נסך אסור כהנאה וחפילו אם אותר לתו ואכלו נרחה דעותר דיהם
עוקי היהם דלתו ואכלו אסור שחקדים לו דיבר לו נסח ונתן כיד: אינו שוכר כו "נח כלום פי'
ר"י מן לוקח מיהו לפני אמנו איסורא דאוריתא יש כו בדהאתם מוחך חלק ותשכיחו דתשום הכי
שורפים כשם אפילו תרומה טהורה ושוד דלא אמנו דפסקו מתולל ורבא אלכה כר' שמעון אם
כחנן לאחר ואמנו אכל מלוכי ואמנו אחיל ולא אחשבון דפסקו כאמוך אכלנלא דפרק מי שאנשיאו
רבי יי ורה ורבי שמעון אלכה כרבי יהודה ודבי יהודה אסר אחן מכם שעות ולאעלה דדרים לא
תאכל עניו אחן אחיאיכם פסח קלי • גם נרשה אחנן על ישראל לאחר הפסח דקיימו אלא
בזמנו כין כמיהו כין אלא כמיהו אין אתר כיבי שמעון דהא רבא פסק הבי פרק כל שעה ונם ריש
לקיש ורבי יוחנן פסקו הבי ודא דקאחר רב קנסא קנים רבי שמעון דקבעבר על כל ישראל וכל
יאנלא הבי מילי בעיניה אכל על ידי אשרוכה אבי ר' שמעון • רבינו אם היה רוצה לפסוק דאחן
בפסח אם וכן פיסק בפלגות דרב אחאי אחנם רבינו אם לא היה מתיר אלא היה מתיר לעשות תשם וכשהיו
מוכלים אחה אוץ אחר נבולל בפסח לא היה מתיר אלא מתיר לבשלוקה עד לאחר
הפסח וכן פסק בספר אשרוחה דאלא על נב אחנו במסכת אחילות וכפוף שבת בדנים וכעופות
בדי אתפולל לאחר ואתרף דאינלא לא ילפינן איסור מטוחלה בדאחרינן פרק בסר הדם אם אחרו
פסק אחלה לבחר אחרו פסק אחר לבחר בחתיה אכל הא"ר יה פוסק כחו אלבפי וכן
פסקו בדברי אלבלות וכה"ג כתב דבמנא בספרים ישנים שהיו מיחות רב אחי סוף הוראה
בהלא ברב בחשבו וכן פסקו רוב הגאונים ברב וכן אבנב ואלבי"ה אחלק על ספר אשרוחה
ואבנלא רמיה מבדרי' פרק נערה אם אנטילין כלי אחה לבחר ישנלו כלי לבשיאחה ישבר אות
הדין אחן בטל קודם איסורו ואחה אבנלא בחרבנות אין בהבשוחה אלא אם כן נחתלא בין
אירדן אל פסח דאין בו איסור כי אם אדרבנן • ובשאלתי אל "דג אחה אבנחה אם אחרו
ואבכאל ואבנתי אם נלאחה לאסור אבנחאלה אוחר הבטר אחבי דאחרינן בברק אדר אבנינות
אירבע אנשה ובלנו אחבים אינוקות ואבקיאום דרך בית הרבי ובא אבנשה בפני אבחי' ובחרו לא
בבבר ובחאו לא הבנמות אחבן בחי בחבי בחבלות אינלות בחה יבחה אחבי אלבם ימים אינה לבת
ובדנים ובעופות בדי אחבולל לאחר אחרבן אבל לפי ר"ת דלא אינו איסור אבנחאלה בן נאחבו לא
הבטר אם אין בו כ"ם כבנד אחה אבנחאלה בו: כתב ר"ר אליעזר "אחרן אחה אחרן בפסח
בחשבו הייבן דוקא בדבר לא אבל יבם בגון אחה אבנחאלה בבלי אחוך אקום בעבונו לפי אחוך
אדבת ודיו אל אבל בספר אחבות כתב דאחה בבלי אסור בחשבו לפי אשבם אבנחאלה הוא בן
בגלי בבאחבך הבפוד בשבת בלייה ובן בם דרוקא אוסר אלא בדי קליפה ובן כתב הרב רבי אבחאל אבלחי "אם בסם
רבו אבדוק רבינו שלחה אחר "אם אבקבל אבדו ר"י בדבי אבדבם דאחה בחרבנות אבנחאלה אין
אסור אלא בדי קליפה ובאב כתב אבו' אבחי נרבינו "אחר "יהודה לאסור בחרבנות אבנחאלה אין
בוחבו לאחר אבחאלה כתב אחבר "ם ז"ל אינו אוסר אלא בדי קליפה • "בסר בל אחן שבחעבר אבנחאלה
עם בבדות בל אבה אינו בטל לעולם ואפילו בסר קטן שאינו אחבר בבדות בל בחתום לו אפילו
פרוחה אבחן ואף בל נב בדם בינם אחר בחרי בנו' ואפי' אדרבנן אבי ואינו טעמא דאקילו
אדרבנן לפי שבל אחד ואחד עות' בעני עבנא ואובל בל אחד בפני עבנו ואינן אבחבטל בדוב
דבר אחרם אבו אלא אחיאינן דבבל אחד אחרינן בל אל יאחר בנא ואין דבריב אלו אחרי' אי בלאיסורי
נאחבי טעמים אינן אלין אינו אינו אלא אחחאת אבנחאלה ואיבבר לאחר בבל אל אינו אבנם אבנחאלה
אבנחאלה בל אל אינו אבנחאלה אינו אינו אחר בנא אינו אינו אבנחאלה אבנחאלה אבנחאלה אבנחאלה
אבנחאלה אבנחאלה אבנחאלה אבנחאלה אבנחאלה אבנחאלה

אין לאסור ר"מ כי דרשה ביקום תעשה כמו לפני רבינו יצחק מווינא על סך של קמח שנפל לנהר
בפסח ונטה לברר הסך ולחזר שים לבל הקמח כדי שיסור הלאות לתעלה וזה יחרוב והשאר
מותר בכך כדאמרן בכל מרדטנו של בפסח על הסולת ויטל את תקומתו הסך נמי יאליך הלאותלא
ויבטל המיעוד ובכבר עם הסולת ולא יסור לתעלה כלום ואחרן בפסח בתשבו ובריך ליקח קמח
אחר לצורך פסח וזה יכלנו אם יתנה כמו שיסה זה ירוק ואחר יסורו ובריך ליקח קמח
ודוקא אם בתיבה קודם בפסח אז יכול לשורו אחר הפסח דאחרן אלא כמו כמנן טעם
וכמן אינו ב"ס בכל כיון שהנכל אותו אכל בפסח דאיסורו בתשבו אחרון הכל . תעשה כיסודי
אחר שנתן לצורך בפסח ובשים בפסח אם הקמח אל נחת התרנגולים ונמלאלה הסך הדק
מבכנים מתוכלכן ויורו חכמי מגנצ"א לרבק הקמח דאין מחמת דבכי אחרינן בתנאות שעורי
מגמלה בגלגי בתתה מהו ובריך לאתי כו' אלינתא לתנאות ובשמה תשוב הקרייכו נמ לבחתך
ולתנאות בכי" תנה ודוקא תשוב הקרייכו נמ לבחתך מכל תשוב ורוח יין בפת אכל ריח פת אסו' בפת איתר
לא תנינו ובתה בעתים שאינו אוסין חלה עם הפת בפחות מכ"ר ואין מקפידין בכך ועוד הניח
רא"ש יה רואים לסיתר דבח לאתי תודה הרבעה תינן ריח אחן ומנה רקיקין ורבוכה ויין נותנין
לבנן מח"כל פון ותין ויהיה בחתן נאפה עם חתנה שלא תנינו שום תנא לו תשרה לבשתיתו
ובסני תנורים היו נאפים ורים פרק אחי כלאים נרסינן מנין שאינייש ב' פירות כלאים הבנים תקפו
לאיסרי ת"ל ונחת תודה ויכול אף כ' כלאים ת"ל לתנם והלא בריך ולאמנה אותם לתעבו לאחר
תודה ב"ת דנלאות לאחר תודה ביחד . כתוב כה"ג לא "אמרינן להכנה כישולא דאיסרא בת תרי
לו תלתא שערי וכן פירש רבי' אליעזר מפר"ם יש ויש פרוש לאחרי אמר תשוב דים לו תתירון ורחים
מסכת חולין דאזכור מדרבנן ואסרי לה פרק לון נדון תשוב דים לו תתירון וכ"ם בם אחנו דים
לאחרי כיון דאין לו בקיקין הם נקרא רחים לתתבקע ותפבנו אחי אום ותסבר הנתיקל
תשוב אחת . ס"ו לא הפסיד . תעשה "היה שרון כבר כלילה בפסח לאחר תנלא נרגין אח"ל
בתנאה כתיים ואחלו לרבינו אשלם ולרבי שמואל בכהן ואסרו אנשי לאכלם ובשמה תשבו דאין
בתן כי אם בפסח אחד אם היה עם הכבר כתיים אז נמל בם אחר כך ובפיקוח דאחרית לאחרת
אלא אחי לאותו תשב שבתבתי לעיל דאמנה נרעיר אבל התרנגלת אלא בתרנגלת עצמו שבתרתי
דהם שיך תרי שפיקי בדם לעיל דאמנה היה בתרנגלת ובתבכל אבל הכל לא שיך . לעיל
ובתב ה"ר שמואל אפנאיה תשב ר"ת "דלא שיך דבר אים לו תתירון היכא שבתאכל תתקלקל
אן בתן תשב רבי' חיים ב"ל דבר אחתר לאיסור אחלינו כגון אחתר אחתר לבנה הבן לאיסורו
לא שיך לאחר דבר אים לו תתירון ב"ם דבר אחין כגון כי אם נטמא בטבלת : "דבריהם
אבשתאין ע"י טנן פירו' כגון בוסות כתב רחבי' ם מיהו בוסות של בסף נתי יש לחוש שבשתי'
מתיירון בהן יין ובפלל ובאנשים אבל בחור ובריך לבנאילו בכלי ראשון ובשיב אלא לבנאילו עם
מר כלים ראשון לא בשתתם בהן אחתן ובריכנו ירחלל תפרים היה אחר דהני בוסות כלי אזבוסת
בנאו בהן בשתר יותת הבנה אסור לשתות בהן בפסח אחילו ע"י עידוי אשום דאמ כבלי חרס
אבל אחתת אחר בריתן תן בחול ואחתר אשרה אל כלי חרס אחין יוכא מידי דופי לבנאם ואמ"ג
תשמישו בטנן מ"מ אורין בהן אחתרים אל לחם אם בין ואחי בבוס ואחי אחתת אל"ה כתב
אם אחתן תם ד"ר דבלי אזבוסת אינשא ולא בלבן בדאחרינן נבי לב ובחיים אחתת דר' נתן ג"ר דבר
לאחרו בלבלי חרס וג' בבלי אזבוסת בלי חרס בלבן ואחלינם ואחתר אם שבתוכו אם אחין בן בבלי
אזבוסת ב : דבריהם שבשתתם בהן אחתן בפסק בם' אם' ובם "בתרוחה בנון אלא לבנאילו בלים
בו יתנו לה לא שיבא כתיים ס' כיונה בו שהרי כתיים בלבלו אחתת אלינתא אסור בי הבלי נתן
אם אים בתים לבשתו אבל בשאין בן יתנו אחין ב"ם לבשתו אלא לבנאם אחתר אחתם ברבא אם אחתר
לבנאילו בדם ד' אבנת אחתם בלים בבי יתנו בשתתם בהן אחתן בתנא בתנאו יום שהרי בם בהן
ג"ב ס"ם אל הייתר בחרם יבא אחיסור בבלד אחתן בתנא בתם בבלי בתים ובבלי בתים אחרין
ובתן אם בקרבים ובדין איסור אחתר לא הבנא אבל אבל לאחר ד' אבנת אחתר בבלי בן יתנו אלא
אם בנים ם"מן בתים בי אתר אבנאלו אחתן אל אחים בבשן בבבל ואחרין ובבלבין בבבלי ואסורין
אינו אבל זה "אנו בוסתנין אחנו תבנאילן בלי ראשון עם בבלי אבי אבי אם ב"ם אחלו אחתרין בבלים
אבל אחרין וגם אחתרין לבנאילן אחת' בלי בשאחתנו בטנן ולא אחרינן בין לבן אחרתי לבלוט
בלבי ואסור אלא אתתר דאור ב"ט בר ב"ט ובן בן בדור בנאילו בדראתן אפילו אבית יד וכן
בחתת בתר ראבי' ה אחתת אם ב"ג דאחבנגין בה אבלים אבי בהבנאלן אבלא חילקו אחבים בין
אחר לאחרם אם ב"ם יורה אחבנגין בה אבלים ואנו דאחבנא בתוסבתא אחרו' ואקאקוסים
ואבנגין אחתי אחתן מבנאילן . "ועל בעיין אלאי אבל גב אבבר אים ראל רבינו יאל אבי אבתת
אבי אחתן אבלי אים אבנה לבנאילו אבל אים בבינו בו אבלאי ואבל אים אבנה לבנן אבלאי
אלבבינו ואבל אף ע"פ אבי אחתאחים מו אבלים אבא אבנאילו אם אבלאי בבבלינו בך אלבו
אחר בלא אבנאלה אבלים דיבינו אים בראה לאתיר אבנה אם אם לאיבא לאחתא אחת עד אבבר
אבבא בדבן בחתן ואבל בבבא אבלים אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי
אים אבבר אבלאי ואבל אבנאילו ובבלו אל דבר בל אבלאי אבא אחדא אבלים אבלאי אבלאי
אבבר לאחר בן בבבלי אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי
אבבר אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי
אבבר אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי
אבבר אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי אבלאי

חדושי אנשי שם

א נ"מ

ד כדרים

ה כדרים

מרדכי

שבת מן הקרח ה"ל מי פירות וח"מ נכון לאוסרו דילמא אתי לאיחלופי כדאחרינן יאחרו כל
הסייקי כו' ואמאי טעמא היה נראה לאסור התחיים לפי מדעינן לשרב הכן סולת כשתקנין
לותם ואם"ג דיש הרבה תאני' סתם בכה סולת מ"מ הא ואם איתא לפי דברי בר' אחר
שם ביריי' תתאני' ואמרינן ר' יבי קתחים אין נרגיון תיקון סולת • אחר רב הונא בנקת של
כותי' אם תחלה נרסו אם ונכנס מיתכל בזית מנה כאחרונ"ם ר"ל סתם ר' הבם שלא התיצו
אתין אם לא קרני תגנים ולא הבסיסו פנינו יש תחתים על עידוש רש"י אפי' אחביר הבם וכו'
אלא מסתבר לתקל כו' אמר לתכול בנק אלא הכותי אלא בפנינו הרשינן אחת לבו בחתין ומפרש
כגון בנקו' של כותי שנגון הכותי בפנינו וז"ל ר' אם בלם בן הוה ניח לותר קחת בל כותים
שלנו בפנינו לבן נראה בפרש"י דבינן אתין אלו ראוין בו לא אחור ולא סידוק אחר : רש"ח
"פרש לאוכל פר"ת דשייריי בחלוט גדול כגון בגון דגים ומסקיל מבני חשיבותו דאי לא נחש שניתקנ
מכל אלוט קטן אחרי בכאשתיבן וכו' החולן דאל"ו אינה בהן • כי פליגי בבהדיבין ולבסוף הרתיח
פ' רבי' אינו' אתרן דבלותיהו בדאיתי בהאשיתן תרתי לריעותא הדבינן מבבני' ואדתיתה מבחנן
ואדרא הה אחר הדבוקה אבל מיבח חדא בטיבותא הרתיחה קודם הדבוקה או הרתיחה והדבוקה
מבבנים בלוי עלתה מודו דהא דתי לאתפות בבן בתנור קבת אל' ואחבן סבר תעשה מיבם בלא
דלא מיבבני אבנין תנור לר' ואחבן אלא מ"ב שבתן בתוה או אבנן אחים אבל אחבן בתיבם אבל
בדבוסי בדבל אפי' בדבי' מבבנים ואדתיתה אחר בך אבנן תנור חייב דבנין תנור הבינ ליה הילבך
אפי' ליתן רבה בנין בי' לם דהיינו תחלתו סופבנין אחרי אפשיתן בנין תנור חייב לר' ואחבן
ויש מוסקין בר' ואחבן ויש מוסקין בר' ל' הילבך היבא דאיבה אדתי לריעותא אתיקו לה הבסיל כו'
ואסתחיר תבא עליו בדבה • אלא אמ"ב דאתלבה מעיקרא בין דהדר אחייב בו' פרש רבינו אם
ורבינו אישור מתון דעיירי בתחלתו סופבנין אבל בתחלתו עשה אפ"ל הדר אחייב בתנור הוי
לחם דאבן בחסבת חלה בלן בתחלתו עשה ואמר סופבנין סופבנין בתחלת סופבנין ואמר עשה חייב
בחלה ואחר עים אל אין לקרפף אליך לבפ"ד ולא ד' מי לם דהיינו תחלתו עשה ואמר סופבנין
ואחיבים בחלה ואבדבים עליהם הבוטות ובן אוכלי' אם תחלתו סופבנין ואמר עשה אפשיתן
בלא אפקה ואחיבים בחלה ובהבוטות דבן דאחייבי' חלה אות הדין בבוטות ודאיבים אבנות
ואבדבן בילד אבדבנין הוה עומד ואפקריב מבחות בירובלים בו בטלן ואבבן אבדבן הבוטות
ובקסקיל ובאחבי לא אבן אבנת אפקה אבנר לו אחבת אבדבנת אב"ג אבטבנות בסבן ואחן אבדבת
לחלק בין אבן לאים אבבל ודאת" ולא אודה רבינו אם לאין לבדבן עליהם ברבת אבוביה דבית אבן
אודבת דבבנות אבבו אבלבן הוה ר' יאבדבן הבולן ובדבן בל אבבן אבדבן בבדבן
לשיבת ודאת" ולא אחיבת בחלה דבוהיא לם אחלתו עשה אבוד סופבנין ובן בתב רבינו אם אבן
אבבבת בבבבת חלה ובוב חוד בו לדבוקה אחלתו עשה ובחלב עשה ובחלב סופבנין ובן בתב רבינו אם
עבבאה עשה בבבלה אבור בבן לדבתו הוה אחלתו לבבות סופבנין ובבבלה אבים : רש"ח
מבאתי ובל אודות הבדבר בבבה אבוקבות הבאים אבעבות ודאת" ולא ואבבן אודה בבבות
אודה בבל אחו עשה ואבבבת אלה ובה אבן ובן הודיעו לבם לפי אבבבות בתבו בבבדבן
בבולן ובבבדבן בל אבה ובבבדבן בבעבה בבבבן לבבבן אחר אבבבת אבבבן ובבבבן בבבבן
בבבבבן בבבבבן בבבבבן בבבבבן בבבבבן בבבבבן בבבבבן בבבבבן בבבבבן בב

כבר קיים סנהדרין כל מצות לפי שאין הגם נריכין לבאר אותיות כל כך א וכן פיר"ר ז"ל דשלם
אותיות מוסרין מלמוה דוקא עד מצות ומשמע דאסור לפי"ע ר' כותי כתו מלמוה דאול המוסר
בראחרי פר' מי שהמסיר יום לתמוה על התנכה שהנהו שהנהו לתפור ע"י כותים נבדים חד"ר כביתו
של ישראל כל יום חרבנ. מבר ולפולו בחנם אין לישראל לבפר לחבריו מחלו ואילך דאין לחלוק כין
בחנם וכין בבכר כיון שהם מלמוה שבן עובדי רגלי' מתקנים הנעלים' בחול המועד אבל אחר
לבשים לא ולם אחתר ולבלה דבר המכר הוא כן יקרע יותר ויש לחבר שיכולקנו חדש"ר. תקוס
לאנהנו לחלוק בשר בלי ראוכל' רבי בא בעי קומי רבי אחי אפילו בשר עבלולו בשר עוף מוכרין
לחבר אפילו בוכה לפילו דנ קולים פירם דנ קולים אינם הוספנין פרק בירה רבי יוחן בר חנן אחר
הולכל מן שחוטה וכמ' רבי אבי אחי בשרי דים בני אדם שאוכלין בשר עוף בלילי פסחי' ואין חילוק
בחרשים ונרחה דרך ביטול הנהג בשר הוא לחקוס שבנהנו אלא לאכול בני בלילי פסחי' ואחרינו
חקוס שבנהנו לאכול בני בלילי פסחים: תקוס "שבנהנו להליץ ולילוק על הדלק" הגר אין מברכין
אל בסבת בלבד. אבל בוחס בישור אין מברכין לאחרי' תקוס שבנהנו להליץ ולילוק אלא אינו
חוסם אלא לאנבנה ח"ב תשוס תנהנו אין מברכין אל"ר ולי הוס תנהנו אחי הריא תקוס שבנהנו
אמר תקוס אלא נהנו נתי חנויים לשבת תנהנו אלא אחנו מיכה לאין מברכין "אבל אבל רבי לא הוס אבל לא חתן אלא חב' ותשוק תנו דרבי כבור הוס אחת
רבי חבי ח"ר ונבה אחת בבור הוס ובוס אבל אבל לחק ר' תנחומא לא חן הדין אלא לאיסטנים הו'
אלי הוס אבל בימח' לא הוס אבל בלילא כדי שיבנם לחנם אחר שיבנם לחנם בשהוא אחר אבלבנין
הבנות ערב פסח אחנ"ב דבלונתא הוא העולם סוברין בת ר' בבור הוס ' ושל חנן בחס'
סוברי' אין מתבנין בנוסן לא הבנות ערב פסח וכן הלבוש' כדי שיבנם לחנם בשהוא אחר
ר' שמעון בשבת אחר הפסח ואחתינים בשאר של בתים ומברכין על החלה והא דתנינ' פר' יוחנ
הנשיאה שבתתה לו נתחתנה בשאר של בתים ומברכין על החלה והא דתנינ' פר' יהודה ודבי יוסי ודבי
מחנן פוטרים ואסיר הבלבה בתוייבה לחפילו ר' אחר ודבי יוסי הלבה בר' יוסי בדאיתיה פ'
אי אפילו הוא הוא בשאין מן החולין ר' רבינו' אבל אם אחר שאסיר הבנות בשת ידו בדיין ה'
רבנו' אחלן בפי אחנון הבנות שבתבנה חייבת בחלה כ"ר' אחנון אחר בבר לפסח אחתן
מבנין ליקח אחר מן הבעה קודם הפרשת חלה אלא לאחר' אבראה הוא אחר בטוי ובמתחתן
מ' מיסה אחרת פחות מה' רבינו' לפי שאנחנו אבאחר אחר' הנשים בשאר' ויש מחבר ברב לבטלם
ונבן אפילו בשרוכין ליתן ביותר מחתנה ברבינו' בהנו לבחתנין בשאר של חייב הנ' מן שתוסבו':

סליק מסכת פסחים

והא לך הסדר בקוצר

בלילי פסחים בחוצאי שבת מבדך ובקה' ז' ולא על הדם דנגדיכן שתא יקשחנו ושל
שאין בתן לתבוד בשתה דבי' ט ליבא בשת' ותבה ושתין ומשלין ולילוקומבדכין
ג' לפי פרוסה לבטול וקיימא לן בל בל שיבולו בתשקה בדיך ב' ' ובקודש קדוש אינו בוטל תנוס
לאחרון הבוטל ודיו לפירות הרי זה מנסי הרוח ובדיך בשר ובוטל אחת בשר לפסח ואחר זכר
לבשנה ובוטל תן הדיקו' מקורין אבל אחר' ל' לו תן אפוי' ' ומברך בורא פרי האדמה' ואחר זכר
אחנו ומבטל ובתן לבל אחר ואחר' בורא ומדיך בבלבל בולו תוך הבוש' וק' ל' ובא דבשיבו אחר
ידיקת מעוקרת מבדך עליהם בפ' ה לפי אסור ליהנות מעוד הוא בלא ברבה ומבטל אחר
בחת לאחר הנבדה מברכת בפ' ה ואין בדיך לבדך על המרור הבא ב' ברבות אינו אינם
בוחת מבלות חבילות וכ' ברבות המלות לבתיד דבר אחר לאחל אין לברבן ביחד ולא דחי
ליקו' הו מחברכין על היין בבת אחר שאין זה לבתיד הבא' אלא העולו' הוא' אמר' מבסר ואין נבון: בתחין
הבוטל אחר ידיקות עד לאחר הנבדה ונעשותם עם בוטל המרור בחוו אינו אינם על תבה אחת
הבוטלים ובוטל חבילת תבה בר כ' בוטלים אלו ניתנו הוליך הרא"ש בלא הבוטלו' ויתחבו
הוס בשבו הבוטלין רבינו לא יאבל כי אין דבר חיתה לבטול בעוד' אחת בוטל בדרך לבטול
בחת בחתים זו אחר ולבך תקנו לבפסיק בבנדה: הג"ה לבך אנו הולכים הבנדה
ואחרינו הנות קדם בעודה ואנים לאחר הבעודה כדי שיתחברו בחת בל בל בוס ובוס בעל
הראשון אחר קדם ובל הו אבי חבי הבנדה פירוש ואותו הוא בוטל בבדי' ולבך אחר חבי הבעל
בוס אבי ואבי אחת בחתך ובל הנ' ברבת בחתן ובל הבדיקו' אבי בבדיקו' אבי בבעור: הג"ה בבבל
בלילות אין לנו מבוטלין בעוס אחת ונו' אחר רבה אנו בל יומא לא אבי בלא מבוטלין בדא אינ'
לא אחר רבה אבי בקאבי בבבל בלילו' אין אנו מחיבין לבבל אבלא הוא אנו חייבין לבבל אחר רב
בעוד אחנה לדבדקי פירוש אנוס הבדיקו' דבינוקות בדי שיבא קא עבדינן לא אחר רב בעוד
אבי בקאבי בבבל הלילות אין לנו מבוטלין אבלו בעוס אחת הבלה הוא ב"ק בעוד' אבי' רבא ס' אבל
אבא אבילו' אבי אוכלין אין לנו אבא אנוס בתוך בבבל הבדיקו ובלילי הבעוס אבו אנו אחזירין אחר מרור
אחר מרור פירוש אחין לנו אבא אנוס בתוך בבבל הבדיקו ובלילי הבעוס אבו אנו אחזירין אחר מרור:
בתחין' אבו אקבתנובו' בתרא אבי הוא יתיב קמי' דבבא חזייב דרור הא מבתבנו אל' ליה אינם
בים אר ח"ל לין בתחין אל אבתבנו' ותבון' יוסי אומר בתבנו' אחבבו בדאו בבבל אבו אבי
הבבבל הוא רבה אלי בוחיים ובשבת לבדיקה בחוכב בב' מקומו' אחורה בשבת הוא אבי בבבל
בה בחוב לבדיקו' הוא ביחד רבה אלא הוא בפסח אם בדאנו אבלו אבלו בא יאבלו אבי
הנ"ה ובאחר לבבו' בדים הדם' אבל לא בבבל' אבי הדם לבן אבר לפי אבל בבל הבדיקו' אבבבו' לבן
בקבלבו' אחר הבם בבבה בתחבה לבבו' אין ובבל בבבים בקרוכן בדיות אבלה לבן בקב' בי
בשבת ביאור בבת בדבת ותבבבת ובבבל' ובוד' לך אבי הדם לבן אבר תבו' דבבא מבדי מבבלה
אלבבי' אחתת' בחל' לא אתבבה עוד בבה אחבת ב' ג בבבל' אם מבבאחי' בקול' בבבל אבא' כדי
בבבו בחבל בל הבבבן בבב' ת הנ' הבה: ובבבלבו' את הבבבה לבבים הבבלבבדי בבבלו בבבלו'
ובבבלו' אבי בבבבל אבו אבו אבבלו אבו בבבל אבו בבבל אבו בבבל

פסיגה אחת שכח ולא אכל אפיקומן פליג פסח אחר שעורתו וכשנזרק דם אחזון ר"ג מוכר שלא אכל אפיקומן ואפשר"כ פיים נרתקו כי חשב כענבתו מה חשם אם אמר כרכ"ו ולא משאה נתנ"ר מברכתי לבטל אם חשתה הרי אחרו חכמי"כן אליעי נרכיעי לא יפתה ולחם פיים ברכ"אחזון לא אכל אפיקומן כי אח"אם כך הייתי נרוץ ליטו"ידי ולכרך ברכת השעי"ולחם"כ לברך ברכ"המזון שני"של שם אחר ונתנ"מוסי"כוס ונדשתי ואוכל ב"שוריו בגיל פסח ואני כיון שיצאתי ידי חובתי בחנת אנה לוכל אפיקומן לשנה הבא"אם הגר"ויכני עיין עוד סוף"ערבי פסחי":

סדר סדר של פסח

תוספת מערבי פסחים

פירש הקונטרים דלא גרסינן ערבי לא ערב דדוקא נבי מצות"ו"ט אחן הרב"כשנה סייב לאיתנו ערבי אכל פסח אחינו לא פנם אחת כשנה לא סייב מיתנו ערבי הלא גרסינן ערב פסחים פירוש ערב שבת"ון בו הרבה פסחים וכ"ל דהא נמ' מקום שנהגו גרסי' בכל הטפרים ערבי פסח"צבי חיטור דמלחכה לכן גר' דגרסינן ערבי ור"ל ערב פסח שבכל שנה ושל"אי נמי נקט ערבי תנאם ליצמח דקרא דאחשו אותו כל עדת ישראל בי הערבים: סתוך לחנתה ושעתה חפרש בנתר' כדי שיאכל מנה נתאכון ואם אחר"תישון לי אחשור לאכול פשנה תפללו ויש לומר שכל"התפלל אי נמי חיירי בשעות קטנה דאותר נאכול בחנ"בדפרשי' ואם אחר תיפוק לי דאין לו מה לאכול אלי אחן אחור תנם בשות ולחשלה ואי אנה הא אחרינן בירושלמי כל האוכל מנה בערב פסח בלו כזיל כזיל אלו אחר מינו תרגיל' הא אחרינן בנתרא דאותר לאכול ויש לומר לאינטרוך חדם אחלא כ"ס ואם ונגבר שיאכל כזית אנה פחרוב' אחת לא חייבין כדי שיאכל מנה לתיאכון ויש לומר דהתם חייבי באותם שעורה עכשה דכתיב' סעורה ליצת אכילה נסה לפי שבני אדם פרוחין לאכילה אכל הכא כשעורה אחרת אחור וקשה דאחרינן בנתרא אחר רבא אנה לא דאמרת מיגרר גריר דתנן כון הכוסות הגלו אם רבא בשעות ישתה ואי אחרת אחסר אחתי אם רבא בשעות ישתה הא אם אכל לא נאמר אכילה נסה ואלי פריך הא אחרת דכותה שעורה ליכא לאיתי' ויש לומר דאתפסיק אחנתא' והלילא כשעורה אחרת דמי: עד שתאכל ותיתה אחתי נקט הכא כשעורה אחרת אחור נקט עד שתאכל לא נקט עד שתאכל ותיתן ה"ר יעקב תקורבויל דנקט עד שתאכל דאף על גב דכל שבעות וי"ט מוכיחין מחוג עד הקדש בדת אחרינן אר אכילה נסה

ל"ל דיקא אחר בירוס דברכות מברך אכל הבריות והביאתה משמע אפי' בכל ענין ואף אם יהיה
אחרון גרוע לב"כ לר"ת מברך הטוב והמטיב אף אחרון גרוע יותר מן הראשון לפי שגל
ריבוי ענינא מברך הטוב והמטיב ובלבד שלא יהא גרוע יותר מדאי מן הראשון אבל אין לברך מברך
הטוב והמטיב אפי' גרוע הרבה יותר מן הראשון לפי שהוא בריא אלא מברך לענינו ואם
מברכי הטוב והמטיב היינו דוקא כי אינם אחרים בהדיה אבל אם הם אחרים בהדיה אינם מברכים הטוב
והמטיב לאחריני אבל היכא דליכא אלא הוא לא מברך הטוב והמטיב ומשמע דאם יש מרובים
לעבר אחא ל"ל דין שבתוך הסעודה כל אחד מברך לענינו אבל מקום ברכת הטוב והמטיב
אחר מברך לכולם אם היה מברך כל אחד לענינו מ"ל הוה ליה כל מ"ל יחידי לא מברך יחידי
הטוב והמטיב • ודרבינו יחיאל כי דנמי הטוב והמטיב כתי' לא מברך לענינו כמו ברכת כפ"ה
דלא שייך שבר טעמא דהתם לפי שאין בית הכנסת פנוי והא דאחרי הטוב לדידיה והמטיב
לאחריני לא שיהא ברוך לבעוה"ר אחרי מברכת אלא כשיגיע מאחר שהוא בהנה מברך הטוב והמטיב
ודרבי כולן נהנין אם אותן מתנו וכן משמע בירושלמי דפ' הרואה דאחרי' אתם אמרו לו אלך אתף
ובר מברך הטוב והמטיב משום דהוי מטיב לאחריני דאם אינו בהנית בדבר אחר פ' אלינו אתה
מאחו משמע דמי לא אפשר דאם כמה בעלי בעיר אחרת כשאתם אין אין אתם אינו אלא כאות ברכה
כיון שאינה שומעת אלא ואמרו ה"ל כיון שבהנית אתה שהוא בהנה מברך הטוב והמטיב כדרבי
ואם' רבי נסים נאון אחתי לא מברכין הטוב והמטיב על שינוי פת דבסלת על שינו כם שבתוך
הסעודה ניחא דם של הראשונה נמי ליכא ברכה מבל אפת דמברך ברא מזון כדברכת הנהנין לאה
אין מברך על הסגניים הטוב והמטיב ואות ר"ת דאמרי אין בהיה אין תרתי מסבר סעיר ואינו אחר
מסאה אבל פת סעיר ולא מבשמה ושבר י"ל לפי שתיקנו ברכה הטוב והמטיב על הרוני בית שנתנו
לקרות ובסברו ברוויה מדמם כדאמרינ' בגיטין ולכן ניתקנו אין מין אחר אלא אחרים ויגאל כאות
בין אחרים אותיות אלא ואמרו ה"ל כיון שבהנית אתה

סבי ר׳יוחנן אחיר יק״נ כשם רי״כל אר״נסי״ק ולו אחיר והב״ה חשיש דלוי אף מעין סביהם
דיין קודם כר׳ יוחנן והבדלה קודם קדוש כר׳ יהושע ב״ל: אלא ליה חכא תהוה דשמעו כר׳ נר ר״נ
ברוב הסברי וק״דמ״ם דבכל דוכתא לא מדבר אחת דתהוה דאחת ר״מ מדבר ליה • ופ״ק דכפ׳
אשה שלום מחמת סיה אלא מהוה דאחת ספרא דאחת בשילה הכא אלא דוק״ק דהא גם מחמל היה
דגר׳ אמרו תהוה דבי״ר אמרה דאחת והוא היה כיתר ר׳ ולבך אלא לו וק״ק דהא גם מחמל היה
ביתר ר׳ כדאיתא בס״ת אחת ר״ת אלא ר״ת אלא דר׳ אמר ר׳ אמר ר׳ אמר

ה"ן לכו סבת קכיבה לנפשה וכעי פרים מפה אכל לפחיה מפסוקין וטבת מבו דלוק כאכול
כולה אלון נרוך לכמסק אם הסמולה נתמסק עד שתנמר והדה מילתא היא אכל סייה
מסוקין מפי לאין לקבא לפחיה הכל כום וכום סבות לחדייה קאי אכוה לי בקלאת אתי לבך
לפסוקיקרבנן דכי רב אסי לא קפדי אתיא וכא לאחדיי כל הטעה קוד ס"כ מלאי מקמיגלה כאחר
הקלון חון חדים ובתר הסתם הסת אסרו מוכלין בין תבלה לחדר בסבת ומכבר מקו ערלה שם
ליחר כלאחדי בחדר כל הזהקם חים בחלה כאלו נזל קדוני אם לי לעזיר בחתלו לאכול בין תבלה לחדר
רוים לאחוד לאין ואחדר לר אחיר חבי לרנו אם לי לעזיר בחתלו לאכול בין תבלה לחדר
בכא הדבר ליה סכבה עד שפרשו ובא לאחר כל הטעה כו' אינו דוקא קרוני אתאכל עליה
אכל מאחריני לא ורבינו יחיא אומר שאתב שאין בריך ליחר מגלות אלא בנים עבר הדשים
הנבחה עולה ויורדת בנוף אכל טפי לא הנבנים נהנו ליחר אף לאחר י"כ הדשים ורבינו
הנבנים בחלתן עוברו לאכול לאחר מנחה בשבת ובלא לו ר"ת נחה היה עושה הן הנבים לו
בי הנא בחדרם אלו הדברים כל האכול בע"ה בחנחה ובעתה הנבנה הנבנים לעשיפן מן הדין שבלו כל
בשבע ובחים ואכל הכל היה מקשה לבעות בחנה בע"ע: ומבכל מקום נראה לר"ה לשבור אלישת
בקבה קודם הרגם: בשבת ולבך מנו אומרי ואחי חבלתי ונו אחר לדל נאמר הר"ה רבם ע"ל לא
בשר הלבי אחות הבול אחי בשר הבלים לאחר שבתון ובחבלן הן הנוחרין רבונן אלא
הבלן לשיל עצמן בשרה אכל בשאר אכל ובחה מיד אחי אחי מוכר אחד ח"כ הבחיל בים לאכול
בשבת קודם הנת ובא בחבלת הבא אבא אכל

סדר של פסח

רביאו לפניו מנה והזרת והרוסת פ"ה דטיבול ראשון אינו כהרוס וכן מסתם הלל הזכי׳ תרוסת עד שיעור שני כדקתני הגיהו לפניו מנה והזרת והרוסת חיבל דעד דבשתא לא פת חרוסת לפניו ושרי פ׳ כתוספתא ר׳ע אומר שיטבל לתוך שלשו פרוסות הם כנגד תפרה דמשה ראשון הוי מנה לשון הזכי׳

סליק פירקא וסליקא מסכתא פסחים

תוספתא ממסכתא פסחים

אור לוקחים מצר טוקדקן לת החמץ לאור רבר מיקרקין לת לאחר בחת׳ וגלה לתו׳ הלבב׳ לת לאור לבר לפי שבריקת הגר יפה תרוגלא׳ אם׳ ם סתן לחים לדבר ובר לבבר ויבש בת׳ ירוקים לת ירוקים בגרות ותות׳ בר אדום בבחת תדם בתי סתתי׳ לאחרי׳ שתי פולו׳ בת׳ כל בחתתן תורה הרוגנה הרוחה לת בפתת הבגיבה הרוחה לת הקורה הכל שנטשה בת׳ הלבנים הוחבה לתן לריך בדיקה כ׳ ה לתורה׳ אדום החיטה ביה הבגיבה הרוחה לת הקרות שלמטה הגיבה לתן לריך לבדוק: תורי הבי הבלתי׳ בת׳ הרוגים ובת׳ הבית ובת׳ הבגיבה לבל שלמטה הגיבה לתן לריך לבדוק בת׳ הבית בת׳ הבגיבה לבל׳ לתן לבדוק לת׳ מתן לתורת׳ בת׳ הבגיבה לבל שלמטה לתן לריך לבדוק לתן לבדוק לת׳ לבדוק לת׳ לבדוק לת׳

תוספתא

אחר פחיל: בברי סבא לגיתו של ישראל ואחזק בידו לין וקחה לו לבשרו הבקודו אלגו חייב לבער
ייחד לו בית לבשר שלמו לין זקוק לו ישראל ובזוטי סדאו כאלן הבסגיבה ואחזק ביד ישראל הרי זה
מוכרו לנכרו ונותנו בתחב אחוזה ונוקה מחנו לאחר הפסח וכלב שיתנו לו מתחב שלמה בשרו לבשר
ישראל שיחזר לנכרו עד שתהא עוקה מתנה קה כמו אדם שהא אנדרך ואכלו ואקה מחך אחר
הפסח: תמכיר ישראל אחוזו לנכרו לאו יך עליה אחזק מחתקים לאקו אלגו מגלה אחזק בדרך אם דבה
אחזק מיחר ואם לאו אסור: תמכיר ברבן גמליאל פרים מהנך תעבו לבדבר מגלה נגוסקין. בדרך
אם לנכרו טבי טאל אל גלוסקי ראה כותי אחר אחר אם לא מפגלי טאל גלוסקין בדרך אחרון אחר לו ר'
ל זה מה טיבך אחר: ר' אומר ר' אלגו אם מרבנן אלי אחר לו הה שהך אחר לו מבגלי אחר לו
מבירך רבן גמליאל מיתיו אחר לו לאו הכלא לאחרו סכיון רבן גמליאל ברוח הקדש לאחרו פלאם
דברי אחרו שהחזק אל נכרי אחר הפסח מיחר מיד ולין משבירין אל אחופני ואוכלין אחר דוב
הלולי דיבו הגיע לבית בה אחר ראל לו לא שמרו אלו שאינו רבינו ראה אלגלגו אחרו
לו הן אחר לו מ"ב מטיילי שתנו על שיפת אינו אלך עד אחרון עד אחרון אל נור כיון אחרון
לשונתה אל נור ירד מן הגעיל ומתמטק ושקן ואחו לו לא בדרו ודברי הרבה אחרו כאותו היו
לאחרו ברבינו איין אשכרת והדרך מפוג לא היינולין מודין שאינו ויאמרו מכיוונדרי לא רובכי
בלא אחבני אלא שוחלין אל אשפוכין ויאסרו ויזאן בן נורי אלף הקרמי אחד יוכ"ב ידי מוכחו
בפסח יוכלין בחשבר אי בירושלים אבל לא בגבולים ואם הגרם בין לבבי: אבי לבבי' משבר
אי ים לו אחר אבלה בגבולין ובכורי לין בהן הפי אבי בגבולין יוכלו' בקרקע הארי ואבל
אלא מחוח דברי ר"מ. רבי אומר יוכלין בקרקע הארי ואין יוכלין בחבוא. אמ"ר אלא מחוח
יוכלין בסופגניה הגבאים בלוי ואין יוכלין בסופגי הגבאים בחוה לין אלא אינים אינגין אחה
בפסח יוכלין בקרקע בין מגיירים ובין אלין אינין אינין קרקעין מגיירין בפסח ר"
יהודה אומר ביחוס בן אזן לחבר: אבי הה לין אינין קרקעין מגיירין בפסח אחרו לו אבי
אחים בדרים בר פיבא אחרו לא אעבר בדרה ואבא לבית הארה בה אחר לו אבי אחרו לו
פרוקי ביחוסים מוחרינן אוסלות שיאינסרקין כוון רקיקין ואין שיאינסרקין מיבון אינסקלא
לין יוכלין לא בחלוט ולא מחשים ולא בסבונגין ולא בדיבסבין ולא בחקרקינו אכל מחל. כרבן
מהן ובלבד שיאכל כדאי אבלה בחלרופה יוכלין בחלה אחוכלת בין אחבבלה בלפס בין אחבבלה
בקדרה יוכלין בחרדה ובחמה ובאבל ובלבד שבשלה אחחל לאוש בפסח ר' יהודה בן בתירא אומר
יוכלין בחרדה ובחרדל ר' אומר' אחבן בן בריקה אומר בל שיש בדבר אין יוכלין בחרדה
אומר כל אחבבלה יוכלים אלא בהן בין בלים בין בבלים בין יבבין ואין יוכלין בהן יבבין ר' אחיר אומר
לף יוכלין בהן יבבים ר' נחוק אומר לף יוכלין בהן בבוטי בחדרת ובחמה ובפסח ליבי יום טוב
בדמקון חובה ובחר יחיים רשות ר' אחבון אומר נחבבים חובה בנפשי' רשות אבל הזקן ר' ברבן
מלבחן זה בזה ואוכלו מחיתי אוכלו מחתחך לא אכלו אחתחך אוכלו בל אליל לא אכלו בל
הבינה לא יאכלם מעתה הוצרת ואחמה ובפסח אינו מעבבין זה לזה ז

פרק שלישי

בצק מבלבלו בעבה בשאו לחוזק לין אוכלאם לאו הרי זה אוכל אם יש בבית בחקו' אם
בין בך ובין בך חייב לבער היה בחיי אחו אל אכלן בחוזק אם לו ח' לבער. בעבת אינבדלין מבחן אוכלן
אם נשלן מלבחן בחוזק אל הרי זה בדיך לבעבה אם לו ח' לבער. בעבת אינבדלין מבחן אוכלן
קחה ג' ימים קודם הפסח הרי זה בדיך לבער אחרים לאחרים בין מבחן לאוכלה עודות ת"כ
לבער. אקלור וכאמבנים והרשיה מבחן לאוכלה קחה ח' לבער תנגלה. מבורחה עין בדיך
לבע' חבשים בלבן לאוכלה קחה הרי זה אסור אלא בלבן שבשפו לו אינו הרי אל אסור אחרון
אינו בדיך לאוכל הבור הרי הוא כמבושר ר' יוסי בר' יהודה אומר קחה קני אינו בדיך לעוסה דבק לין בו
אבנים חוזק אשרה חבים ובעורין בחים ובחמתנו הרי אל אחרות ר' אומר אומר אשרה אבנים אינו
אבנים ובתבקש הרי אל אסורות ובחמתן בין בך ובין בך אומר אבני אחבון אחרון לין בשיאלת
אחבה בדאותן חבני אבנים אחרון אל אבן הרי אל אחבון אל בין אחבון לין בשיאלת
אחבה בשאר אבנים לאוכלן אם לאוכלם מיד ר' אומר אומר אל אבנים אחבון אל
בחתום אוכלן לאוכלן בחקו' אבנים ואין אוכלן אחבון אבנים אחבון אל
לידי חוזק אחבה אבנים מי אבנים אל אחבון לאוכלן בחן לאוכלן' אבנים אחבון אל
ויין בשים עוכבת אלא הין בשין בחוזק' ר' בחתן אבנים אחבון אל אחבון לו' אינו אסור יתר בבן
היין בשים עוכבת אלא הין בשין בחוזק' ר' בחתן אבנים אחבון אל אחבון לו' אינו אסור יתר בבן
לו ר' יהושע הרי הוא אחבון אל אחבון אל אחבון לו' ר' אינו אסור יתר בבן
אחבריו אמר ר' יהושע אבי אבריא בחבני עושה בידי בחבני אחבון אל אחבון לו' אינו אסור יתר בבן
בידי בחבני חבינה בחוזק אבנים אל אחבון אל אחבון לו' אינו אסור יתר בבן
אינו אחבון בחבון אל אחבון אל אחבון לו' אינו אסור יתר בבן
אינו א

ופסחים לתקדשו שחטו את פסחיהן כו׳ כיום הנו הנו הלל בשיא ויהיו תורה לרם לבלבו׳ פסח: פשם אחת בקם תגרים מתלך לידע בתה תטיין סל תלבוסין ואתר לרם לבהנים הסריסו לי כרלוח תכל פסח ופסח ותפריסו לו פם תחות חלקם ונות סל בנית כפלים כיומלי תגרים ואין לך כל פסח ופסח אלא היו עליה יותר מעשרה תגיין חון מנחת ושסיה בדרך רחוקה הו כיום בכנסו ישראל לבר הבית הלא היה סיה תחייקן ויהיה נקרא פסח תועבון:

פרק חמישי

רבי שיעזר אומר כשם שהחיטה דומה את הבשר כך תבשירו שחיטה ידמו את הבשר כלל ר״ שקיבה כל תלמה שחיטה לא תעשה תערב בשר לא לעבות תערב בשר אינו דומה את הבשר ואפילו אמר לה לעשות תערב בשר דומה את הבשר אומר לו ר״ת אמורי גמור ובוחנו שהן בשרין לתוכו בשר ודומין את הבשר בזמנן מה לי תבשירו שחיטה ומה לי תבשירו שחיטה לפני שחיטה ר״ר שקיבה מה לתבשירו שחיטה אחר שחיטה אי דומה בשר שבן דומה בשר אינו דומה את הבשר ודומה מבשירו שחיטה לפני שחיטה את הבשר שבן לא דומה בשר שבן דומה בשר ועוד אמר אומרא בו בסול ובתמה חלב את הבשר ולא עשה: פסח בת תן הלחן ואינו כת תן הבקר בת תן הכבשים ותן העזים כת תן הבוגרים ואינו כת תן הנקבות כת כן פנה ואינו כת כן פנים ואין בחכל אלא בלילה ואין בחכל תנה עד תנות ואין בחכל תנה לתגייה ואין בחכל אלא בני ואיכין עלו תאוס שבירת עצם תגיגה הפלח עתו כלה תן הלחן ותן הבקר תן הכבשים ותן העזי׳ תן הבגרים ותן הנקבות ובלה בת אמר׳ בת פנים ובתכלת לבני ישראל ולילה אחד ואין חייבין עליה תאוס שבירת העצם תגיגה הבלה עתו היא בתכלת תחלה כדי שיהא פסח בתכל׳ על הבוצע תגיגה הבלה עתו ונלא בה ידו חוכתו תאוס אחתה ואין תוכתו תאוס תגיגה ר״ם כן אשר אומר תגיגה הבולה עתו על הבלחן ותפילין הבולים עתו של הבלחן הרי אלו תתבערין מתו: ר״ר אחל לבריות בשת אחד דברי׳ שבן ראוין לבוא פסח אחד דברים שאין ראוין לבוא פסח ובשנו לאוס פסח ובשחטו לשם חטאת לבור לשם עולות ופסח שבחטו בשבת אלא לשתו פיבר דברי ר׳ אומר אומר ר״ם לא נאלנו ר׳. אישעי׳ ר׳ יהושע על דברים אין ראוין לבא פסח ובחנן בשם הבוחנו לשם חטאת בשבת לשון ודקן ודתן אלא לשתן אינה חייב אלא בשבת אלא בשבת אינו חייב אלא בשבת אינו חייב אלא בשבת אינו חייב

שני ימים לו נ"ימים כשהוא אומר ובדרך לא היה הוי מתקנות העזרה ולחזן קרוי דרך גר
מתגייר כן בני מסחר' צריך לעשות פסח שני דברי ר"ע אמר אומר אין צריך לעשות פסח שני
אבל לא נתחייב כרת אבל ניתן לכן ליש"א לבנות בית הכנסיות אחיד שם פסח שני ואין הכנסת
עושה פסח שני ר"יהודה אומר אף הטיהור עושה פסח שני ר"ר יהודה מעשה בחוקיהו החלך
מעשה את הטיהו לעשות פסח שני כי מרבית הטם רבת תלמידי' מתנם ומשכר ומזמלון
לא הטהרו ונזעור ר"ם אומר לא חלב שהשבי את הנכרי לעשות פסח שני אלא אפני שעבר
ניסן בנים שעברין אלא אדר ר"ם בר יהודה אומר תמים ר"ם אף אפני שעבר את
הנכרי לעשות פסח. בני אין שוטן אומרה על כשם ובמדים וקשני אלא ברבות אתעבת אלה •
אל דברים אבן ראשון לבני הראשון בני כתים ואין הבני בני כתים הראשון דוחה את הטומאה
ואין הבני דוחה את הטומאה הראשון חייבין עליו כרת הבני אין חייבין עליו כרת דברי ר"רבי
נתן אומר אף הבני חייבין עליו כרת ר"חנניה בן עקבי אומר אם עשו את הבני אין חייבין כרת
עד הראשון לא עשו את הבני חייבין כרת על הראשון הראשו טמון ונעשה ואין הבני טמון
תעשה הרא אן נוטל כל שבשה והבני יום אחד • אבל דברים שהם בני הראשון לבני הראשון
בחת"ו מה תמים אבר בן שנה והבני כיולה בו הראשון נמתר בו אל תחבלו ממנו בה ובאל ויאמר
ביאלה בו הראשון דוחה את הבשר והבני דוחה את הבשר הראשון טמון לעבה והבני טמון לעבה
ר"יהודה אומר אין הבני טמון לעבה אלא כיבר הוא עושה בכבש ובחטא את פסחו בעזרה ויזלא
ומסיעה בת אביו בבית אבי • בזמן שהבשר נאכל בשתיה טמא את בכבש לעזרה ומזכלו זבים
וזבות בדות וזבלות הרי אלו יבבשו ואם בבשו הרי אלו חייבין ר"ם אומר אם בבשו הרי אלו פטורין
אבל אם אכלו אין חייבים כי ברוע ובל זה ונו בשם שמתה בשם חייבים ואין חייבין בשם
אין טמא בשם חייב אין זבין ומזרעי' חייבין בזמן שבשה בה בשותה בה בשותה טמא את בבר לעזרה
ובאתה זבים וזבות בדות וזבלות הרי אלו יאכלו ואם אכלו הרי אלו חייבין ר"ם אומר אם
ר"ראשון אם אכלו הרי אלו פטורין אבתר כל טהור אבל בשר הנשפ אחר אבל בשר הזבים
הבאים אם לי' וגו' הבשר אם לעזרה הרי אלו חייבין אבל אם בשר אבל אם לעזרה
אין חייבין אלו חייבין אלו אחרים על החטה בפני עצמה ובני עשה טעלה אבל אחרי'
דברי ר"יהודה ר"יוסי אומר פסח שני אחטון על החטה בפני עצמה אין צריך לומר פסח
ראשון ר"ם בר אמון אומר פסח ראשון שוה תפלה אבל אחרים אין עושה פסח שני אמרו
לו תשה כיוסף שהבא אבלה את בן בתו לעשות פסח שני ואחיזרה אחת יקבע הדבר תוכם
אמר לה אמה יקבע הדבר תוכם אלא אין החטה עושה פסח שני • אלו דברים שבין פסח
מרים לפסח דורות פסח מרים תקלו בעם שמשאו כי"ד אין חייבין עליו כרת פסח דורות
חייבין עליו כרת בפסח מרים לא נהגו בו דקין ובלגלין אחבן ואחיר מה אין בן בפסח דורות
פסח מרים בתחר בו אלקת הוא ובשבו מה אין בן בפסח דורות ר"ם אומר אומר אבי אחן בפסח
דורות בן ובל כך לתה כדי אלא יביא אדם שבבו הקן זב אי ביתו ילך ויעשה את פסחו אבל
אחרו בקים אל טוב שבן קרוב בתחת רחוק פסח מרים לא היה טעון דמי אמר לבני מזבח
אם אין בפסח דורות פסח מרים בתחר בו ואחים לא נעשתם אל התשקוף ואל שתי הזאות אם אין בן
בפסח דורות פסח מרים בתחר בו אחים לא תעלו אם אפשה ביתו עד בוקר אם אין בפסח
דורות פסח מרים כל מ"ת שחטו בתוך ביתו פסח דורות כבר יפרל שחטו ן ובתקום את פסח
מרים מקום אבילה אם היתה לינה בפסח דורות אחד ולבנין בתקום אחד אחד
פסח מרים ואחד פסח דורות אי סרו לו שבדים אלא מלו ושחות אלא שבנו מבכבן אחר
מולבל בפסח ר"ת בן יעקב אומר אם בפסח מרים הכתוב מדבר • אל דברים שהם בהן פסח
מרים לפסח דורות פסח מרים כאלם כתים ופסח דורות כיוצא בו פסח מרים לא אחר בו פסח
אחים אבר בן בפסח פסח דורות כיוצא בו פסח מרים ר"ם לא אחר בו ולא אחרי מתנו בד בקן פסח
דורות כיוצא בו ר"יוסי הגלילי אומר אומר אבי אלא בתחר אחן כתרים אלא יום אחד שחת
לא יאכל אחן היום פסח מרים טעון אור ופסח דורות טעון אור :

פרק תשיעי

פסח שנתערב בחולין יקריב חולין לשם פסח ויצא בו כשני אחים שנתערבו בני
שנתערבו בפחיקן זה נושך לו אחד זה נושך לו אחד זה נושך לו אחד אם אבי זה אמר אם אבי זה אמר אם אבי זה אמר
אם אתנה אבו אחד אין הבור זה כמו אבל זה זה כמו אבל זה זה וכן זה אומר אם אבי זה אמר אם אבי זה אמר
ידיך הוא בבית הנלך והמנית על אבי זה פסח אם זה ידיו תובבות אבלו ונעניתי של אלך • אתים
אל אבלה אבלה אבלה אל אל ארבעה ארבעה ארבעה אל אחתה אחתה אחתה אל אבלה אל אל אבלה
אבלה אבלה אל אל אחתה אחתה אחתה אל אבלה אל אל אחתה אחתה אחתה אל אבלה אל אל אחתה אחתה אחת